

Tamron verkkovuosikertomus 2002 - Tervetuloa!

Tämä verkkovuosikertomus 2002 on laajempi kuin painettu vuosikertomus, joka sisältää vain tilinpäätösoosan ja jonka voit tulostaa [PDF-versiona täältä](#). Tämä verkkovuosikertomus ilmestyi viikolla 11 ja painettu tilinpäätösoasa viikolla 13. Verkkoversion tavoitteena on antaa hyvä kuva liiketoiminnastamme vuonna 2002 teknisesti helppokäyttöisessä ja nopeassa muodossa.

[Vuosi lyhyesti](#)

[Konsernijohtajan katsaus](#)

[Osakkeet ja osakkeenomistajat](#)

[Hallintoperiaatteet](#)

[Rahoitusriskien hallinta](#)

[Yhteiskuntavastuu](#)

[Liiketoimintayksiköt](#)

[Tilinpäätös](#)

[Sivukartta/Ladattavat tiedostot](#)

Ohjeet

Tämä verkkovuosikertomus 2002 on laajempi kuin painettu vuosikertomus, joka sisältää vain tilinpäätösoosan. Tilinpäätöksen tiedot ovat tilintarkastettuja (lukuun ottamatta osioita "Kehitys neljännesvuosittain").

Kävijäpolku sivun yläaidassa näyttää sinulle missä olet ja mitä kautta olet sinne tullut. Painamalla kävijäpolun eri osioita pääset edellisiin osioihin. Jokaiselta sivulta pääset myös takaisin etusivulle painamalla "**Vuosikertomuksen etusivu**" -painiketta. "**Takaisin**" -painike on myös hyödyllinen navigoinnin kannalta.

Toivottavasti viihdyt verkkovuosikertomuksemme parissa!

Katso lisää ohjeita

Konsernin esittely

Tamro-konserni on Pohjois-Euroopan johtava lääketukkukauppa. Konserni toimii Pohjoismaissa, Baltian maissa ja Venäjällä. Konsernin keskimääräinen markkinaosuus alueen lääketukkukaupasta on 47 %. Norjassa, Latviassa ja Virossa Tamro-konserniin kuuluu myös apteekkeja. Näissä maissa Tamron tavoite on toimia integroituna tukku- ja vähittäiskauppana.

Tamron ydinliiketoiminta on lääkkeiden tukkumyynti ja vähittäiskauppa. Tukkusektorilla asiakkaitamme ovat apteekit, sairaalat ja muut terveydenhuollon yksiköt. Toimintamme perustuu tiiviiseen yhteistyöhön lääkkeiden ja muiden terveydenhuollon tuotteiden valmistajien kanssa.

Tamron ydinliiketoimintaa täydentää Tamro MedLab, joka tuo maahan, markkinoi ja myy laajaa tuotevalikoimaa, joka koostuu perus- ja erikoissairaanhoidon tuotteista ja laitteista, laboratoriotuotteista, diagnostiikan tuotteista sekä biotekniikan tuotteista ja laitteista. Tamro MedLabin asiakkaita ovat terveydenhuollon laitokset sekä teollisuuden, tutkimuksen ja opetuksen laboratoriot.

Tamron osake on noteerattu Helsingin Pörssissä vuodesta 1955. Yhtiön konsernihallinto ja kotipaikka on Suomessa.

Tärkeimmät tapahtumat

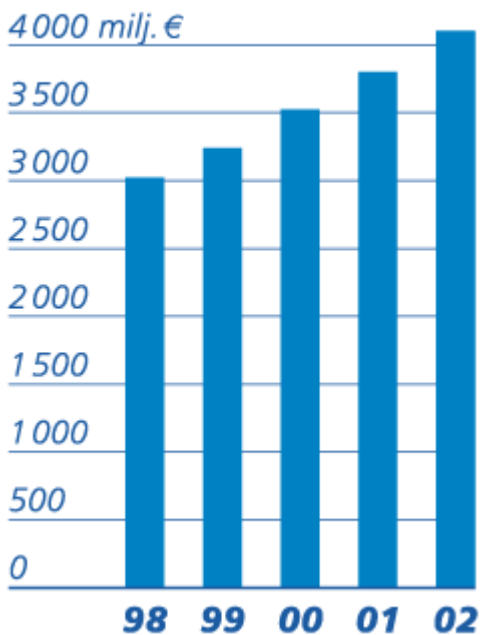
- Lääkemarkkinoiden kasvu Tamro-konsernin toiminta-alueella Pohjoismaissa, Baltiassa ja Luoteis-Venäjällä oli keskimäärin 9 prosenttia. Tamron markkinaosuus Pohjoismaissa oli noin 49 prosenttia.
- Lääkemarkkinoiden vapautuminen jatkui. Baltian maista uutena maana apteekkien omistuksen vapautuminen alkoi Liettuassa. Tanskassa päivittäistavarakaupoissa myytävien vapaakauppatuotteiden valikoima laajeni. Myös Norjassa, jossa apteekkisektoria hallitsee kolme maanlaajuista, tukkukaupan omistuksessa olevaa apteekkiketjua, tapahtui muutosta kohti ns. vapaakauppatuotteiden myyntiä päivittäistavarakaupoissa.
- Tamro-konsernin liikevaihto kasvoi 8 prosenttia ja oli 4.102,7 miljoonaa euroa. Konsernin liikevoitto oli 55,1 miljoonaa euroa ja liikevoittomarginaali oli 1,3 prosenttia liikevaihdosta. Kaikki liiketoimintayksiköt - Latviaa lukuun ottamatta - paransivat tulostaan vuodesta 2001 ja olivat kaikki kannattavia liikevoittotasolla. Konsernin voitto ennen veroja oli 41,3 miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen luku vuonna 2001 (ilman kertaluonteisia eriä) oli 19,0 miljoonaa euroa.
- Venäjällä Tamro-konserni organisoii toimintojaan uudelleen joulukuun alussa vaihtamalla omistuksensa tytäryhtiössään Pharm Tamda 77:ssä 18 prosentin vähemmistöomistukseen uudessa maanlaajuisessa vasta perustetussa ZAO ROSTA -nimisessä lääketukkukaupassa. Liettuassa Tamrosta tuli selvä markkinajohtaja lääketukkukaupassa ostettuaan UAB Litfarma ir partneriain, yhden maan suurimmista paikallisista lääketukkukaupoista joulukuun lopulla.
- Tamro vahvisti asemaansa myös lääkkeiden vähittäismyynnissä. Norjassa Tamron omistus Apokjeden-ketjusta, johon kuuluu 198 apteekkia, nousi 78 prosenttiin. Virossa Tamro hankki omistukseensa kuusi uutta apteekkia. Konserniin kuuluvien apteekkien määrä vuoden lopussa oli 240.

AVAINLUVUT		2002 Pro forma**)	2001	2001
Liikevaihto 	milj. e	4 102,7	3 795,6	3 795,6
Ulkomainen liikevaihto	milj. e	3 390,7	3 059,3	3 059,3
osuus liikevaihdosta	%	82,6	80,6	80,6
Liiketoiminnan muut tuotot		0,3	2,8	58,3
Liiketoiminnan kulut	milj. e	4 016,7	3 742,5	3 742,5
Poistot	milj. e	31,2	25,9	44,8
Liikevoitto 	milj. e	55,1	30,0	66,6
Liikevoittoprosentti	%	1,3	0,8	1,8
Varsinaisen toiminnan voitto ennen veroja 	milj. e	41,3	19,0	55,5
Varsinaisen toiminnan tuloverot	milj. e	14,0	7,1	21,9
Voitto varsinaisesta toiminnasta	milj. e	30,0	16,4	38,1
Vapaa kassavirta	milj. e	86,7		-18,7
Sijoitetun pääoman tuotto	%	10,6		13,1
Oman pääoman tuotto	%	7,6		10,4
Tulos per osake 	e	0,26		0,33
Osinko per osake 	e	0,13*)		0,15
Velkaantumisaste	%	26,0		49,2
Investoinnit	milj. e	93,9		96,2
Henkilöstö keskimäärin		3 438		2 854
Osakekannan markkina-arvo 31.12.	milj. e	436,4		411,0

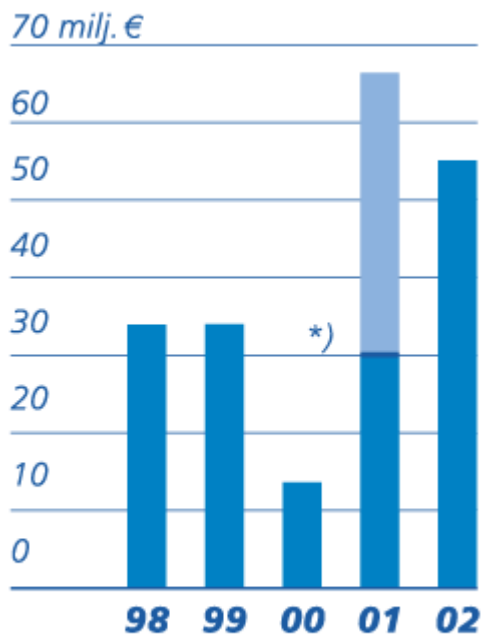
*) Hallituksen esitys

***) Korjattu vuoden 2001 tilinpäätökseen sisältyvillä kertaluonteisilla erillä, yhteensä 36,5 miljoonaa euroa

Liikevaihto

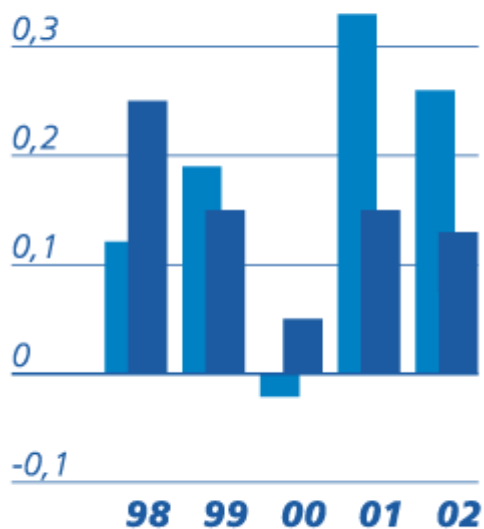
Liikevoitto

*) Ilman kertaluonteisia eriä liikevoitto oli 30 milj. €

Tulos ja osinko per osake

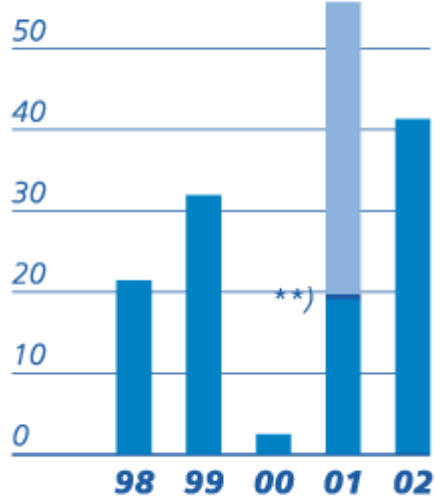
0,4 €

■ Tulos per osake
■ Osinko per osake

Varsinaisen toiminnan voitto ennen veroja

60 milj. €

***) Ilman kertaluonteisia eriä
voitto ennen veroja oli 19 milj. €

Konsernijohtajan katsaus

Osakkeenomistajille

Koko toimintavuoden 2002 ajan Tamro-konserni on voinut raportoida vakiintunutta kehitystä osavuosikatsauksissaan. Merkittävä tulosparannus, joka asetettiin konkreettiseksi tavoitteeksi vuodelle 2002, saavutettiin. Konsernin tulos ennen veroja oli 41 miljoonaa euroa, 26 senttiä osaketta kohden. Tulos on seurausta sekä niistä monista kustannusleikkaustoimenpiteistä, jotka toteutettiin eri liiketoimintayksiköissä, että myös konsernin toiminnan jatkuvasta parantumisesta. Toiminta on vakiintunut kovalla työllä ja korjaamalla aikaisempien vuosien virheet.

Jo Langmoen

Kaikki liiketoimintayksiköt paransivat kannattavuuttaan

Toimintamme ei ainoastaan vakiintunut, vaan kuten tästä vuosikertomuksesta voidaan lukea, kaikki liiketoimintayksiköt paransivat kannattavuuttaan rakentamalla samanaikaisesti hyvän perustan vuodelle 2003.

Kaikkein myönteisin tapahtuma vuonna 2002 oli Tampereen jakelukeskuksen toiminnan kuntoon saattaminen. Tänäpäivänä Tampere on koko konsernin lippulaiva, ja sen tehokkuus on kaksinkertainen konsernin keskiarvolukuihin verrattuna. Muutosten seurauksena päämiehemme ja apteekkarit Suomessa ovat ilmaisseet tyytyväisyytensä toimintamme tasoon. Samanaikaisesti on Suomen lääkejakeleussa toteutettu kustannusten leikkausohjelma, jonka ansiosta liiketoiminta on noussut jälleen kannattavuusrajan yläpuolelle.

Ruotsin lääkejakeleumarkkinat ovat kiistatta konsernin suurin markkina-alue. Sisäisin kehitysohjelmin on varmistettu tämän suuren yksikkömme toiminnan suuntaaminen tulevaisuuden tarpeiden kohtaamiseen. Säilyttääksemme kilpailukykyämme panostamme jatkossa jakeluväestöjämme tehokkuuteen.

Apokjedden Norjassa on pystynyt parantamaan kannattavuuttaan merkittävästi. Tanskassa Nomeco on hyvä esimerkki siitä, miten asiakaslähtöinen organisaatio pystyy pitämään korkean markkinaosuuden ja pysymään kannattavana.

Myös Baltian maissa liiketoimintamme on kehittynyt suotuisasti. Tarvitaan kuitenkin vielä vuosia ennen kuin voimme puhua näistä maista todella terveinä markkina-alueina.

Toimintaympäristömme dynamiikka on lisääntynyt

Tilastot osoittavat että kaksi kolmasosaa ihmisistä, jotka koskaan ovat saavuttaneet 65 vuoden iän, elävät juuri nyt. Heidän lääketarpeensa on suuri. Tämä on osoitus valtavasta maailmanlaajuisesta ihmisten terveydentilan kohentumisesta, mutta se luo myös uusia haasteita julkishallinnolle. Kehitystä tukee uusien, useimmiten aikaisempaa kalliimpien lääkkeiden tulo markkinoille, minkä seurauksena markkinoiden kasvu toimintamaissamme on jatkunut myös kertomusvuonna 9 prosentin vuosivauhdilla.

Julkisten varojen kasvun hillitsemiseksi eri maiden hallitukset ovat käynnistäneet toimenpiteitä, joilla on vaikutusta toimintaympäristöömme. Osaa toimenpiteistä voidaan pitää jopa melko ennakoimattomina. Tästä huolimatta Tamron on oltava ja se myös tulee aina olemaan valmis toimimaan uusien pelisääntöjen mukaisesti ja sopeutumaan ympäristön muutoksiin kaikissa toimintamaissamme.

Kustannusjohtajuus tavoitteenamme

Liiketoimintayksiköidemme johdon tehtävänä on konsernin strategisen tavoitteen mukaisesti voimistaa asemaamme toimialamme kustannusjohtajana kaikissa toimintamaissamme. Olemme selkeästi alan suurin toimija Pohjoismaissa, mikä luo meille strategisen edun kilpailukykyimme kehittämiseksi keskittymällä tehokkuuden lisäämiseen sekä hallinnollisissa että logistisissa toiminnoissa.

Tampereen hyvä esimerkki rohkaisee muita jakeluyksiköitä parantamaan tehokkuuttaan. Kaikkien varastojemme tehokkuus tulee parantumaan entisestään vuoden 2003 aikana. Jo kertomusvuoden aikana tuottavuutemme, laskettuna toimitusriveinä työtuntia kohden, on lisääntynyt useimmissa toimintamaissamme.

Laajentuminen apteekkisektorille tuo mahdollisuuksia

Vertikaalinen integraatio apteekkisektorille on jatkunut niissä kolmessa toimintamaassamme, joissa apteekkilainsäädäntöä on liberalisoitu. Tamro-konserniin kuuluu nyt lähes 240 apteekkia Norjassa, Latviassa ja Virossa. Konsernin kokonaan omistamien apteekkien määrä on kaksinkertaistunut edellisvuodesta.

Uutena alueena seuraamme myös Liettuan markkinoiden kehitystä varsin tiiviisti, mutta muiden maiden kehitystä on vaikea ennustaa. Integraatio on toistaiseksi johtanut merkittäviin tuottoihin tukku-toiminnassa, ja jättänyt tilaa omistamiemme apteekkien kannattavuuden parantamiseen.

Kiitokset henkilöstöllemme ja yhteistyökumppaneillemme

Vuoden 2002 hyvä tulos on ollut mahdollista saavuttaa vain, koska henkilöstömme ja liikekumppanimme ovat tukeneet konserniamme toimintamme parantamisessa. Haluan käyttää hyväkseni tilaisuutta ja ilmaista kiitollisuuteni teille kaikille.

Tulevaisuuden näkymät

Me tamrolaiset olemme vakuuttuneita siitä, että menestyminen toimialallamme edellyttää voimakasta asemaa markkinoilla. Tähän näkemykseen perustimme päätöksemme muuttaessamme toimintamalliamme Venäjällä ja menessämme mukaan valtakunnalliseen lääketukkukauppaan vähemmistöomistajana.

Kokemustamme toiminnasta johtavassa asemassa lääketukku-sektorilla Pohjois-Euroopassa sovelletaan tulevaisuudessa myös Tamro MedLabiin, terveydenhoito- ja laboratoriotarvikkeiden markkinointi- ja myyntiyhtiöön, joka tietyiltä osin toimii ydinliiketoimintamme lääkejake-lua tukevana toimintana.

Vuosi 2002 päättyi hyvin tuloksin. Tämä voimistaa tahtoamme pitää kiinni strategisista tavoitteistamme ja jatkaa pyrkimyksissämme parantaa edelleen toimintaamme.

Samanaikaisesti voimme todeta, että markkinoiden hitaampi odotettavissa oleva kasvu, joka johtuu pitkälti valtiovaltojen toimenpiteistä, aikaisempaa vähäisemmästä määrästä uusia lääkeinnovaatioita ja myös geneeristen valmisteiden tulosta markkinoille, rajoittaa mahdollisuuksiamme kasvaa liikevaihdon osalta samalla vauhdilla kuin vuonna 2002.

Odotamme kaikkien liiketoimintayksiköidemme parantavan edelleen kannattavuuttaan vuonna 2003. Tämä merkitsee konsernitasolla toisen peräkkäisen merkittävän varsinaiseen liiketoimintaan perustuvan tulosparannusvuoden saavuttamista.

Vantaalla, helmikuussa 2003

Jo Langmoen
Konsernijohtaja

Osakepääoma

Konsernin emoyhtiön Tamro Oyj:n osakepääoma 31.12.2002 oli yhteensä 114 837 083 euroa ja se jakaantui yhteensä 114 837 083:een yhden euron nimellisarvoiseen osakkeeseen.

Kannustusjärjestelmä

Konsernilla on optiolaina- ja optiopolitiikka, jonka mukaan optioita käytetään avainhenkilöiden ja henkilökunnan kannustusjärjestelmänä.

Henkilöstölle suunnattuun vuoden 1997 optiolainaan liittyviä optiotodistuksia A ja B on molempia jäljellä 2 276 000 kappaletta hallituksen päätöksellä tehdyn mitätöinnin jälkeen. Optiotodistus A oikeuttaa merkitsemään yhden Tamro Oyj:n osakkeen 1.12.2000-31.1.2004 välisenä aikana merkintähintaan 6,56 euroa, josta vähennetään liikkeellelaskun jälkeen jaettavan säännönmukaisen osingon määrä. Optiotodistus B oikeuttaa merkitsemään yhden Tamro Oyj:n osakkeen 1.12.2001-31.1.2004 välisenä aikana merkintähintaan 6,56 euroa, josta vähennetään liikkeellelaskun jälkeen jaettavan säännönmukaisen osingon määrä.

Konsernin avainhenkilöille suunnattu vuoden 2000 optio-ohjelma muodostuu 1 165 000 kappaleesta optio-oikeuksia A ja 1 165 000 kappaleesta optio-oikeuksia B hallituksen päätöksellä tehdyn mitätöinnin jälkeen. Osakkeiden merkintäaika alkoi 1.4.2002 optio-oikeudella A ja alkaa 1.4.2004 optio-oikeudella B. Osakkeiden merkintäaika päättyy molemmilla optio-oikeuksilla 30.4.2006. Osakkeen merkintähinta on 4,00 euroa niiden osakkeiden osalta, joiden merkintäaika alkoi 1.4.2002, ja 4,80 euroa niiden osakkeiden osalta, joiden merkintäaika alkaa 1.4.2004. Merkintähintaa alennetaan 12.4.2000 jälkeen päätettävien ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä, jotka ylittävät 50 % sen tilikauden osakekohtaisesta voitosta, jolta osinkoja jaetaan. Mikäli tilikausi, jolta osinko jaetaan, on ollut tappiollinen, vähennetään merkintähinnasta tilikaudelta jaettu osinko kokonaisuudessaan. Osakkeen merkintähinta on kuitenkin aina vähintään osakkeen nimellisarvo.

Tamro Oyj:n osakepääoma voi voimassa olevien optioiden ansiosta nousta enintään 6 882 000 osakkeella eli 6 882 000 eurolla.

Omien osakkeiden hankkiminen ja luovuttaminen

Yhtiön hallituksella ei ollut tilikauden aikana valtuutusta ostaa tai luovuttaa omia osakkeita. Yhtiön hallussa on 341 000 omaa osaketta, jotka on hankittu vuoden 1999 yhtiökokouksen päätöksen perusteella. Omistus vastaa 0,3 prosenttia vuoden lopun osakepääomasta.

Osakkeenomistajat

Tamro Oyj:n osakkeista 19,2 % oli 31.12.2002 kotimaisessa omistuksessa, 19,3 % ruotsalaisessa ja 39,6 % saksalaisessa omistuksessa. Hallintarekisterissä yhtiön osakkeista oli lisäksi 21,4 %, ja muilla ulkomaisilla omistajilla oli 0,2 %. Ulkomaisen omistuksen osuus oli siten yhteensä 80,5 % yhtiön osakkeista.

Vuoden lopussa hallituksen jäsenet ja konsernijohtaja omistivat yksin ja määräysvalta-yhtiöidensä kautta 220 000 Tamron osaketta ja 60 000 vuoden 1997 optiolainan optiotodistusta. Osakeomistukset vastaavat 0,2 % osakkeista ja äänistä. Konsernin muu johto ja muu pysyvä sisäpiiri omistivat vastaavasti 6 293 osaketta, 230 000 vuoden 1997 optiotodistusta ja 618 000 vuoden 2000 optio-oikeutta.

Osinkopolitiikka ja osinko

Hallitus pyrkii tekemään Tamron osakkeesta hyvän pitkän aikavälin pääomasijoituksen.

Edellyttäen, että Tamron taloudellinen kehitys jatkuu terveenä, hallituksen tavoitteena on, että yhtiö jakaa osinkoina noin puolet osakekohtaisesta tuloksesta.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa vuodelta 2002 maksetaan 0,13 euroa osakkeelta.

Osakkeen noteeraus, kurssikehitys ja vaihto

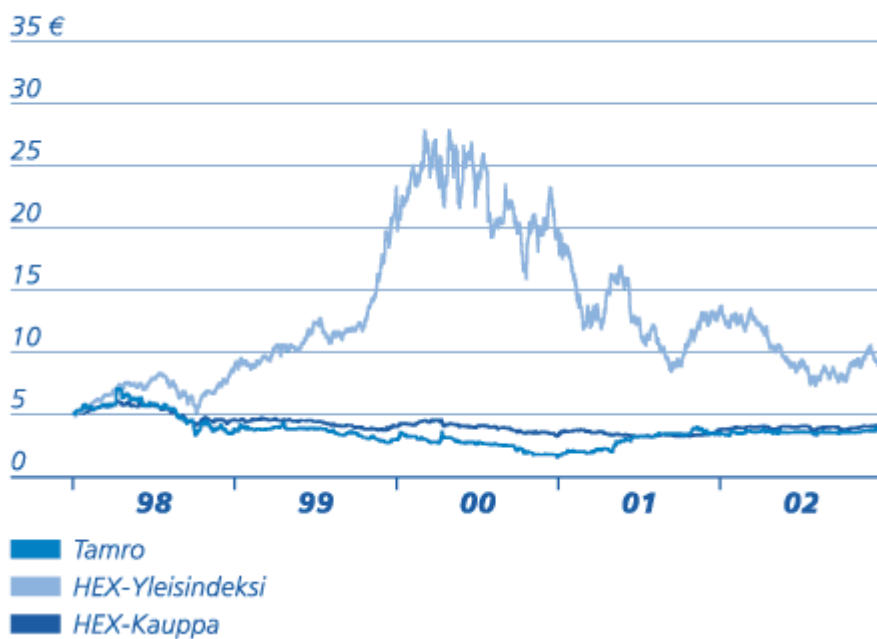
Tamro Oyj:n osakkeet on noteerattu Helsingin Pörssissä.

Osakekurssi vuoden 2002 lopussa oli 3,80 (3,59) euroa, mikä oli 6 % korkeampi kuin vuoden 2001 lopussa. Ylin kaupantekokurssi oli 3,99 (4,10) euroa ja alin 3,35 (1,65) euroa. Osakkeita vaihdettiin yhteensä 17,5 (19,6) miljoonaa kappaletta mikä edustaa 15,3 % keskimääräisestä osakemäärästä. Vaihdon arvo oli 66,7 (67,3) miljoonaa euroa. Vaihdetujen osakkeiden määrä laski 10,3 %, mutta osakevaihdon arvo oli lähes edellisen vuoden tasoa.

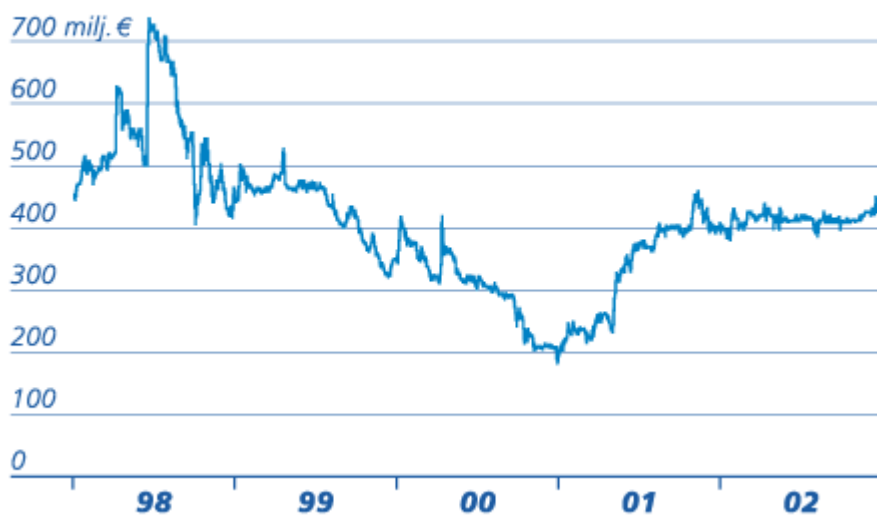
Osakekannan markkina-arvo vuoden 2002 lopussa oli 435,1 miljoonaa euroa sen oltua 411,0 miljoonaa euroa vuoden 2001 lopussa. Markkina-arvoa laskettaessa ei ole huomioitu yhtiön omistuksessa olevia omia osakkeita..

1.1. - 31.12.	2002	2001	2000	1999	1998
OSAKEKOHTAISET TIEDOT *)					
Osakemäärä lopussa, milj. kpl	114,5	114,5	114,5	116,0	120,3
Osakemäärä keskimäärin, milj. kpl	114,5	114,5	114,7	119,3	121,8
Tulos per osake, euroa	0,26	0,33	-0,02	0,19	0,12
Osinko per osake - vanhat/uudet, euroa	0,13**)	0,15	0,05	0,15	0,25/0,10
Osinko per tulos, %	50	45	neg.	79	180
Efektiivinen osinkotuotto, %	3,4	4,2	3,0	4,9	5,7
Oma pääoma per osake, euroa	3,06	2,90	2,62	2,90	2,86
P/E-luku	15	11	neg.	16	32
TAMRON OSAKE					
Keskikurssi, euroa	3,80	3,44	2,65	3,47	5,11
Alin kurssi, euroa	3,35	1,65	1,62	2,75	3,36
Ylin kurssi, euroa	3,99	4,10	3,80	4,50	7,40
Kurssi 31. joulukuuta, euroa	3,80	3,59	1,67	3,04	3,70
Pörssivaihto, milj. kpl	17,5	19,6	22,4	53,2	48,3
Pörssivaihto, %	15	17	20	45	46
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. euroa	436,4	411,0	191,2	352,3	445,2

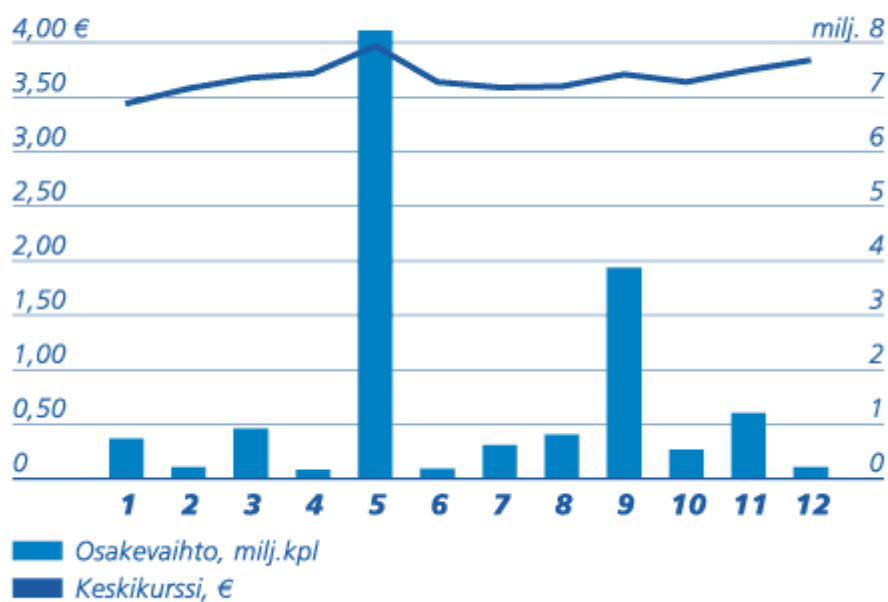
Tamron osakekurssin kehitys 1998–2002

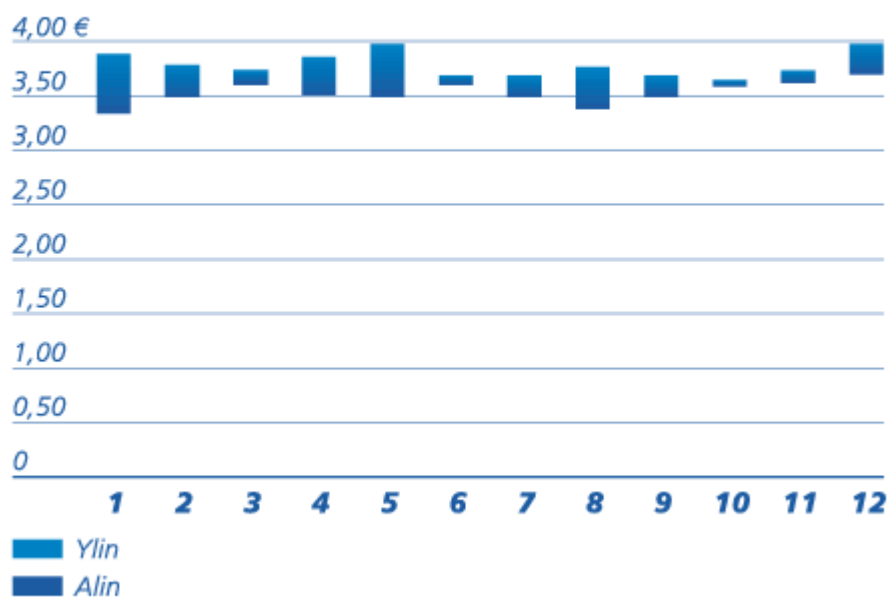
Osakekannan markkina-arvo 1998–2002

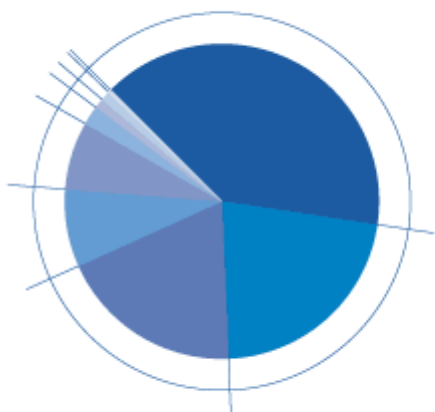
Osakkeen keskipörssi ja vaihto kuukausittain 2002

Osakekurssin kehitys 2002

Omistajarakenne 31.12.2002

Phoenix Pharmahandel AG & Co	40 %
Muut ulkomaiset (ml. hallintarekisteröidyt)	22 %
Apoteket AB	19 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	8 %
Kotitaloudet ja muut	7 %
Julkisyhteisöt	2 %
Suomalaiset yritykset	1 %
Voittoa tavoittelemattomat	1 %
Omat osakkeet	0,3 %

Ulkomainen omistus yhteensä 81 %

Omistajarakenne 31.12.2002

Suomalaiset yritykset	1%
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	8%
Julkisyhteisöt	2%
Kotitaloudet ja muut	7%
Voittoa tavoittelemattomat	1%
Phoenix Pharmahandel AG & Co	40%
Apoteket AB	19%
Muut ulkomaiset (ml. hallintarekisteröidyt)	22%
Omat osakkeet	0,3%
Ulkomainen omistus yhteensä	81%

Osakkeenomistus suuruusluokittain 31.12.2002

Osakkeiden määrä	Omistajia	Osakemäärä	Osuus osakkeista ja äänistä, %
1-500	5 067	1 114 111	0,97
501-1 000	1 457	1 192 669	1,04
1 001-5 000	1 509	3 446 554	3,00
5 001-20 000	249	2 277 782	1,98
20 001-50 000	42	1 278 371	1,11
50 001-500 000	24	2 897 415	2,52
500 001- Arvo-osuuksiksi muuttamatta	6	102 557 839	89,31
Yhteensä	8 354	114 837 083	100,00

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2002

	Osakkeita, 1 000 kpl	Osuus osakkeista ja äänistä, %
1. Meco Holding A/S	39 399	34,3
2. Apoteket AB	22 114	19,3
3. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	6 275	5,5
4. Nordic Pharma Invest A/S	6 084	5,3
5. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	2 453	2,1
6. Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	1 740	1,5

7. Nordea Henkivakuutus Oy	274	0,2
8. Sijoitusrahasto Aktia Capital	220	0,2
9. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	199	0,2
10. Jenny ja Antti Wihurin sijoitusrahasto	195	0,2
11. Folkhälsans Forskningsstiftelse	134	0,1
12. Toivanen Marja	122	0,1
13. Posessor Oy	120	0,1
14. Odin Finland	103	0,1
15. Toivanen-Koivisto Maarit Hannele	102	0,1
16. Waldemar von Frenckellin säätiö	100	0,1
17. von Frenckell Mikael	100	0,1
18. Heikkilä Aimo Kalervo	90	0,1
19. Nelimarkka Kerttu Tuulikki	85	0,1
20. Oy Witwo Ab	67	0,1
Muut	34 861	30,4
YHTEENSÄ	114 837	100

Phoenix Pharmahandel AG & Co (Meco Holdings A/S ja hallintarekisteröity Nordic Pharma Invest A/S) yhteensä 39,6 % kaikista osakkeista.
Hallintarekisterissä 31,1 % kaikista osakkeista. Tamro Oyj:n omistusosuus 0,3 % kaikista osakkeista.

Osakepääoman muutokset 1995 - 2002

Korotustapa ja -aika	Osake- määrän muutos	Osakepääoman muutos mk/euro	Uusi osakepääoma mk/euro
Suunnattu anti 25.8.-15.10.1995	40 114 333	401 143 330 mk	881 633 700 mk
Suunnattu anti 18.6.-26.6.1998	34 456 060	344 560 600 mk	1 226 194 300 mk
Optiomerkintä / optiolaina 1994 21.12.1998	100 000	1 000 000 mk	1 227 194 300 mk
Osakkeiden mitätöinti / Tamro Oyj:n v. 1998 hankkimat omat osakkeet 28.4.1999	- 2 404 000	-24 404 000 mk	1 203 154 300 mk
Osakkeen nimellisarvon muutos kymmenestä (10) markasta yhteen (1) euroon 28.4.1999	-	- 82 040 596,93 euroa	120 315 430 euroa
Optiomerkintä / optiolaina 1994 13.12.1999	50 000	50 000 euroa	120 365 430 euroa
Optiomerkintä / optiolaina 1994 15.5.2000	500	500 euroa	120 365 930 euroa
Osakkeiden mitätöinti / Tamro Oyj:n v. 1999 ja 2000 hankkimat omat osakkeet 16.5.2000	- 5 528 847	- 5 528 847 euroa	114 837 083 euroa

Hallintoperiaatteet

Tamro Oyj:n hallitustyöskentely ja hallinnointimenettely noudattavat Keskuskauppakamarin ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton julkisten osakeyhtiöiden hallinnoinnista antamaa soveltamisohjetta, joka julkaistiin helmikuussa 1997. Hallinnon tarkastusta koskeva lausunto sisältyy tilintarkastuskertomukseen.

Hallitus ja toimitusjohtaja

Tamro Oyj:n hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kymmenen jäsentä, jotka valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa. Hallituksen jäsenen toimikausi kestää seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen. Varsinainen yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan.

Hallitus on asettanut budjettikomitean, johon kuuluu hallituksen puheenjohtajan lisäksi kolme hallituksen jäsentä ja Tamro Oyj:n konsernijohto. Budjettikomitean tehtävänä on valvoa, että liiketoimintayksiköiden kehitys tapahtuu hallituksen päätösten mukaisesti.

Tamro Oyj:n hallitukselle ei ole yhtiöjärjestyksessä määrätty muita tehtäviä kuin ne, joista osakeyhtiölain mukaan hallituksen tehtävänä on huolehtia.

Toimitusjohtajan tehtävänä on, sen lisäksi mitä osakeyhtiölaissa on määrätty

- hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaan johtaa yhtiön harjoittamaa liiketoimintaa
- seurata talouselämän kehitystä sekä kotimaassa että maissa, joissa konsernilla on toimintaa ja valvoa yhtiön toiminnan sopeuttamista muuttuvien olosuhteiden asettamiin vaatimuksiin
- johtaa yhtiön strategista suunnittelua ja valvoa konsernin toiminnan organisoimista ja tehokkuuden kehittämistä
- johtaa ja valvoa yritysten välisen yhteistyön tarjoamien kehitysmahdollisuuksien tutkimista ja toteuttamista yhtiön ydinliiketoimintojen alueella
- esitellä hallitukselle kokouksissa esitettävät asiat.

Tamro-konsernin palveluksessa olevaa henkilöä ei nimitetä emoyhtiön hallituksen jäseneksi. Myöskään emoyhtiön hallituksen jäsen ei toimi tytäryhtiön hallituksessa. Toistaiseksi voimassa olevana poikkeuksena on Apokjeden AS, jonka hallitukseen osakkeenomistajat ovat valinneet kaksi emoyhtiön hallituksen jäsentä. Lähtökohtana on myös, että tytäryhtiön hallituksessa ei ole kyseisen yhtiön henkilökuntaan kuuluvia, ellei paikallinen käytäntö tai laki toisin ohjaa.

Konsernijohtajan valitsee hallitus, joka myös hyväksyy hänen työsopimuksessa kirjallisesti määritellyt työehtonsa. Kaikki yhtiön johtoon kuuluvat otetaan tehtäviinsä ehdoilla, jotka nimittävän esimies on hyväksynyt.

Tamro on tehnyt koko konsernia koskevan päätöksen kahden nimenkirjoittajan menettelystä. Yhtiön toiminimen - Tamro Oyj tai sen tytäryhtiö - kirjoittavat hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja, kaksi yhdessä, tai hallituksen valtuuttama(t) prokuristi(t) yhdessä toisen toiminimen kirjoittamiseen oikeutetun kanssa. Jos yhtiöllä ei ole hallitusta, yhtiön toiminimen kirjoittavat omistajan valtuuttama(t) prokuristi(t) yhdessä toisen toiminimen kirjoittamiseen oikeutetun tai toimitusjohtajan kanssa.

Liiketoimintojen organisointi ja vastuut

Konsernin ydinliiketoiminta, lääkejaku, on jakautunut kahdeksaan maakohtaiseen liiketoimintayksikköön. Terveystuotteiden myyntiä ja markkinointia hoitaa Tamro MedLab.

Jokaista yksikköä Tamro MedLab mukaan lukien johtaa toimitusjohtaja, joka raportoi Tamron konsernijohtajalle.

Konsernijohtajan muodostavat konsernijohtaja, konsernin talousjohtaja ja konsernin logistiikkajohtaja.

Konsernin talousjohtajan vastuualueeseen kuuluvat taloushallinto, rahoitus ja konsernin hallinto. Hänellä on vastuu riittävien talouden rutiinien ja standardien luomisesta, käyttöönnotosta ja soveltamisesta kaikissa konserniyhtiöissä, ja hän ohjeistaa niiden käyttöä yhtiöissä. Hän vastaa konsernin budjetoinnista, ajan tasalla olevista ennusteista ja raportoinnista hallitukselle, johon sisältyy tarvittava kommentointi ja suunnitelmiin verrattuna huomattavien poikkeamien esiintuominen. Konsernin talousjohtaja on vastuussa konsernin verosuunnittelusta.

Konsernin logistiikkajohtaja vastaa toiminnan tehokkuudesta ja toimintaprosessien laadusta. Hän vastaa konsernin toimintojen vertailusta parhaiden toimintatapojen ja logististen avainparametrien löytämiseksi ja huolehtii niiden käyttöön ottamisesta konsernin liiketoimintayksiköissä. Hänen vastuualueeseensa kuuluu myös jakelukeskusten tehokkuuden ja laadunparannustyön edistäminen, millä varmistetaan toimintojen kilpailukyky.

Konsernijohtaja on määritellyt konsernin talousjohtajan ja logistiikkajohtajan vastualueet, jotka hallitus on hyväksynyt.

Tamro Oyj:ssä on myös käytössä investointeja ja kuluja koskeva erillinen menettelytapasäännöstö samoin kuin hyväksymisvaltuudet, joita noudatetaan koko konsernissa.

Sisäpiiriasiat

Tamro Oyj on soveltanut Helsingin Pörssin sisäpiiriohjetta ottamalla 1.3.2000 lukien käyttöön konsernin hallituksen vahvistamat sisäpiirisäännöt.

Tarkastus

Tilintarkastajat valitaan vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa. Voimassa olevien säännösten mukaisten tehtäviensä lisäksi he raportoivat tarkastushavainnoistaan Tamro Oyj:n hallitukselle tarpeen mukaan ja osallistuvat hallituksen kokouksiin vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Tamro laatii tilinpäätöksensä IAS-standardien mukaisesti vuoden 2005 alusta lähtien.

Riskienhallinta

Tamro-konsernin menestyksellisen toiminnan varmistamiseksi on ensisijaisen tärkeää, että liiketoiminnasta aiheutuvat riskit pystytään hallitsemaan. Tamro-konsernin riskienhallinnalla pyritään toimintaan, omaisuuteen ja henkilöstöön kohdistuvien vahinkoriskien tunnistamiseen ja minimointiin. Riskienhallintaa suoritetaan sekä konserni- että liiketoimintayksikötasolla. Riskienhallintavastuu on lähtökohtaisesti liiketoimintayksiköillä.

Liiketoimintayksiköt huolehtivat siitä, että vakuutusten laajuus ja omavastuut ovat vakuutus sopimusten mukaisia sekä vahinkotapausten ilmoittamisesta vakuutusyhtiölle. Vakuutuksista päätetään konsernihallinnossa.

Tytäryhtiöt

Tamro Oyj:n 100 %:sesti omistamassa tytäryhtiössä yhtiökokoukset kutsuu koolle joko kyseisen tytäryhtiön hallitus tai Tamro Oyj. Yhtiökokouksen puheenjohtajana toimii joko Tamron konsernijohtaja tai tehtävään määrätty Tamro Oyj:n johtaja. Hallituksen puheenjohtajana toimii joko Tamron konsernijohtaja tai joku muu Tamro Oyj:n johtaja.

Paikallisen lainsäädännön salliessa Tamro Oyj:n täysin omistamaan tytäryhtiöön ei aseteta hallitusta, vaan Tamron konsernijohtajan antama kirjallinen määräys vastaa yhtiökokouksen

päätöstä. Ellei hallitusta tarvitse asettaa, hallitukselle kuuluva vastuualue määritellään yhtiöjärjestyksessä pääasiassa yhtiön yhtiökokoukselle kuuluvaksi.

Tytäryhtiön toimitusjohtajan nimittää Tamron konsernijohtaja sopimusehdoilla, jotka Tamro Oyj:n hallituksen puheenjohtaja nimittäjän esimiehenä on hyväksynyt.

Rahoitusriskien hallinta

Konsernin rahoitus ja riskienhallinta on keskitetty konsernihallinnon rahoitusosastolle. Rahoitus ja riskienhallinta hoidetaan rahoituspolitiikan mukaisesti. Emoyhtiö toimii konsernin sisäisenä pankkina tarjoamalla rahoitusta sekä kaupankäynti- ja konsultointipalveluja tytäryhtiöille.

Rahoitustoimintojen päätavoitteena on tukea konsernin strategian toteutumista turvaamalla riittävä ja kustannustehokas rahoitus sekä toisaalta pienentää rahoitusriskien aiheuttamaa konsernin taloudellisen tuloksen vaihtelua ja lisätä sen ennustettavuutta siinä määrin kuin se on taloudellisesti ja kilpailullisesti perusteltavissa.

Jälleenrahoitusriski

Jälleenrahoitusriski hallitaan hajauttamalla lainasalkku eri rahoituslähteiden mukaan ja mahdollisuudella tarjota vaihtoehtoisia luottoriskiä sijoittajille. Vuoden lopussa konsernilla oli käytettävissään hajautettu salkku käyttämättömiä lyhytaikaisia luotto- ja tililimiittejä yhteensä 208 (186) miljoonaa euroa ja 100 miljoonan euron vapaa yritystodistusohjelma. Pankkisuhteita hoidetaan säännöllisillä tapaamisilla konsernin pääpankkien kanssa ja yritystodistusohjelma on ollut aktiivisessa käytössä. Vaihtoehtoisena taseen ulkopuolisena rahoituslähteenä konsernilla on arvopaperistamisohjelma, joka mahdollistaa myyntisaatavien myynnin ilman takautumisoikeutta 1 200 miljoonan Ruotsin kruunun (131 milj. euron) limiittimäärään asti. Vuoden lopussa käyttämättömän limiitin määrä oli 597 milj. kruunua (65 milj. euroa).

Likviditeettiriski

Tavoitteena on säilyttää hyvä likviditeettiasema kaikissa tilanteissa riittäville tililimiiteillä, luottolimiiteillä ja likvideillä rahoitusvaroilla. Konsernin likviditeettiä hallitaan konsernitilijärjestelmillä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Ylimääräinen likviditeetti kerätään säännöllisesti emoyhtiöön käyttämällä sisäisiä tili- ja luottolimiittejä. Emoyhtiön ylimääräinen likviditeetti käytetään ensisijaisesti lyhytaikaisten korollisten luottojen takaisinmaksuun. Jäljellejäänyt ylimääräinen likviditeetti sijoitetaan lyhytaikaisiin ja likvideihin rahamarkkinainstrumentteihin vastapuolilistan mukaisesti.

Valuuttariski

Konsernin asiakkaita ovat pääasiassa paikalliset apteekit, sairaalat ja kuluttajat. Myynti tapahtuu kussakin maassa lähes yksinomaan paikallisessa valuutassa. Myynnin valuuttajakauma oli vuonna 2002 seuraava: SEK 37 %, DKK 24 %, EUR 17 %, NOK 15 % ja muut valuutat 7 %.

Toimittajapuolella konsernin pääasiallisina partnereina ovat kansainväliset lääkeyritykset. Pohjoismaissa toimittajat kantavat mahdollisen valuuttariskin lähes poikkeuksetta. Virossa, Latviassa, Liettuassa ja Venäjällä valuuttariskin kantaa joissain määrin lääkkeiden jakelija. Vuoden 2002 aikana lääkkeiden jakelijan kantama valuuttariski pieneni merkittävästi valuuttaympäristössä ja toimittajasopimuksissa tapahtuneiden muutosten ansiosta. Noin 2 % eli 86 miljoonaa euroa konsernin ostoista sisälsi valuuttariskiä. Näiden ostojen valuuttajakauma oli seuraava: USD 55 %, EUR 29 % ja muut valuutat 16 %.

Ostoista syntyvää valuuttariskiä eli virtariskiä pienennetään pyrkimällä sopimusvaluuttaan, joka korreloi paikallisen valuutan kanssa, käyttämällä sopimuksissa valuuttaklausuuleja, aktiivisella myynnin hinnoittelulla sekä valuuttatermiineillä. Rahoituspolitiikan mukaan ostot, jotka sisältävät valuuttariskiä, suojataan taseriskin syntyessä. Edellytyksenä kuitenkin on, että suojaus on taloudellisesti perusteltavissa. Riippuen ostoja vastaavan myynnin sitovuudesta, ostoja voidaan suojata myös rullaavasti 12 kuukautta eteenpäin.

Konsernin sisäiset lainat myönnetään politiikan mukaan pääasiassa tytäryhtiöiden paikallisessa valuutassa. Emoyhtiön tasepositio suojataan valikoidusti sen mukaan ovatko lainat oman pääoman ehtoiksi luettavia ja onko suojaus taloudellisesti perusteltavissa, ottaen huomioon valuutan odotettavissa oleva volatiliiteetti.

Konserni ei suojaa ulkomaisten tytäryhtiöiden omaa pääomaa ja oman pääoman ehtoisia lainoja kurssivaihteluilta. Ulkomaisten tytäryhtiöiden omat pääomat ja oman pääoman ehtoiset lainat vuoden 2002 lopussa olivat yhteensä 275 miljoonaa euroa. Nämä pääomat jakautuivat eri valuuttoihin seuraavasti: SEK 36 %, DKK 31 %, NOK 27 % ja muut valuutat 6 %.

Konsernin ulkomaisten tytäryhtiöiden oman pääomaan ja oman pääoman ehtoisten lainojen eurovasta-arvomuutokset raportoidaan konserni omassa pääomassa muuntoeroina.

Korkoriski

Konsernin korkoriski määritellään korkomuutoksien aiheuttamaksi negatiiviseksi vaikutukseksi konsernin arvoon. Tavoitekorkoduraatio ja sen jakauma valuutoittain määritellään ottaen huomioon konsernin korolliset lainat, korolliset sijoitukset, johdannaiset ja operatiivisten kassavirtojen syklisyys.

Luottoriski

Sijoituksiin ja johdannaisiin liittyvää luottoriskiä hallinnoidaan säännöllisesti päivitettävällä vastapuolilistalla. Vastapuolilista on laadittu siten, että riskin nimellismäärä ja maturiteetti on rajattu vastapuolittain ja instrumenteittain. Rahoituspolitiikan mukaan vastapuolilistalle otetaan mukaan vain instrumentteja ja vastapuolia, joiden luottoriski voidaan olettaa vähäiseksi.

Myyntisaataviin sisältyvä luottoriski hoidetaan operatiivisissa yksiköissä ja sitä seurataan konsernitasolla. Myyntisaataviin sisältyvä riski ei ole toistaiseksi ollut merkittävä konsernin päätoiminta-alueella.

Johdannaisinstrumentit

Rahoituspolitiikan mukaan johdannaisinstrumentteja käytetään vain alla olevien liiketoimintariskien suojaamiseen limiittien sisällä. Käytettyjen johdannaisinstrumenttien tulee olla riittävän likvidejä ja tehokkaasti hinnoiteltuja markkinoilla. Johdannaisinstrumentit ovat mukana vastapuoliriskiä arvioitaessa.

Yhteiskuntavastuu

Yhteiskuntavastuun raportointi Tamro-konsernissa on ottamassa ensi askeliaan. Tässä verkkovuosikertomuksessa asiaa sivutaan ympäristövastuun ja henkilöstön näkökulmasta liiketoimintayksikötasolla. Minkäänlaisia konsernitason yhteenvetoja ei ole tehty eikä ympäristömenoja tai -vastuita ole esitetty konsernitilinpäätöksessä.

Ympäristöasioiden hoidosta konsernissa tarjoaa esimerkin Tamro Ruotsi, joka on sertifioinut toimintansa ISO 14001 -sertifikaatilla.

Henkilöstönäkökulma on tuotu esille liiketoimintayksiköiden katsauksissa, kussakin maan tavan ja Tamron liiketoimintayksikön oman toiminnan mukaisesti. Näiden henkilöstökatsauksien sisältöä ei ole yhdenmukaistettu esitettyjen asioiden osalta.

- Lääkemarkkinoiden kasvu Ruotsissa jatkui 7 prosentin vuosivauhdilla.
- Tamro Ruotsin liikevaihto nousi 1 526,2 (1 487,0) miljoonaan euroon ja yhtiön kannattavuus parani edellisvuodesta.

Toimintaympäristö ja markkinat

Ruotsin lääke­markkinat kasvoivat edellisvuoden tapaan 7 prosentin vuosivauhdilla tukkuhinnoin laskettuna. Markkinat olivat suuruudeltaan 2,5 miljardia euroa ja Tamron osuus markkinoista pysyi 49 prosentissa. Rinnakkaistuonnin osuus lääkkeiden myynnistä oli edellisen vuoden tasolla ja suuruudeltaan 9,2 % myynnistä.

Geneerinen substituo­tio tuli voimaan lokakuun alussa ja se kattaa noin 1200 lääkevalmistetta. Alkuperäislääkkeen vaihtaminen geneeriseksi valmisteeksi on pakollista ellei lääkäri tai potilas sitä erikseen kiellä.

Apoteketin suunnitelmat ns. distans-­apteekkien perustamisesta etenivät ja toiminta käynnistyi kolmella paikkakunnalla. Kertomusvuoden aikana julkistettiin suunnitelma yhdistää Pfizer ja Pharmacia, joka on Tamron päämies, yhdeksi lääkeyhtiöksi. Ruotsissa tämän maailman suurimman lääkeyhtiön markkinaosuus tulee olemaan noin 15 % vuoden 2002 lukujen valossa.

Toiminta ja taloudellinen tulos

	2002	2001	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	1 526,2	1487,0	2,6 %
Henkilöstö keskimäärin	478	519	-7,9 %

Tamro Ruotsin liikevaihto oli 1 526,2 (1 487,0) miljoonaan euroa, jossa on kasvua edellisestä vuodesta 3 prosenttia. Ruotsin liiketoiminnan osuus konsernista kokonaisliikevaihdosta oli 37 %. Ruotsin liikevoitto parani edellisvuodesta ja oli budjetoitua parempi ensisijaisesti toiminnan tehokkuuden lisääntymisen seurauksena.

Kertomusvuoden aikana käynnistettiin laaja ja kauaskantoinen kehitysohjelma yhtiön toimintatavan muuttamiseksi asiakassuuntautuneeksi, joustavaksi yhteistyöorganisaatioksi. Organisaatorakennetta muutettiin elokuussa ja toiminta koostuu nyt kahdesta keskeisestä osa-alueesta: liiketoiminnasta ja jakelusta sekä näihin liittyvistä tukitoiminnoista. Myös työ Tamron tunnettuuden ja identiteetin vahvistamiseksi Ruotsin markkinoilla käynnistyi (ks. erillinen henkilöstöraportti).

Logistiikan tehostamiseksi on kaikissa varastoissa käynnistetty toimenpiteitä tavaroiden sijoittelun, toimintarutiinien, IT-järjestelmien ja kuljetusreittien parantamiseksi ja optimoimiseksi. Laatu- ja turvallisuuskysymyksiin on panostettu muun muassa perustamalla Apoteketin kanssa erityinen Turvallisuusfoorumi.

Näkymät vuodelle 2003

Ruotsin lääke­markkinoiden kasvuennusteet vaihtelevat 3-5 prosentin välillä. Ennustamista vaikeuttaa geneerisen substituution ja alkuperäislääkkeiden hintojen laskun vaikutus, useiden merkittävien lääkkeiden patenttisuojan päätyminen ja julkisen sektorin pyrkimykset jarruttaa lääkelaskun kasvua.

Tamro Ruotsin toiminnan painopiste on asiakassuuntautuneisuuden voimistamisessa ja logistiikan kehittämisessä kilpailukyyn ja sitä kautta markkina-aseman parantamiseksi. Kaikille apteekeille suunnattu, vuoden 2002 aikana testikäytössä ollut reaaliaikainen varastosaldo- ja tietopalvelu Tamro Web Direct käynnistyy kevään aikana.

Työterveydenhuollossa pääpaino on ennaltaehkäisevissä toimenpiteissä korkeiden sairauspoissaolojen supistamiseksi. Henkilöstön kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota ja viestinnän keinoin tuetaan koko henkilöstön mahdollisuutta sisäistää Tamron perusarvot, toiminnan suunta ja tavoitteet (ks. erillinen henkilöstöraportti).

Tammikuussa 2003 Tamro-konsernissa tehtiin päätös siirtää Tamro Healthcare AB:n liiketoiminta osaksi Tamro MedLab -ryhmää synergiaetujen saavuttamiseksi. Yhdistymisen seurauksena Tamro Ruotsin liikevaihto supistuu vajaa kolme prosenttia.

Tamro Ruotsi: henkilöstökatsaus

Tamron henkilöstöpääoma muodostuu henkilöstön osaamisesta. Osaava henkilöstö ei ole vain Tamron tärkein voimavara, vaan se on myös vaatimus, jota asiakkaat edellyttävät.

Tamron henkilöstöpolitiikka perustuu dynaamiseen organisaatioon, jossa henkilöstöä kunnioitetaan ja jossa myös annetaan mahdollisuus henkilökohtaiseen kehittämiseen. Työnantajana Tamron tulee kyetä saamaan ja pitämään palveluksessaan oikeanlaisella osaamisella varustettua henkilöstöä. Tällä tavoin huolehditaan siitä, että henkilöstöpääoma pysyy jatkossakin korkeana.

Henkilöstön määrä oli keskimäärin 478 (519) henkilöä, josta naisia 49 % ja miehiä 51 %. Henkilöstön määrä supistui edellisvuodesta 8 %. Vaihtuvuus oli keskimäärin 9 %.

Tamro Ruotsin henkilöstökatsaus osana Tamro-konsernin vuoden 2002 verkkovuosikertomusta.

Työterveydenhuolto ja työkyky

Jokaisella Tamro AB:n palveluksessa olevalla on oikeus saada ilmaiseksi työterveyshuollon palveluja. Perinteisen työterveyshuollon ohella vuoden 2002 aikana käynnistettiin ennalta ehkäisevä yhteistyö mahdollisten psyykkisten ja psykosomaattisten, työkykyä ehkäisevien vaikeuksien hoidossa.

Työympäristö

Työsuojeluvaltuutettujen, työsuojelutoimikuntien ja Tamron tehtävä työnantajana on tuoda esille alueita, joilla niin henkistä kuin fyysistäkin työturvallisuutta voidaan edistää. Kertomusvuoden aikana on hankittu erityinen internet-teknologiaan perustuva työkalu, jonka avulla voidaan systemaattisesti mitata miten henkilöstö kokee työympäristön. Mittaamistapaa pidettiin onnistuneena ja tavoitteena on vuoden 2003 aikana mitata tämän työkalun avulla työympäristö koko yrityksessä.

Tamro tukee henkilöstön liikunta- ja virkistysharrastuksia erilaisten henkilöstökerhojen avulla. Osallistuminen kerhotoimintaan on pysynyt aktiivisena. Kerhotoiminnan lisäksi Tamro tukee muutamia vuosia sitten perustetun säätiön kautta henkilöstönsä kehittämismahdollisuuksia työtehtävien ulkopuolella.

Koulutus ja henkilöstön kehittäminen

Tamro pitää tavoitetasoan korkeana pyrkiessään tarjoamaan henkilöstölleen kehittämismahdollisuuksia. Yhtiö kehittää ohjelmaa, jolla henkilöstön omat ammatilliset ambitiot ja yhtiön lisääntyvä pätevän henkilöstön tarve kohtaavat.

Esimiesten ja alaisten väliset kehittämiskeskustelut vähintään kerran vuodessa muodostavat lähtökohdan vuosittaisille tavoitteille ja kehittämiselle. Osa kehittymistä on työssä oppiminen, jolloin tiedon jakaminen ja työtoverilta oppiminen sekä osallistuminen erilaisiin projekti- ja työtehtäviin ovat keskeisiä toimintatapoja.

Vuoden 2002 aikana saatiin valmiiksi koko yhtiön kattanut kompetenssikartoitus, jolla tähdätään osaamisen kehittämisen systemaattiseen hallintaan. Esimiesvalmennuksessa

pääpaino on ollut yrityskulttuuriin ja hyviin henkilösuhteisiin liittyvien taitojen hankkimisessa. Osaa esimiehistä on myös valmennettu stressin ja paineensietokyvyn hallinnassa.

Varastotyöntekijöille on kehitetty uudenlainen, yksilöllinen palkitsemisjärjestelmä, jossa henkilö itse voi vaikuttaa palkkansa suuruuteen ja joka tukee aloitteellisuutta ja itsensä kehittämistä. Vuoden 2003 aikana tapahtuvaa varastonohjausjärjestelmän muutosta varten henkilöstö on saanut koulutusta varsinaisen ohjausjärjestelmän lisäksi myös englannin kielessä ja tietotekniikassa.

Sisäinen viestintä

Sisäisen viestinnän tavoitteena on varmistaa, että henkilöstöllä on riittävästi tietoa omien työtehtäviensä suorittamiseksi ja että hän voi myös osallistua koko yhtiön kehittämiseen. Viestintä tukee vuorovaikutuksen lisäämistä ja voimistaa avointa johtamiskulttuuria.

Sisäisen viestinnän kanavien ja välineiden kehittäminen jatkui. Intranetin tueksi ja yhteenkuuluvuuden voimistamiseksi rakennettiin uusi henkilöstölehti, Tamro Magasinet. Elokuussa toteutetun organisaatiouudistuksen yhteydessä muodostettiin erillinen viestintäfunktio, jonka tehtävänä on rakentaa viestinnän suuntaviivoja ja toimintatapoja sekä luoda ja kehittää toimivia viestinnän välineitä. Viestinnän pääpaino jatkossakin on sisäisessä viestinnässä ja sitä kautta Tamro-identiteetin voimistamisessa.

Yhteiskuntavastuu

Tamron yhteiskuntavastuu ei liity vain lakien ja määräysten toteuttamiseen, vaan yhtiö haluaa myös aktiivisesti ottaa huomioon toiminnassaan sekä sosiaalisia että ympäristönäkökohtia.

Tamro haluaa luoda ja ylläpitää korkeata standardia yhteiskuntavastuussa tarkastelemalla omaa toimintaansa osana yhteiskuntaa ja sitä kautta aktiivisesti vaikuttaa niin yhteiskunnan kuin ympäristönkin parantumiseen. Vastuumme tällä sektorilla on määritelty yhtiön perusarvoissa sekä henkilöstö- ja ympäristöpolitiikassa.

Tamron toiminnalla Ruotsissa ISO 14001 -sertifiointi

Tamron Ruotsin toiminnoille myönnettiin ISO 14001 -sertifikaatti joulukuussa 2000. Toiminnan tärkeimmät ympäristövaikutukset liittyvät kuljetusten vaikutuksiin, energian kulutukseen sekä jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen. Nämä vaikutukset huomioidaan jokapäiväisissä työskentelytavoissa ja ne ohjaavat tapaa toimia.

Ympäristöpolitiikkansa mukaisesti Tamro Ruotsi pyrkii vähentämään syntyvän pakkausjätteen määrää käyttämällä uudelleen käytettäviä muovisia pakkauslaatikoita ja puisia Euro-lavoja suljetussa systeemissä. Syntyneistä jätteistä kierrätettiin 85 % vuonna 2002 ja 13 % hyödynnettiin polttamalla energialaitoksissa. Kierrätetty materiaali vastasi 724 tonnia muovi-, lasi-, päällystettyä paperi-, paperi- ja puujätettä.

Kierrätettävän jätteen määrä on kasvanut 13 %:lla verrattuna vuoteen 2000, jolloin uusi kampanjan kierrätysasteen nostamiseksi aloitettiin. Tämä on merkinnyt muutoksia tavassa toimia; olemme ottaneet käyttöön uusia jätteiden keräysasemia, jotka on varustettu lajittelua helpottavilla jäteastioilla, olemme kouluttaneet henkilökuntaamme ja tiedottaneet kierrätyksen tärkeydestä. Kaikki toiminnassamme syntyvä ongelmajäte erotettiin ja lähetettiin asianmukaisesti hävitettäväksi.

Tamro Ruotsi kulutti vuonna 2002 energiaa 18200 MWh. Tähän lukuun on laskettu mukaan Malmön, Göteborgin, Tukholman ja Umeån jakelukeskukset, sekä Göteborgin pääkonttori. Tukholmassa ja Malmössä rakennusten ilmastointilaitteistossa käytettävät kylmäaineet vaihdettiin vähemmän ympäristöä kuormittaviksi.

Tukholmassa vaihdettiin myös suurin osa loisteputkista energiatehokkuuden lisäämiseksi. Jatkamme vuonna 2003 energia-analyysien tekoa keskittyen rakennustemme energiatehokkuuteen ja käytettyihin teknisiin ratkaisuihin. Uskomme, että näiden analyysien avulla on mahdollista löytää merkittäviä energian säästökohteita.

Kuljetukset

Tamro Ruotsi kuljettaa apteekkitavaroita päivittäin 900 apteekkiin. Kokonaiskuljetusten määrä vuonna 2002 oli 225000, vastaten noin 5 500 000 kilometriä. Kaikki toimitukset hoidettiin sopimuskuljetuksina.

Ympäristöasiat ovat osana Tamro Ruotsin käyttämää kuljetusliikkeiden arviointikyselyä. Kyselyssä kuljetusliikkeiltä selvitetään esimerkiksi yrityksen ympäristöpolitiikka, ympäristöjohtamiskäytännöt ja -raportointi, sekä kuljettajille annettu ympäristökoulutus ja mahdollisille alihankkijaryityksille asetetut ympäristö- ja laatuvaatimukset.

Lisäksi kysytään, käyttävätkö ajoneuvot ympäristöluokiteltua dieselöljyä ja ovatko kuljettajat saaneet polttoainetta säästävän ajotavan koulutusta. Jokaisesta kysymyksestä annetaan pisteitä ja hyväksyttävältä kuljetusliikkeeltä vaadittava kokonaispistemäärä on 20. Vuonna 2002 kaikki Tamro Ruotsin käyttämät kuljetusliikkeet arvioitiin ja hyväksyttiin tällä kyselymenetelmällä.

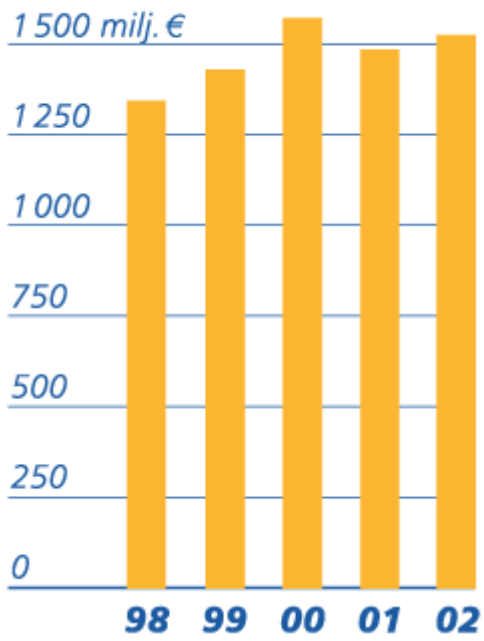
Tamro Ruotsilla on käytössään tehokas ja toimiva logistinen ratkaisu, mutta tulevaisuuden haasteenamme on aikaansaada kuljetusratkaisuja, joilla on selviä ympäristömyönteisiä vaikutuksia. Askel tähän suuntaan on yhteistyömme Ruotsin apteekkiketjun, Apoteket AB:n, kanssa, jossa tavoitteenamme on nostaa kuljetusten täyttöastetta. Tamro tukee myös isoille keskussairaaloille toimitettavien tavaroiden yhteiskuljetusmallin toteuttamista muiden kuljetusliikkeiden kanssa.

Käyttämättömien lääkkeiden takaisinkeruu apteekeista

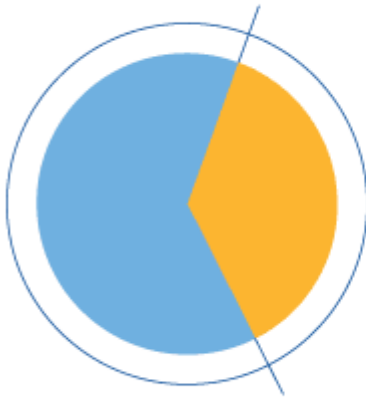
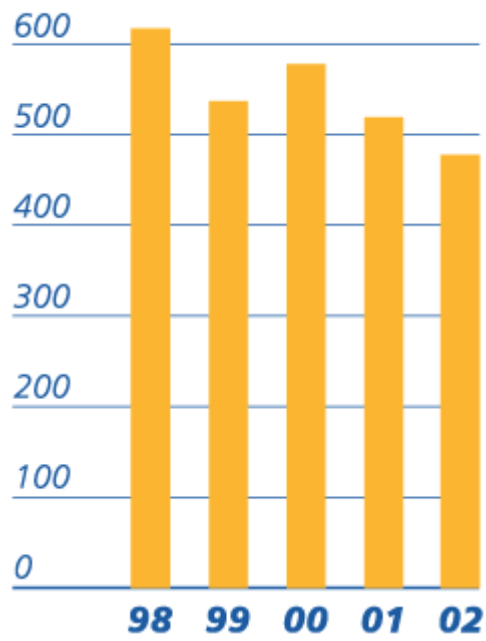
Tamro Ruotsi osallistuu aktiivisesti kansallisiin hankkeisiin paremman ympäristön puolesta yhdessä muiden lääkealalla toimivien yritysten kanssa. Tärkein yksittäinen esimerkki yhteistyöstä vuonna 2003 on "Pidä Ruotsi Puhtaana" -järjestön kanssa organisoitu kampanja, jonka tavoitteena on lisätä apteekkien kautta takaisin kerättävien käyttämättömien lääkkeiden määrää. Tämäntyyppinen toiminta alkoi jo 1970-luvun alkupuolella ja sen tarkoituksena on vähentää lääkeaineista johtuvia ympäristöhaittoja.

Nykyään kerätään vuosittain käyttämättömiä lääkkeitä takaisin pakkausmateriaalit mukaan lukien noin 900 tonnia. Tutkimusten mukaan kuitenkin vain noin puolet kuluttajista käyttää tätä palvelua. Tamrolle tämä on tilaisuus parantaa huomattavasti keräystoimintaa. Tänäpä Tamro on ainoa toimittaja, joka hoitaa lääkeaineiden takaisinkeruuta Ruotsissa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana olemme luoneet tehokkaasti toimivan takaisinkeruujärjestelmän, joka täyttää kasvavat vaatimukset sekä turvallisuuden että ympäristönsuojelun osalta.

Liikevaihto

Henkilöstö

**Osuus konsernin
liikevaihdosta 37 %**

- Lääkemarkkinoiden kasvu jatkui 10 prosentin vuosivauhdilla
- Nomecon vahva asema markkinoilla säilyi ja liikevaihto nousi 1 011,1 (919,8) miljoonaan euroon

Toimintaympäristö ja markkinat

Tanskan lääkemarkkinoiden huomattavan voimakas kasvu jatkui. Lääketukkukauppojen yhteenlaskettu myynti kasvoi 9,8% ja oli 992 miljoonaa euroa tukkuhinnoin laskettuna. Koko vuoden kasvu oli voimakkaampaa kuin vuoden alussa ennakoitiin. Voimakkaaseen kasvuun vaikuttivat eniten siirtyminen uusiin ja kalliimpiin lääkkeisiin, jatkuvat muutokset vertailuhinnoissa sekä lääkkeiden kulutuksen kasvu.

Lokakuun 2001 alusta myös muut liikkeet kuin apteekit ovat voineet ottaa joitakin ns. vapaakauppatuotteita valikoimiinsa. Sallittu tuotevalikoima kattaa noin 400 tuotetta sisältäen mm. kipu-, vatsahappo- ja kurkkulääkkeitä sekä nikotiinivalmisteita. Tähän mennessä saaduista kokemuksista voidaan vetää se johtopäätös, että vain nikotiinivalmisteiden myynti apteekeissa on laskenut lainmuutoksen seurauksena. Edelleen on olemassa riski, että lääkevalmisteiden saatavuuden helpottuminen lisää lääkkeiden kokonaiskulutusta, mikä ei ollut toivottu eikä tavoiteltu seuraus lakimuutoksesta.

Kilpailutilanne Tanskan lääkemarkkinoilla tiukentui tuntuvasti vuoden 2002 aikana, mikä johtui muun muassa lisääntyneestä kustannussidonnaisten alennuksien käytöstä. Alennusten sijaan Nomecon päätavoitteena on jatkossakin tarjota erilaisia innovatiivisia ratkaisuja, joiden avulla voidaan alentaa logistiikkakustannuksia apteekeissa. Näin apteekit voivat keskittyä ammatilliseen osaamiseen.

Toiminta ja taloudellinen tulos

	2002	2001	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	1 011,1	919,8	9,9 %
Henkilöstö keskimäärin	618	632	-2,1 %

Nomecon liikevaihto vuonna 2002 nousi 1 011,1 (919,8) miljoonaan euroon, jossa on kasvua edellisestä vuodesta 9,9 prosenttia. Nomecon markkina-asema pysyi 70 prosentin tuntumassa ja yhtiön kannattavuus parantui markkinoiden voimakkaan kasvun ja hallitun kustannusnousun seurauksena. Nomecon osuus konsernin liikevaihdosta oli 25 %.

Logistiikan kehittämisessä painopiste on ollut Kööpenhaminan varastossa, jossa toiminnan laatua on pystytty parantamaan ja tekemään samanaikaisesti ratkaisuja, jotka mahdollistavat kustannusten alentamisen tulevaisuudessa. Myös prewholesaling-toiminnon kehitys on ollut myönteistä. Myös tällä sektorilla pyritään logistisia ratkaisuja kehittämään niin että tavarantoimittajien jakelukustannukset alenevat.

Kertomusvuoden aikana Nomecon VMI -konseptia (Vendor Managed Inventory) kehitettiin edelleen ja merkittävä määrä resursseja ohjattiin järjestelmän kehitystyöhön. Palvelun avulla apteekkien varastoja voidaan täydentää ilman että apteekkien tarvitsee tehdä varsinaisia tilauksia. Toimitukset perustuvat tukkukaupan ylläpitämiin jatkuviin myyntiennusteisiin. Tanskan apteekeista noin 15-20 % käyttää VMI-palvelua, ja edelleen huomattava määrä apteekkeja on kiinnostunut liittymään palveluun.

Apteekkien mielenkiinto rakentaa vapaaehtoisia ketjuja on jatkunut lisääntyvässä määrin. Tämä asettaa tukkukaupoille vaatimuksia rakentaa palvelukonsepteja ja -ratkaisuja, jotka voivat tuottaa ketjujen tarvitsemää myyntitietoa myös kulutustavaroista. Nomecon tavoitteena on pysyä näissä muutoksissa neutraalina tuotevalikoiman suhteen voidakseen palvella luotettavasti useita ketjuja.

Vuoden 2003 näkymät

Nomecon tuloskehitys on suuressa määrin sidoksissa apteekkisektoria koskettaviin lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin ja myös Tanskan terveysministeriön tekemiin lääkkeiden hintatasoa koskeviin päätöksiin, jotka usein tehdään yhteistyössä lääketeollisuuden kanssa. Myyntiin vaikuttavat myös mahdolliset valtiovallan toimenpiteet lääkekulutuksen hillitsemiseksi esimerkiksi nostamalla omavastuuosuutta tai muilla tavoin.

Vuonna 2003 sallittujen vapaakauppatuotteiden määrä apteekkien ulkopuolella laajenee, joskin laajentuminen tulee olemaan suhteellisen rajallista. Muita rakenteellisia muutoksia toimialalla ei odoteta tapahtuvan vuonna 2003.

Tamro Tanska (Nomeco): henkilöstökatsaus

Nomecon palveluksessa oli keskimäärin 618 (632) henkilöä. Näistä kokoaikaisia työntekijöitä on 59 % ja osa-aikaisia 41 %. Henkilöstöstä 40 % on naisia ja 60 % miehiä. Henkilöstön keski-ikä on 37 vuotta ja keskimääräinen työsuhteen kesto 8 vuotta. Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä on 62 vuotta.

Henkilöstöpolitiikan periaatteet

Nomecon henkilöstöpolitiikka on osa Nomecon kokonaisstrategiaa ja sen tehtävä on auttaa yhtiön lyhyen ja pitkän tähtäimen tavoitteiden saavuttamisessa.

Nomecossa henkilöstö on yhtiön tärkein voimavara. Nomecon tavoitteena on kehittää virikkeellinen ja inspiroiva työympäristö ja se haluaa varmistaa osaavan henkilöstön jatkuvalla ammatillisella ja henkilökohtaisella kehitymisellä, koulutuksella ja ohjauksella.

Rakentavan vuorovaikutuksen aikaansaamiseksi työyhteisössä rohkaistaan vastuun ja päätöksenteon delegointiin. Samalla odotetaan, että jokainen työntekijä on sitoutunut yhtiöön ja ottaa vastuun yhtiöstä kokonaisuutena.

Tamro Tanskan (Nomeco) henkilöstökatsaus osana Tamro-konsernin vuoden 2002 verkkovuosikertomusta

Organisaatio ja johtajuus

Nomecon organisaatio on joustava ja se muuttuu jatkuvasti ympäristön tarpeiden mukaan. Muutokset organisaatiossa ovat siten paranevan ja dynaamisen organisaation ilmentymiä.

Nomecossa hyvä johtajuus on keskeistä ja siksi yhtiö on määritellyt johtajuusperiaatteet, jotka ohjaavat johdon käyttäytymistä. Johdon odotetaan toimivan periaatteiden mukaisesti ja heitä arvioidaan näiden periaatteiden pohjalta.

Koulutus ja kehittyminen

Koulutukselle ja henkilöstön kehittämiselle on asetettu seuraava tavoite: Nomecon henkilöstön tulee omata johdon, asiakkaiden ja muiden sidosryhmien edellyttämät ammatilliset ja henkilökohtaiset valmiudet ja ammattitaito.

Tavoitteen saavuttamiseksi strategiana on:

- Säännöllinen liiketoimintastrategian, johdon ja asiakkaiden yms. edellyttämien taitojen ja kompetenssien arviointi
- Osaamistason systemaattinen seuranta
- Tarvittavien taitojen ja vallitsevan osaamisen välisten puutteiden havainnointi
- Tarvittavan koulutuksen suunnittelu, kehittäminen ja toteuttaminen
- Jatkuva sisäinen ja ulkoisen koulutuksen seuranta ja arviointi
- Henkilöstöhallintajärjestelmän jatkuva ylläpito. Järjestelmä tuottaa tietoa
 1. osaamistarpeista kaikissa henkilöstöryhmissä

2. koulutussuunnitelman jokaiselle työntekijälle
3. koulutusohjelman jokaiselle työntekijälle
4. toimenkuvat kaikille henkilöstöryhmille.

Lisäksi järjestelmä sisältää koulutus- ja kurssitietokannan, josta käy ilmi kaikki Nomecon hyväksymät koulutustapahtumat.

Vuosittaiset arviointi- ja kehityskeskustelut ovat pakollisia vakinaisella henkilöstöllä ja niillä on keskeinen asema henkilöstön kehittämisessä. Keskustelujen tavoitteena on tukea henkilöstöä vastuullisuuteen, yrittäjyyteen ja moniosaajiksi; viimeksimainittua rohkaisemalla henkilöstöä ylittämään oman toimenkuvan ja osaamisen rajat. Nomecossa uskotaan enemmän kompetenssi- kuin ura-ajatteluun ja koko henkilöstöä rohkaistaan hankkimaan uusia, työn kannalta oleellisia tietoja ja taitoja.

Rekrytointi

Sisäistä kiertoa tuetaan työtehtävien ja osaamisen kehittämiseksi. Kaikki avoimena olevat työpaikat ovat esillä sisäisesti intranetissä (NomecoNet) ja ulkoisesti yhtiön internet-sivuilla ja useilla internetissä olevilla työpaikkasivustoilla.

Henkilöstön rekrytointiprosessi on hyvin strukturoitu menettelytapa ja useita henkilöstön arviointimenetelmiä käytetään uusien henkilöiden valinnassa.

Työterveys ja -turvallisuus

Tanskan lainsäädännön mukaan yli 20 henkilön työpaikkojen on organisoitava työsuojelu ja perustettava työsuojelutoimikunta. Työsuojelutoimikunta käsittelee kaikki työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvät asiat, tavoitteena ehkäistä ennalta työpaikkaonnettomuuksia.

Yhtiön arvot

Nomeco on määritellyt kahdeksan arvoa. Arvot kuvaavat henkilöstön sitoutumista ja niitä asenteita ja toimintatapoja, joita hyvän nomecolaisen odotetaan noudattavan käytännössä.

Arvolausekkeet ovat:

1. Tuotamme myönteisen kokemuksen asiakkaalle.
2. Saavutamme hyviä tuloksia.
3. Olemme apteekkarille oikea valinta.
4. Olemme teollisuudelle oikea valinta.
5. Arvostamme tiimityötä ja partneriutta, jotka vahvistavat kaikkia osapuolia.
6. Kukaan ei pelkää kovaa työtä.
7. Etsimme jatkuvasti uutta osaamista.
8. Meillä on haastava ja kehittyvä työpaikka.

Kaikki arvot on käyty perusteellisesti läpi, jotta niiden merkitys jokaiselle työntekijälle voidaan osoittaa.

Sisäinen viestintä

Tärkein sisäisen viestinnän väline on Nomecon intranet - NomecoNet. NomecoNetin tavoitteena on voimistaa sisäistä tiedonkulkua, lisätä yleistä tietämystä yhtiön asioista ja helpottaa erilaisten tietojen ja dokumenttien saatavuutta. Jokaisella työntekijällä on pääsy NomecoNetiin.

Yli 50 henkilöä on koulutettu web-toimittajiksi ja he tuottavat niin uutisia kuin erilaisia tietosivujakin intranetiin.

NomecoNetin sisällöstä ja kehittämisestä vastaa toimituskunta, joka raportoi viestintätyöryhmälle, jossa on myös johdon edustus.

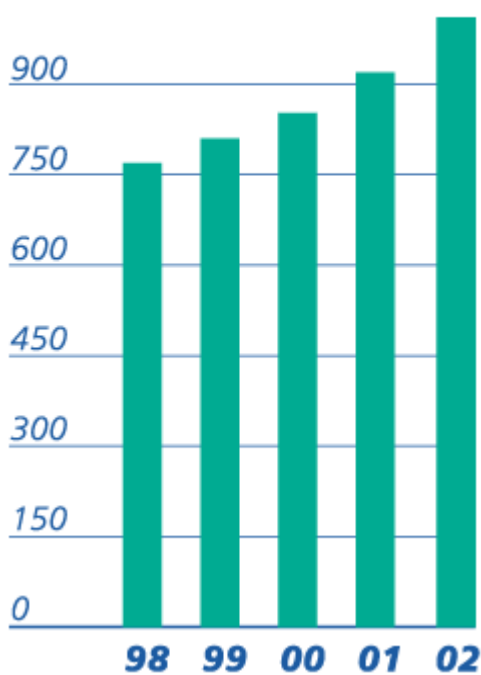
Nomeco osana yhteiskuntaa

Nomeco on Tanskan palvelutyönantajien jäsen ja yhtiön toimitusjohtaja Jan Bonde on palvelutyönantajien hallituksen jäsen.

Yhtiöllä on toimiva yhteistyö sekä työnantajaorganisaation että myös työntekijäliittojen kanssa. Nomecolla on ollut tapana ratkaista sisäiset asiat paikallisesti yhtiössä.

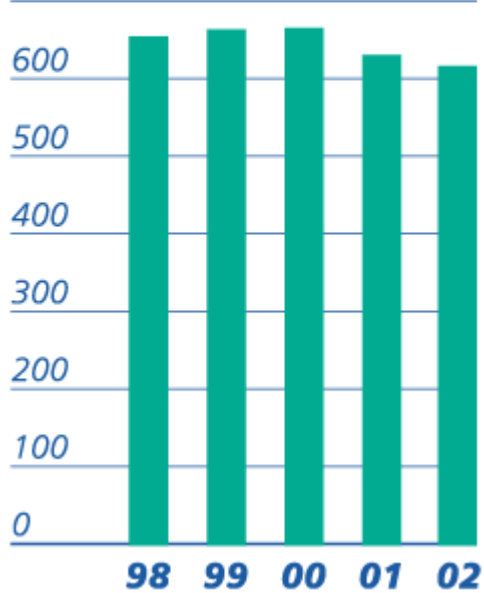
Liikevaihto

1050 milj. €

Henkilöstö

700

**Osuus konsernin
liikevaihdosta 25 %**

- Lääkemarkkinoiden kokonaiskasvu pysyi korkeana; kasvu edellisvuodesta oli 10 %.
- Tamro Suomen liikevaihto laski merkittävän jakelusopimuksen päättymisen seurauksena 2,6 % ja oli suuruudeltaan 654,7 (672,2) miljoonaa euroa.
- Kustannustehokkuuden seurauksena Tamro Suomen liiketoiminta pysyi kuitenkin koko vuoden tasolla kannattavana.

Toimintaympäristö ja markkinat

Lääkkeiden kokonaismarkkinat Suomessa kasvoivat 10 prosenttia ja tukkuhintaisten myynnin arvo oli 1 428 miljoonaa euroa.

Suomen sosiaali- ja terveysministeriön vuoden aikana valmisteleva lääkelain muutosesitys geneerisestä substituutiosta hyväksyttiin eduskunnassa joulukuussa. Lääkkeen vaihtovelvollisuus tulee voimaan huhtikuun alusta 2003. Lain arvioidaan vaikuttavan hieman hidastavasti Suomen markkinoiden tähänastiseen vahvaan kasvukehitykseen. Uudistuksen tarkoituksena on hillitä julkisten lääkemenojen kasvua. Myös lääkkeiden omavastuut nousivat Suomessa 1.1.2003. Vuoden alusta voimaan tullut lääketaksan muutos yhtenäistää lääkkeiden hinnat eri apteekeissa tietyin poikkeuksin.

Kertomusvuoden aikana julkistettiin suunnitelma yhdistää Pfizer ja Pharmacia yhdeksi lääkeyhtiöksi. Suomessa tämän maailman suurimman lääkeyhtiön markkinaosuus vuoden 2002 lukujen valossa on noin 11-12 %.

Toiminta ja taloudellinen tulos

	2002	2001	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	654,7	672,2	-2,6 %
Henkilöstö keskimäärin	359	366	-1,9 %
Henkilöstö vuoden lopussa	310	447	-30,6 %

Tamro Suomen liikevaihto vuonna 2002 oli 654,7 (672,2) milj. euroa, n. 3 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna. Valtaosa liikevaihdon laskusta johtui yhden merkittävän ja pitkäaikaisen jakelusopimuksen päättymisestä. Liikevaihdon laskun myötä Tamron osuus Suomen lääkemyynnistä laski edellisvuoden 50 prosentista keskimäärin 44 prosenttiin. Tehokkaan kustannuseurannan ansiosta Tamro Suomen kannattavuus kuitenkin parani. Toiminnan tulos kääntyi edellisvuoden tappiosta voitolliseksi ja pysyi koko vuoden tavoitteiden yläpuolella. Tamro Suomen osuus koko konsernin liikevaihdosta laski 16 prosenttiin.

Vuoden 2002 aikana Tamro Suomi vei päätökseen suuren jakeluverkostouudistuksensa. Lääkejakeleluun painopiste siirtyi kesällä Tampereelle ja samalla suljettiin Kuopion varasto. Tampereen varaston palvelutaso vakiintui kesän aikana erittäin korkeaksi ja se saavutti nopeasti Tamro-konsernin tehokkaimman varaston aseman. Runsaat 65 prosenttia Tamro Suomen kaikista toimituksista lähtee Tampereelta. Tampereen palvelukeskuksen lisäksi uuteen jakeluverkostoon kuuluvat Vantaalla ja Oulussa omia alueitaan palvelevat jakelukeskukset. Koko jakeluverkoston palvelutaso on pysynyt vakaana ja asiakaspalaute on ollut positiivista.

Lokakuun alusta lähtien myös koko Suomen asiakkaiden puhelinpalvelu keskitettiin Tampereelle. Uusi apteekkien sähköinen tilausjärjestelmä eteni koekäyttövaiheeseen ja lääkevalmistajille suunnattu verkkopohjainen tietopalvelu Tamro Smart otetaan laajempaan käyttöön vuoden 2003 alussa.

Tamro Suomen tuotemerkkintyösköön Pharmakonin positiivinen kehitys jatkui. Erityisen myönteisesti kehittyi koko Möllerin tuotevalikoiman sekä tuotemerkkien Nozoil, Triple Dry ja Patentex Oval myynti. Vuonna 2002 markkinoille tuotu Möller Basic ylitti myyntiodotukset. Erityisluvallisten valmisteiden myynnin kehitys oli myös erittäin hyvä ja niiden merkitys yksikön

toiminnassa on ollut kasvava.

Näkymät vuonna 2003

Rinnakkaisvalmisteiden arvioidaan hidastavan lääkkeiden kokonaisymyynnin arvon kasvun Suomessa noin 7-8 prosenttiin. Kilpailutilanne Suomessa on muuttumassa kansainvälisten lääkeyritysten yhdistymisten ja myös lääketukkukaupan omistajarakenteessa tapahtuneiden muutosten seurauksena. Viime vuosina kiristynyt kilpailu asettaa siten Suomessa toimiville lääketukkukaupoille yhä uusia haasteita. Tamro Suomi ottaa nämä vastaan varsin kustannustehokkaana ja kilpailukykyisenä toimijana mm. useiden päätökseen saatettujen laajamittaisten kehitystoimien ansiosta. Tamro Suomi on tehnyt sopimuksen ratiopharm Oy:n tuotteiden jakelusta Suomessa syyskuun alusta lähtien. ratiopharm on Euroopan johtava geneeristen lääkkeiden valmistaja.

Tamro Suomi: henkilöstökatsaus

Tamro Suomen palveluksessa oli kertomusvuonna keskimäärin 359 henkilöä (366). Henkilöstömäärä on supistunut vuoden 2001 lopusta (447) vuoden 2002 loppuun mennessä lähes kolmanneksella ja oli 310 henkilöä.

Työkyky

Työterveyshuolto on panostanut henkilöstön työkyvyn ylläpitoon mm. ikäkausitarkastuksiin, kuntotestein, painonhallintaohjelmin ja fysioterapian avulla sekä ergonomiatarkastuksiin.

Henkilöstön oma-aloitteisia vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia sekä fyysisen että henkisen kunnon kohottamiseksi on tuettu Tamro Clubin kautta.

Vuoden 2001 aikana toteutetun Voimavarat-kyselyn tuloksia on käsitelty henkilöstön kanssa. Parhaita työssä onnistumisen ja työviihtyvyyden tekijöitä olivat kyselyn mukaan oman työyksikön hyvä yhteistyö ja työtoveruus. Sen sijaan eri työyksiköiden välistä yhteistyötä esitettiin parannettavaksi.

Työsuojelutoiminta piristyi eri toimipisteissä ja useita epäkohtia saatiin korjatuksi.

Henkilöstön kehitys ja yhteistyö

Vuoden aikana käynnistettiin toimitusjohtajan johdolla säännölliset tiedotus- ja keskustelutilaisuudet kerran kuukaudessa. Tavoitteena on vuorovaikutuksen ja henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien lisääminen. Tilaisuuksissa käsitellään ajankohtaisia aiheita, selvitetään erityisaiheita ja vastataan henkilöstöä askarruttaviin kysymyksiin. Tiedonkulkua organisaatiossa on tuettu sisäisellä tiedotuslehdellä ja tiedottein sekä käyttämällä hyväksi sähköisiä tietokantoja pysyvän ja vaihtuvan sisäisen tiedon kanavana.

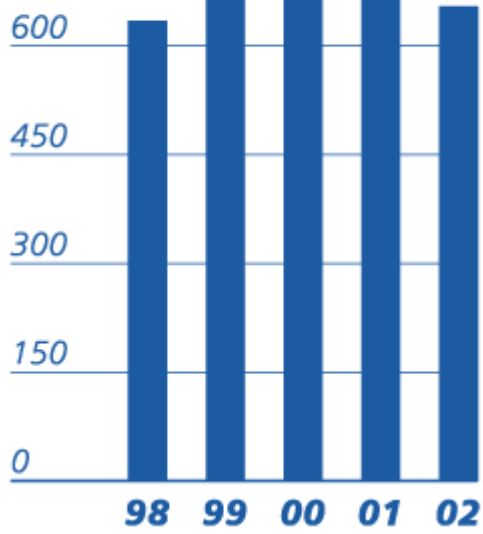
Kaikkia henkilöstöryhmiä edustava henkilöstöneuvosto kokoontui viisi kertaa. Kokouksissa asioita on käsitelty perinteisen tavan mukaan avoimesti. Yksi tärkeimpiä käsitellyistä ja hyväksytyistä asioista oli uuden tietosuojalainsäädännön mukaiset pelisäännöt: Tietosuoja työelämässä - Tamrossa, jonka laativat henkilöstöstä kootut työryhmät.

Vuoden aikana toteutetut kaksi YT-neuvotteluprosessia vaativat henkilöstöltä erityistä yhteistyö- ja muutосkykyä sekä joustavuutta. Tamrossa vuodesta 1995 toiminut työpaikkapappi antoi arvokasta tukea prosesseihin liittyneissä tilanteissa.

Yrityskulttuurissa tapahtui sisäistä ryhdistymistä, jonka kehittäminen jatkuu vuoden 2003 aikana ISO 9001 laatujärjestelmän rakentamisena.

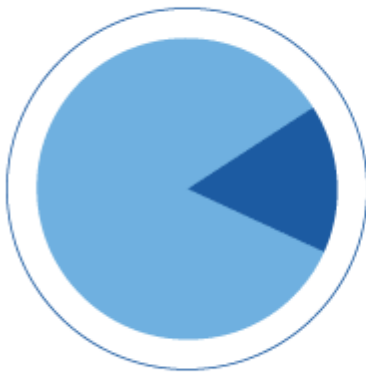
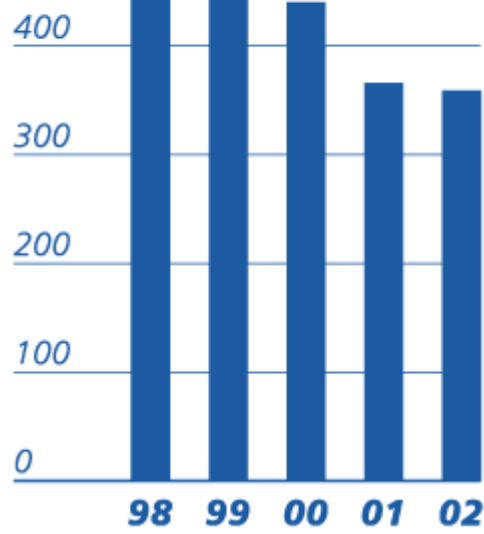
Liikevaihto

750 milj. €

Henkilöstö

500

**Osuus konsernin
liikevaihdosta 16 %**

- Lääkemarkkinat Norjassa jatkoivat kasvuaan 11 prosentin vuosivauhdilla ja olivat suuruudeltaan 1 252 miljoonaa euroa tukkuhinnoin laskettuna.
- Apokjeden Groupin liikevaihto nousi 612,1 (453,3) miljoonaan euroon.
- Apokjeden jatkoi tuloskunnan parantamistaan ja saavutti merkittävän parannuksen.

Toimintaympäristö ja markkinat

Norjan lääkemarkkinoiden kasvu vähittäishinnoin laskettuna oli noin 10 % ja markkinoiden arvo nousi 1,8 miljardiin euroon. Kasvuun vaikuttivat eniten siirtyminen uusiin ja usein kalliimpiin lääkkeisiin ja väestön ikääntyminen. Myydyimpiä lääkkeitä ovat sydän- ja verisuonilääkkeet, astmalääkkeet ja psyyken lääkkeet. Kuitenkin kansainvälisesti vertaillen Norjan lääkekulutus on varsin alhainen. Lääkemenot henkilöä kohden ovat Länsi-Euroopan toiseksi alhaisimmat.

Vuoden 2002 lopussa Norjassa oli 490 apteekkia, jossa on sadan apteekin lisäys verrattuna maaliskuuhun 2001, jolloin apteekkien omistus Norjassa vapautui. Apteekeista noin 85 % kuuluu johonkin kolmesta suuresta ketjusta, joista Apokjeden on suurin. Suuret eurooppalaiset lääketukkuiliikkeet GEHE ja Alliance UniChem omistavat kaksi muuta ketjua, Vitus/Ditt apotek-ketjun ja Alliance Apotek -ketjun.

Norjan hallitus on avannut markkinat kilpailulle siten, että nikotiinivalmisteita voidaan myydä vuoden 2003 alusta lähtien päivittäistavara-kaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla. On odotettavissa, että vuoden 2003 aikana myös muita vapaakauppatuotteita voidaan myydä muualla kuin apteekeissa, joskaan sallittu tuotevalikoima ei ole vielä tiedossa.

Toiminta ja taloudellinen tulos

Apokjeden Group edustaa Norjan markkinoilla täysin integroitunutta, markkinalähtöistä tukku- ja vähittäiskauppayhtiötä. Vuoden 2002 aikana Apokjeden vakiinnutti asemansa maan johtavana apteekkitetjuna.

Yhtiön osuus Norjan markkinoista on 40 %. Apokjeden omistaa nyt kokonaan 126 apteekkia ja sen on tehnyt sopimuksen osittaisesta tai kokonaan omistuksesta kaikkiaan 160 apteekin kanssa. Apokjeden-ketjuun kuuluu yhteensä 198 apteekkia.

Tamron, jonka osuus Apokjedenin osakkeista on 78 %, lisäksi yhtiön omistajia ovat COOP - päivittäistavaraketju viiden prosentin ja norjalaiset apteekkarit 17 prosentin osuudella.

	2002	2001	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	612,1	453,3	35,0 %
Henkilöstö keskimäärin	1063	491	116,5 %

Apokjedenin liikevaihto vuonna 2002 oli 612,1 (453,3) miljoonaa euroa sisältäen myös apteekkien vähittäismyynnin. Apokjedenin kannattavuus parani merkittävästi vuonna 2002, mutta koko vuoden tulos ennen veroja oli vielä tappiollinen, mikä johtui suurista apteekki-investoinneista ja alentuneista vähittäiskaupan marginaaleista. Erityisesti vuoden toisella puoliskolla parantuneen kannattavuuden seurauksena yhtiön koko vuoden liikevoitto oli positiivinen, ja tulosparannus edellisvuodesta oli yli 100 miljoonaa Norjan kruunua. Apokjedenin osuus konsernin liikevaihdosta oli 15 %.

Norjalaisten apteekkien yleistä kannattavuutta heikentää edelleen valtiohallituksen päätös alentaa reseptilääkkeiden marginaaleja vuoden 2002 alusta. Apokjeden Group on onnistunut korvaamaan osittain alhaisen apteekkimarginaalin reseptilääkkeissä parantamalla tehokkuuttaan ja muuttamalla tuotemixiään kannattavammaksi.

Apokjedenin aggressiivinen kasvustrategia johtavan aseman varmistamiseksi on vaatinut yhtiön oman pääoman vahvistamista. Tamro-konsernin avulla Apokjedenin rahoitusrakennetta vahvistettiin 205 miljoonan Norjan kruunun (26 milj. euron) pääomalisäyksellä helmikuussa. Syyskuussa yhtiökokous hyväksyi uuden osakeannin yhtiön nykyisille osakkeenomistajille. Pääomalisäys annin seurauksena oli yhteensä 254 miljoonaa Norjan kruunua (34 milj. euroa).

Muutos organisaatorakenteessa

Osana integroitua tukku-vähittäiskauppakonseptia Apokjeden tukkutoiminnon nimi muutettiin syksyn aikana Apokjeden Distribusjoniksi aikaisemman Tamro Distributionin asemesta.

Henkilöstö

Apokjedenin palveluksessa oli keskimäärin 1063 (491) henkilöä, joista keskimäärin 862 oli kokonaan omistettujen apteekkien palveluksessa.

Apokjeden Groupin nopea kasvu edellyttää huomion kiinnittämistä henkilöstöpolitiikkaan, erityisesti apteekeissa. Toimintapolitiikkaa ja -rutiineja on kehitetty ja sovellettu käytäntöön tavoitteena palkata, pitää ja kehittää toivottua henkilöstöä niin apteekeissa, varastoissa kuin myös Apokjeden Groupin keskushallinnossa.

Henkilöstön palkkaaminen on edelleen suurin haaste, erityisesti proviisorihenkilöstön osalta saatavilla olevan ammattihenkilöstön vähäisyyden vuoksi. Toistaiseksi Apokjeden Group on onnistunut palkkaamaan kaiken tarvitsemansa henkilöstön, ja yhtiön kiinnostavuus työnantajana on lisääntynyt.

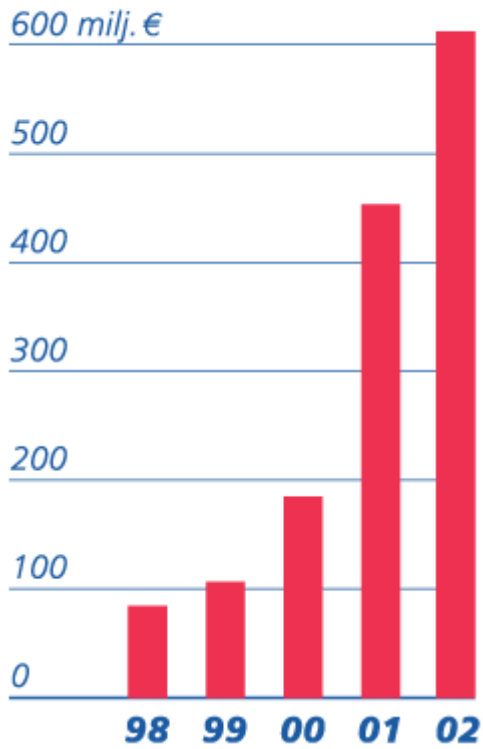
Suunnitelmat henkilöstön kompetenssien kartoittamiseksi on tehty ja henkilöstön kehittämissuunnitelmat ovat käynnissä. Yhtiöllä on hyvät suhteet kaikkiin henkilöstöryhmiin ja se pyrkii tiedotuspolitiikassaan ottamaan henkilöstöryhmät mukaan suunnitteluun varhaisessa vaiheessa.

Näkymät vuodelle 2003

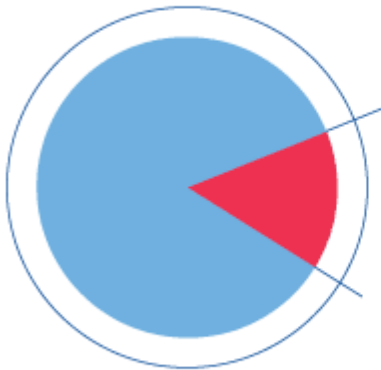
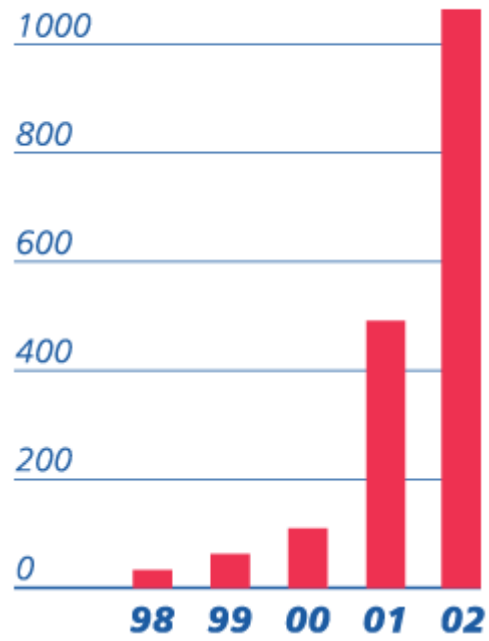
Markkinoiden kasvun odotetaan hidastuvan hieman vuoden 2003 aikana. Käynnissä olevan siirtymän geneeriseen substituutioon ja valtiovallan muiden lääkekustannusten nousua hillitsevien toimenpiteiden arvioidaan rajoittavan markkinoiden kasvua ja kasvu voi jäädä keskimäärin 5-6 prosenttiin vuositasolla.

Apokjedenin voimakas keskittyminen toiminnan tehokkuuden parantamiseen, kannattavuuteen ja kustannuksiin on tuottamassa tulosta. Apokjedenin osuuden Norjan markkinoista ennustetaan pysyvän 40 prosentissa. Näkymät vuodelle 2003 osoittavat, että yhtiön kannattavuuden parantuminen jatkuu. Osaltaan tähän vaikuttaa vuoden 2003 alkupuolella tehty päätös sulkea Trondheimin ja Bergenin varastot.

Liikevaihto

Henkilöstö

**Osuus konsernin
liikevaihdosta 15 %**

- Lääkemarkkinoiden kasvu Virossa oli arvioiden mukaan 12-13% vuonna 2002.
- Tamro Viron liikevaihto oli 41,0 (37,1) miljoonaa euroa.

Toimintaympäristö ja markkinat

Lääkemarkkinoiden kasvun Virossa arvioidaan olevan 12-13 % vuoden 2002 aikana verrattuna edelliseen vuoteen ja markkinoiden arvon arvioidaan olevan noin 94 miljoonaa euroa tukkuhinnoin laskettuna. Lainsäädännön muutokset aiheuttivat vuoden aikana tilapäistä turbulenssia myynnissä, mutta vuositason kasvu pysyi vakaana.

Lainsäädännön muutosten taustalla oli valtiovallan tarve leikata sosiaalisektorin kustannuksia, jotta samansuuruisilla kustannuksilla voitaisiin tarjota entistä enemmän terveyspalveluja. Näitä lainsäädännöllisiä muutoksia olivat mm. uusi sairausvakuutuslaki, joka nosti lääkkeiden omaosuutta ja toi joissakin tapauksissa vertailuhinnaksi geneeristen tuotteiden hintatason, uusi ja halvempien lääkkeiden myyntiä tukeva myyntipalkkiojärjestelmä apteekkeille ja tukkukaupalle sekä myös sairaalasektorin uudelleen järjestely suuremmiksi yksiköiksi.

Toiminta ja taloudellinen tulos

	2002	2001	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	41,0	37,1	10,5 %
Henkilöstö keskimäärin	111	85	30,6 %

Tamro Viron liikevaihto oli 41,0 (37,1) miljoonaa euroa, jossa on kasvua edellisestä vuodesta 11 prosenttia. Yhtiön kannattavuus oli tavoitteiden mukainen ja edellisvuotta parempi. Yhtiön osuus konsernin liikevaihdosta oli kaksi prosenttia.

Kesällä Tamro lisäsi omistamiensa apteekkien lukumäärän Virossa 12:een ostamalla kuusi uutta apteekkia. Tamron osuus Viron apteekkisektorista on noin 6 prosenttia. Tamron omistamassa Koduapteegi Aiassa otettiin käyttöön uusi apteekkeille suunniteltu IT-järjestelmä marraskuussa.

Markkinoiden polarisoituminen kahden suuren tukkukaupan ympärille jatkui. Tamron osuus tukkumarkkinoista oli 32 %. Vahvistaakseen asemaansa kovassa kilpailussa Tamro lanseerasi apteekkiasiakkaille tarkoitetun partnerohjelman, joka tarjoaa heille monenlaisia lisäarvopalveluja liiketoiminnan kehittämiseksi. Yhteistyötä apteekkariliiton kanssa lisättiin ja Tamron apteekkarineuvosto perustettiin yhteistyön edelleen syventämiseksi.

Tallinnan varastossa tehdyt muutokset lisäsivät varaston tehokkuutta vähentämällä keräysaikoja ja parantamalla tuotteiden sijoittelua varastossa.

Henkilöstö

Tamro Viron palveluksessa oli vuoden 2002 aikana keksimäärin 111 (85) henkilöä. Yli 46 % henkilöstöstä on iältään alle 40-vuotiasta ja yhdellä kolmasosalla on korkeakoulututkinto. Lähes 80 % henkilöstöstä on naisia ja runsas 20 % miehiä. Keskimääräinen työsuhteen kesto tällä hetkellä on kuusi vuotta.

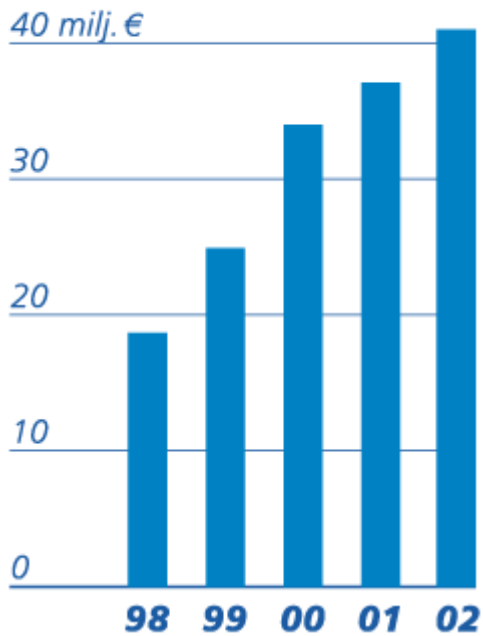
Näkymät vuodelle 2003

Markkinoiden kasvun odotetaan jäävän noin 7 prosenttiin vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä tehtyjen lainsäädännöllisten muutosten ja myös vuoden 2003 alusta voimaan tulleen hintakaton johdosta. Uuden lääkelain odotetaan läpäisevän eduskunnan käsittelyn maaliskuussa. Lakiehdotus mm. rajoittaa yhden keskitettyä markkinointia harjoittavan

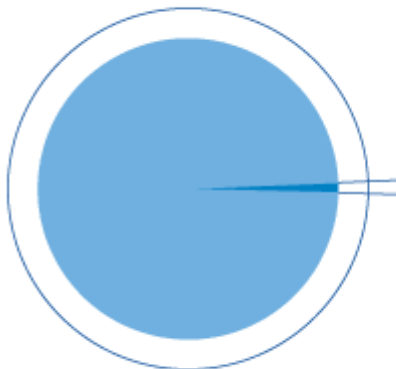
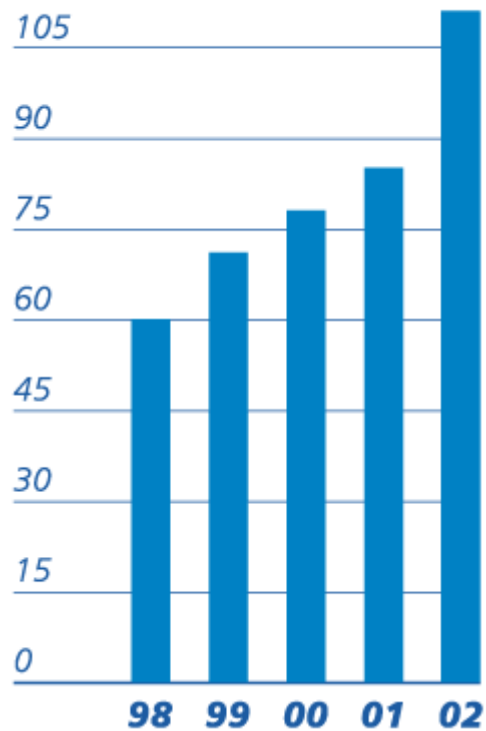
apteekketjun markkinaosuuden 25 prosenttiin.

Tamron tavoitteena on vahvistaa asemaansa markkinoilla. Vuoden 2002 aikana lanseerattu apteekkien IT-järjestelmä tukee osaltaan yhteistyötä suurten itsenäisten apteekkien kanssa. Myös sairaalasektorin uudelleenjärjestelyt tuovat Tamrolle mahdollisuuksia tarjota jakelupalveluita tällä alueella.

Liikevaihto

Henkilöstö

**Osuus konsernin
liikevaihdosta 1 %**

- Latvian lääkemarkkinat kasvoivat 9 prosentin vuosivauhdilla.
- Tamro Latvian liikevaihto oli 70,4 (59,2) miljoonaa euroa, jossa on kasvua edellisestä vuodesta 19 %.

Toimintaympäristö ja markkinat

Lääkemarkkinat Latviassa kasvoivat 9 % edellisvuodesta ja olivat suuruudeltaan noin 114 miljoonaa euroa vuonna 2002 tukkuhinnoin laskettuna.

Toimialan konsolidoituminen sekä tukkukaupassa että vähittäiskaupassa jatkui. Maan viiden johtavan tukkukaupan osuus markkinoista oli noin 70%. Tamro SIA oli markkinajohtaja 28 prosentin keskimääräisellä osuudella markkinoista. Kesällä 2001 Tamro hankki omistukseensa Gimenes Aptieka -apteekketjun (Perheapteekki) ja sen 25 apteekkia. Ketjun markkinaosuus on vakiintunut kuuden prosentin tasolle.

Jakelutie-integraatio eteni Latviassa. Apteekketjujen osuus apteekkimyynnistä nousi 55 prosenttiin. Lääkkeiden arvonlisäveron voimaantulo siirtyi tammikuuhun 2004.

Toiminta ja taloudellinen tulos

	2002	2001	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	70,4	59,2	18,9 %
Henkilöstö keskimäärin	253	189	33,9 %

Tamro Latvian liikevaihto 70,4 (59,2) miljoonaa euroa ylitti tavoitteet, mikä johti tukkutoiminnassa odotetun tulostason saavuttamiseen. Liikevaihdon kasvu edellisvuodesta oli 19 %. Tukkujakelun ja apteekkiliiketoiminnan ohella Tamro Latvian liiketoimintaan kuuluu myös prewholesale-toimituksia muihin Baltian maihin. Tamro Latvian osuus konsernin liikevaihdosta oli 2%.

Tukkukaupan hyvä kehitys oli seurausta yhteisistä markkinointitoimenpiteistä lääkevalmistajien kanssa, entistä tehokkaammista ratkaisuista kuljetuksissa ja myös uusista liiketoiminta-alueista. Gimenes Aptieka -ketjun myynnin ja kannattavuuden parantamiseksi tehtiin päätös joidenkin apteekkien sijaintipaikan tai luvan siirtämisestä. Yhtiö sai kertomusvuoden aikana etiketöinti- ja pakkauslisenssin prewholesale-toiminnolle.

Henrikas Petkevicius, Tamro Liettuan toimitusjohtaja, nimitettiin heinäkuussa myös Tamron Latvian toimintojen johtajaksi eläkkeelle siirtyneen Juris Cilinskisin jälkeen. Henrikas Petkevicius kuoli tapaturmaisesti auto-onnettomuudessa Liettuassa tammikuussa 2003. Tapauksen johdosta Dita Martinsone nimitettiin vt. toimitusjohtajaksi.

Henkilöstö

Tamron palveluksessa Latviassa oli vuoden 2002 keskimäärin 253 (189) henkilöä, joista 141 henkilöä työskenteli vähittäis sektorilla. Puolet henkilöstöstä on alle 40-vuotiaita ja 40 prosentilla on korkeakoulukoulutus. Henkilöstöstä 80 % on naisia ja 20 % miehiä. Lähes puolet heistä on ollut Tamron palveluksessa alle kolme vuotta.

Koulutus ja henkilöstön kehittäminen

Henkilöstön ammatillinen koulutus on ympärivuotista. Vuoden 2002 aikana koulutuksen painopiste oli apteekkien vetäjien ammatillisessa koulutuksessa, ja yleisesti englannin kielen ja tietotekniikan koulutuksessa. Tulevaisuudessa Tamro Latvian tehtävänä on rakentaa kannustejärjestelmä, joka rohkaisee ja motivoi henkilöstöä saavuttamaan asetettuja

tavoitteita.

Tamron yhteiskunnallinen sponsorointi

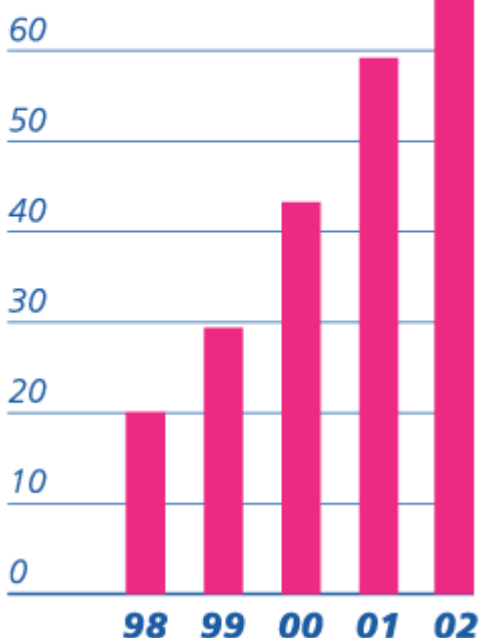
Tamro Latvialla on jo kolmen vuoden ajalta kokemusta hyvästä yhteistyöstä Riikan tuomiokirkon kuorokoulun kanssa. Poika- ja tyttökuoro vierailevat vuosittaisissa joulujuhlissa Tamrossa. Gimenes Aptieka -apteekkiketjusta on tullut Latvian teatterin työntekijäyhdistyksen sponsori ja tukija.

Näkymät vuodelle 2003

Markkinoiden 10 prosentin kasvun odotetaan jatkuvan. Toimintojen pääpaino on toiminnan tehokkuuden lisäämisessä ja markkina-aseman vahvistamisessa sekä tukkukaupassa että apteekkisektorilla.

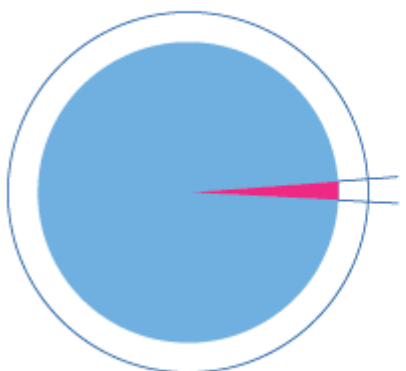
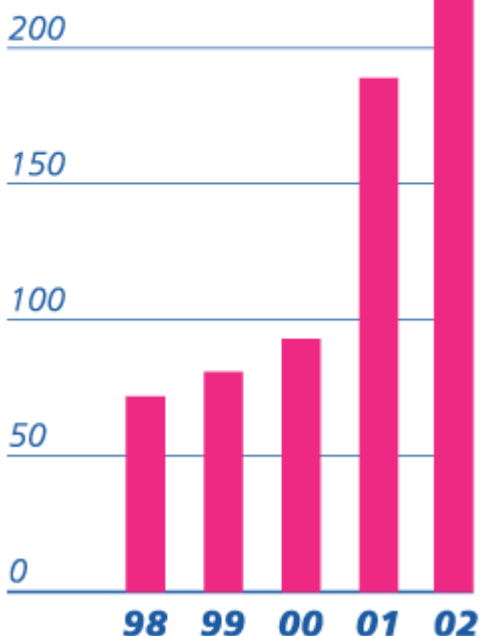
Liikevaihto

70 milj. €

Henkilöstö

250

Osuus konsernin liikevaihdosta 2 %

- Lääkemarkkinoiden arvo laski 5 prosenttia valtiohallan erilaisten lääkekorvauskustannuksia leikkausten toimenpiteiden johdosta.
- Tamron kannattavuus Liettuassa ylitti selvästi edellisvuoden ja myynti nousi lähes 29 prosenttia 50,8 (39,4) miljoonaan euroon.
- Tamrosta tuli selvä markkinajohtaja ostettuaan joulukuussa maan neljänneksi suurimman lääketukun, Litfarma ir partneriain.

Toimintaympäristö ja markkinat

Liettuan lääkemarkkinat laskivat arvoltaan 5 prosenttia ja olivat suuruudeltaan 230 miljoonaa euroa tukkuhinnoin laskettuna. Lääkkeiden kulutus asukasta kohden oli 80 euroa. Sairaskassan määräykset korvattavien lääkkeiden kustannusten leikkaamiseksi sisälsivät vuoden 2002 aikana useita voimakkaita keinoja: mm. lääkkeiden määräämiskiintiöt lääkäreille, sekä lääketukkujen että apteekkien marginaalien leikkaukset, ja korvattavien lääkkeiden määrän vähentäminen. Sairaskassan maksujen viivästyminen tukkuliikkeille korvattavista lääkkeistä aiheutti yhtiöille suuria rahoituskustannuksia.

Konsolidointi markkinoilla jatkui ja kuuden suurimman lääketukkuliikkeen yhteenlaskettu markkinaosuus oli noin 70 %. Konsolidointia vauhditti heinäkuusta 2003 lääketukuille pakolliseksi tulevan GDP-normiston (Good Distribution Practice) vaatimusten aiheuttamat investointitarpeet. UAB Tamro on ollut Liettuan ensimmäinen GDP-sertifikaatin saanut lääketukkuliike.

Apteekkien omistus vapautui ja sen seurauksena apteekkitetjut voimistivat asemaansa ja niiden osuus markkinoista nousi 35 prosenttiin.

Toiminta ja taloudellinen tulos

	2002	2001	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	50,8	39,4	28,9 %
Henkilöstö keskimäärin	92	86	7,0 %

UAB Tamron liikevaihto kasvoi 50,8 miljoonaan euroon, jossa on kasvua edellisestä vuodesta 29 %. Tamron osuus tukkumarkkinoista kasvoi vuoden jälkimmäisellä puoliskolla 16 prosenttiin, minkä johdosta yhtiöstä tuli maan johtava lääketukkuliike. Menestys perustui asiakaslähtöisyyteen, henkilöstön koulutukseen ja korkeaan palveluasteeseen. Liiketoiminnan kannattavuudessa yhtiö ylitti selvästi edellisen vuoden tason, mikä johtui osaltaan tehokkuuden parantumisesta niin varastoissa kuin muissakin toiminnoissa. UAB Tamron osuus konsernin liikevaihdosta oli 1%.

Joulukuussa Tamron asema Liettuassa vahvistui entisestään kun maan neljänneksi suurimman lääketukun, Litfarma ir partneriain koko osakekanta siirtyi Tamron omistukseen. Yhtiöiden yhteenlaskettu markkinaosuus oli vuoden lopussa yli 27 prosenttia.

Henkilöstö

Tamron palveluksessa Liettuassa oli keskimäärin 92 (86) henkilöä. Heistä kokopäiväisiä työntekijöitä oli 95 %. Yli 42 prosentilla henkilöstöstä on korkeakoulutasoinen koulutus. Henkilöstöstä naisten osuus on lähes 57 % ja miesten vataavasti hieman yli 43 %. Keski-ikä on 37 vuotta ja keskimääräinen työsuhteen kesto 5 vuotta.

Tammikuussa 2003 UAB Tamron toimitusjohtaja Henrikas Petkevius kuoli tapaturmaisesti loukkaannuttuaan vakavasti liikenneonnettomuudessa Liettuassa, minkä johdosta varatoimitusjohtaja Gytis Bendorius nimitettiin yhtiön vt. toimitusjohtajaksi.

Koulutus ja henkilöstön kehittäminen

UAB Tamron rekrytointipolitiikka perustuu hakijan taitoihin, vastuullisuuteen ja motivaatioon. Yhtiö tarjoaa realistiset mahdollisuudet uralla etenemiseen niille, jotka sitä haluavat.

Erilaisin kurssein ja seminaarein parannettiin henkilöstön puhelinmyyntitaitoja. Erityisiä kursseja keskijohdolle järjestettiin yhteistyössä yliopiston kanssa. Yhtiön kannustejärjestelmä on myös tehokas ja motivoiva, koska se perustuu sekä henkilökohtaisiin saavutuksiin kuukausittain tai vuosineljänneksittäin että myös yhtiön tuloskehitykseen.

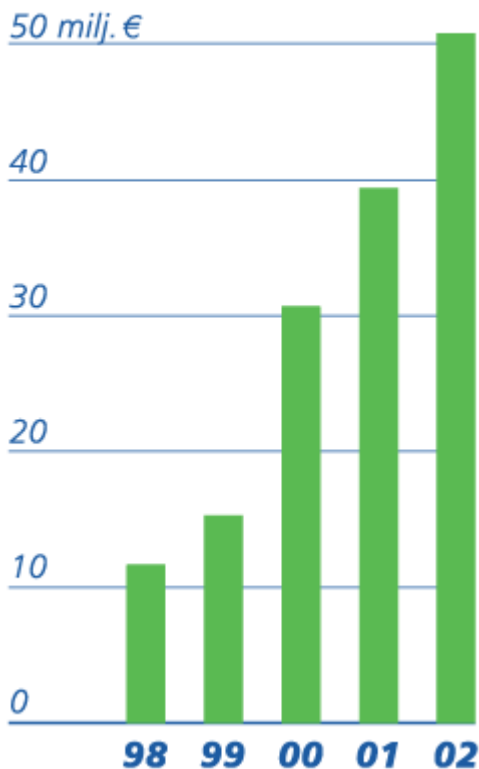
Tamro osana yhteiskuntaa

UAB Tamro toimii aktiivisesti erilaisissa toimialan järjestöissä sekä apteekki- että tukkusektorilla. Yhtiöllä on pitkäaikainen ja molemmin puolin antoisa yhteistyö Kaunasin apteekkimuseon ja Kaunasin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kanssa.

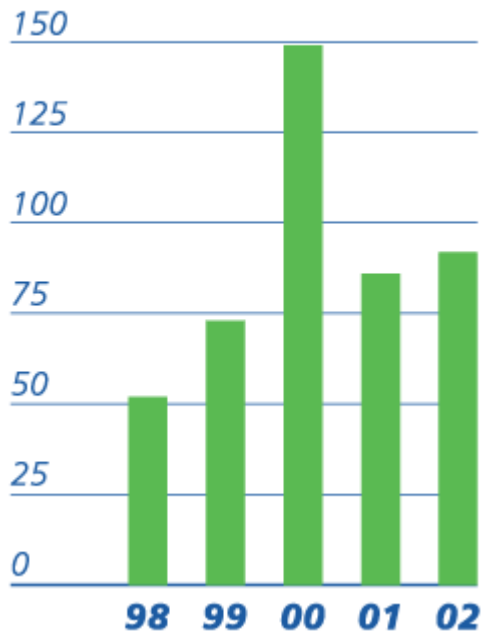
Näkymät vuodelle 2003

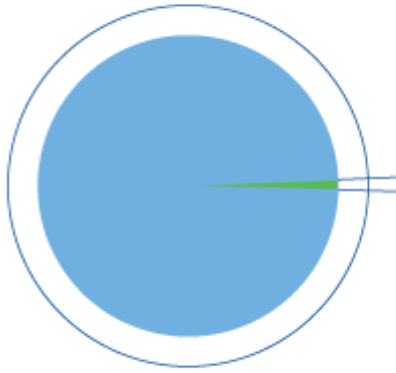
Lääkemarkkinoiden ennustetaan kasvavan vuonna 2003 noin 5 prosentin vuosivauhdilla. Apteekkiketjujen osuus markkinoista kasvaa ja on ilmeistä, että asiakkaat tulevat vaatimaan entistä parempaa palvelua. Vuoden 2002 keskeisin tavoite on hyödyntää johtavaa markkina-asemaa ja yhdessä Litfarman kanssa kehittää toimintoja ja synergiaetuja kummankin yhtiön parhaaksi.

Liikevaihto

Henkilöstö

**Osuus konsernin
liikevaihdosta 1 %**

*Tamro verkkovuosikertomus 2002. Julkaistu 12.3.2003.
Copyright © Tamro Corporation 2003. Kaikki oikeudet pidätetään.*

- Pharm Tamdan liikevaihto nousi 59,9 (47,7) miljoonaan euroon, jolla yhtiö saavutti 18 prosentin markkinaosuuden Luoteis-Venäjän lääketukku markkinoista.
- Tamron Venäjän toimintojen uudelleenorganisointi johti ZAO ROSTA -nimisen tukkuliikkeen perustamiseen joulukuussa.

Toimintaympäristö ja markkinat

Lääkemarkkinat Venäjällä kasvoivat noin 7 prosentin vuosivauhdilla tukkuihin laskettuna. Lääketukku kauppajen yhteenlaskettu myynti Luoteis-Venäjällä oli 270 miljoona euroa. Myynnin kasvuvauhti on hidastunut viimeisen kolmen vuoden aikana.

Lääkkeiden 10 prosentin arvonlisävero tuli voimaan jo kertomusvuoden alusta. Tukku marginaalin rajoittaminen tiukensi hintakilpailua. Valtiovallan päätökset tiukentaa lisenssien ehtoja toimialalla suosivat markkinoiden merkittävimpiä toimijoita.

Toiminta ja taloudellinen tulos

	2002	2001	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	59,9	47,7	25,6 %
Henkilöstö keskimäärin	187	185	1,1 %

ZAO Pharm Tamda 77:n liikevaihto nousi 59,9 miljoonaan euroon, jossa on kasvua edellisestä vuodesta 26 prosenttia. Lääkkeiden arvonlisävero tuki geneeristen lääkkeiden myyntiä hintojen nousun hillitsemiseksi. Pharm Tamda 77 onnistui suuntaamaan toimintaansa avoimille markkinoille, apteekkeihin ja apteekkiketjuihin. Pharm Tamdan markkinaosuus kotimarkkinoillaan Luoteis-Venäjällä pysyi 18 prosentissa, mikä on 2-3 % koko Venäjän markkinoista. Yhtiön kannattavuus oli budjetin mukainen. Pharm Tamdan osuus konsernin liikevaihdosta oli 1 %.

Joulukuussa Tamro julkisti Venäjän toimintonsa uudelleenorganisoinnin. Maantieteellisen laajentumisen varmistamiseksi, kuitenkin pienemmin taloudellisin riskein, Tamro vaihtoi omistuksensa Pharm Tamdassa 18 prosentin vähemmistöosuuteen ZAO ROSTAsta, uudesta koko valtakunnan alueella toimivasta lääketukku kaupasta. Tamro perusti tämän uuden yhtiön, jonka pääkonttori on Moskovassa, yhdessä Novosibirskistä lähtöisin olevan Rossib Pharmatsian ja Etelä-Venäjällä toimivan Artromed Groupin kanssa. ZAO ROSTAn markkinaosuuden arvioidaan olevan noin 7-8 prosenttia Venäjän markkinoista. Tällä osuudella yhtiö on maan neljänneksi suurin lääketukku kauppa. Uudessa yhtiössä Pharm Tamda vastaa yhtiön Luoteis-Venäjän alueellisista tukkutoiminnoista. Yhtiön varatoimitusjohtajaksi nimettiin Pharm Tamdan toimitusjohtaja David Panikashvili.

Henkilöstö

Pharm Tamdan palveluksessa oli vuoden 2002 aikana keskimäärin 187 (185) henkilöä. Noin puolet henkilöstöstä on ollut yhtiön palveluksessa alle kolme vuotta ja noin 65 % henkilöstöstä on alle 40-vuotiaita. Naisia henkilöstöstä on noin 59 % ja miehiä noin 41 %. Puolella heistä on korkeakoulututkinto.

Koulutus ja henkilöstön kehittäminen

Yhtiö järjestää uusille työntekijöille perehdyttämiskoulutusta, jotta he voisivat nopeasti perehtyä toimintaympäristöön ja työnsä laatuvaatimuksiin. Henkilöstön motivaatiota jatkuvaan kouluttautumiseen ja ammatilliseen etenemiseen tuetaan. Etenemistä ovat myös sisäiset siirrot työtehtävistä toiseen. Vuoden 2002 aikana rakennetulla kannustejärjestelmällä pyritään yhdistämään henkilöstön omat henkilökohtaiset kehittymistavoitteet yrityksen tavoitteisiin. Henkilökohtaisten tavoitteiden etenemisestä

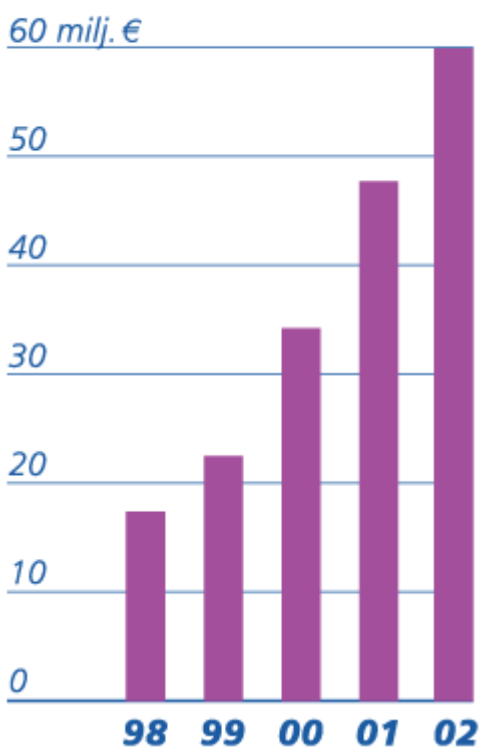
valittujen kriteerien pohjalta voidaan seurata jatkuvasti tietojärjestelmän kautta.

Näkymät vuodelle 2003

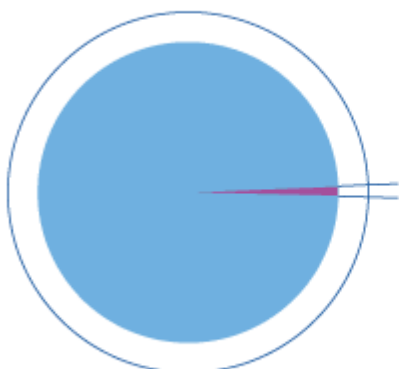
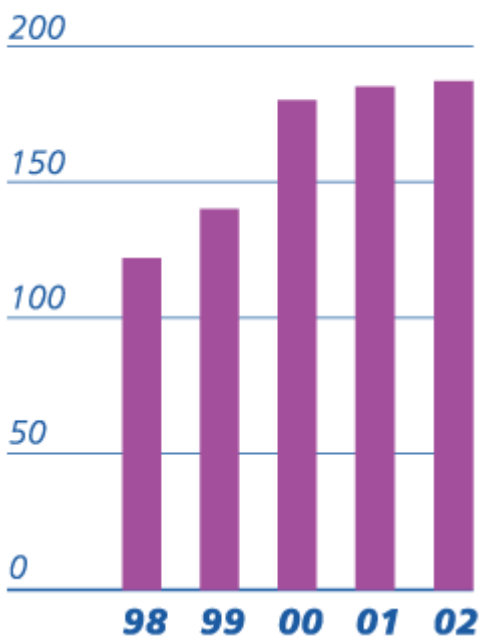
Venäjän lääke markkinoiden arvioidaan kasvavan 6-10 prosentin vuosivauhdilla. Joulukuussa 2002 voimaan tulleiden tuontilääkkeiden uusien sertifiointivaatimusten tavoitteena on yhdenmukaistaa markkinoilla olevien ulkomaisten ja paikallisten lääkkeiden lupaehtoja. Kilpailun arvioidaan voimistuvan erityisesti toimituksissa sairaaloihin ja apteekkiketjuihin.

Tamron liiketoimintaa Venäjällä ei jatkossa enää raportoida osavuosikatsauksissa tai tilinpäätöksessä, koska omistus on muuttunut vähemmistöomistukseksi ZAO ROSTAssa.

Liikevaihto

Henkilöstö

**Osuus konsernin
liikevaihdosta 1 %**

- Tamro MedLab-ryhmän liikevaihto oli 86,4 (92,6) miljoonaa euroa ja toiminnan kannattavuus parani edellisvuodesta selvästi
- Tamro Ruotsin HealthCare AB:n liiketoiminta siirrettiin osaksi Tamro MedLab -ryhmää vuoden 2003 alussa

Toimintaympäristö ja markkinat

Sekä laboratoriolaitteiden että diagnostiikkatuotteiden valmistajien maailmanlaajuinen yhdistyminen jatkui voimakkaana ja aiheuttaa tulevaisuudessa selviä muutoksia markkinoilla. Yksinmyyntisopimukset häviävät ja edustuksia jaetaan paikallisten yritysten lisäksi suurille globaaleille toimijoille, mikä tuo markkinoille useita jakelijoita samoille tuotteille ja entistä kovemman hintakilpailun.

Terveydenhoitosektorilla suuntaus suurempiin laboratorioyksiköihin jatkuu, joten tuotteiden kysynnän kasvua ei ole odotettavissa. Panostus Life Science -tutkimukseen jatkunee myös vuonna 2003, mutta laboratoriolaitteiden kokonaismarkkinoiden ei odoteta merkittävästi kasvavan.

Toiminta ja taloudellinen tulos

	2002	2001	Muutos
Liikevaihto, milj. euroa	86,4	92,6	-6,7 %
Henkilöstö keskimäärin	250	257	-2,7 %

Tamro MedLab -ryhmän myynti oli 86,4 (92,6) miljoonaa euroa, noin 7 % alle viime vuoden tason. Myynnin lasku johtuu muutamiin jakelusopimusten menetyksistä, joilla ei ole kuitenkaan ollut olennaista vaikutusta tuloskehitykseen. Tuotekarsinnalla ja keskittymisellä tiettyihin päämiehiin on myös ollut myyntiä pienentävä, mutta tulosta parantava vaikutus. Koko Tamro MedLab -ryhmän tulos parani selvästi edellisvuodesta. Tamro MedLab-ryhmän osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 2 %.

Tamro MedLab-ryhmän liiketoiminta jakaantuu kahteen erilliseen liiketoimintayksikköön: Mediin ja Labiin. Medin tuotevalikoimaan kuuluu laaja valikoima sairaalatarvikkeita ja -laitteita. Med myy ja markkinoi tuotteita sairaaloille ja terveydenhuollon laitoksille kaikissa Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Baltian maissa toimintaa vahvistettiin perustamalla oma myyntiyhtiö myös Viroon.

Medin liiketoiminnan kehittämiseksi ja vahvistamiseksi on päätetty, että Ruotsin Tamro HealthCare AB:n liiketoiminta siirtyy vuoden 2003 alusta osaksi Tamro MedLab -konsernia. Tamro HealthCare AB huolehtii erilaisten sairaala- ja terveydenhuollon tarvikkeiden tukkumyynnistä ja jakelusta kunnallisille asiakkaille ja yksityiselle terveydenhuoltosektorille. Tamro MedLab-ryhmälle muutos merkitsee noin 36 (SEK 390 miljoonaa) miljoonaa euroa uutta liikevaihtoa. Tamro Med -tuotemerkin kehittämistä jatkettiin ja markkinoille tuotiin uusia merkillä varustettuja tuotteita.

Laboratoriotuotteita myydään ja markkinoidaan Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa teollisuuden, tutkimuksen ja sairaaloiden laboratorioille. Suomessa myydään laajaa laboratoriotuotteiden sortimenttia kun taas muissa maissa painopiste on Life Science-tuotteissa.

Laatujärjestelmien kehittäminen MedLabissa jatkui. Ruotsin MedLab sai ISO 9002 sertifikaatin vuonna 2001 ja vuonna 2002 otettiin Suomessa käyttöön ISO 9001 -standardin vaatimukset täyttävä laadunhallintajärjestelmä, joka auditoitiin tammikuussa 2003. Noin vuoden kestäneen intensiivisen työn tuloksena luotiin pohja jatkuvalle toimintojen ja laadun kehittämiseksi. Projektin aikana tunnistettiin ja kuvattiin pääprosessit, määriteltiin prosessien suorituskykyä kuvaavat avainmittarit ja otettiin käyttöön järjestelmä laatudokumentaation käsittelemiseksi

elektronisessa muodossa. Uuden ISO 9001-standardin prosessipohjainen ajattelutapa on käytännönläheinen ja liitettävissä aikaisempaa luontevammin osaksi jokapäiväistä liiketoimintaa. Standardi korostaa asiakaslähtöisyyttä ja jatkuvaa parantamista, sertifiointifokus on vähentynyt.

Logistiikassa keskityttiin asiakastyytyvyyteen ja tulokseen vaikuttavien toimintojen kehittämiseen. Varaston arvo laski merkittävästi ja samalla palveluaste kehittyi vastaamaan paremmin asiakkaiden odotuksia. Toimitusten virheettömyys parani edelleen ja kilpailukykyä parannettiin lisäämällä ryhmän sisäistä yhteistyötä.

Pohjoismaisella tasolla aloitettiin logistiikkayhteistyö yhteisten toimintatapojen, toiminnan tehokkuuden ja kilpailukykyyn kehittämiseksi.

Näkymät vuonna 2003

Tamro MedLab -ryhmä on viime vuosina panostanut tietotekniisiin ratkaisuihin, parantanut sisäistä laatua ja hakenut uusia paremmin asiakkaille sopivia logistisia ratkaisuja. Vuoden 2003 aikana toiminnan fokus on asiakas. Talouden epävarmat näkymät heijastuvat edelleen sekä terveydenhuollon että teollisuuden investointihalukkuuteen. Sairaalaravikkeissa odotetaan tasaisen kasvun jatkuvan koko markkina-alueella. Edellytykset koko Tamro MedLab -ryhmän kannattavuuden edelleen paranemiselle ovat hyvät.

Tamro MedLab: henkilöstökatsaus

Tamro MedLab-ryhmän palveluksessa oli kertomusvuonna keskimäärin 250 (257) henkilöä.

Työkyky

Työterveyshuolto on panostanut henkilöstön työkyvyn ylläpitoon mm. ikäkausitarkastuksin, kuntotestein, painonhallintaohjelmin ja fysioterapian avulla sekä ergonomiatarkastuksin.

Henkilöstön oma-aloitteisia vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia sekä fyysisen että henkisen kunnon kohottamiseksi on tuettu Tamro Clubin kautta.

Vuoden 2001 aikana toteutetun Voimavarat-kyselyn tuloksia on käsitelty henkilöstön kanssa. Parhaita työssä onnistumisen ja työviihtyvyyden tekijöitä olivat kyselyn mukaan oman työyksikön hyvä yhteistyö ja työtoveruus. Sensijaan eri työyksiköiden välistä yhteistyötä esitettiin parannettavaksi.

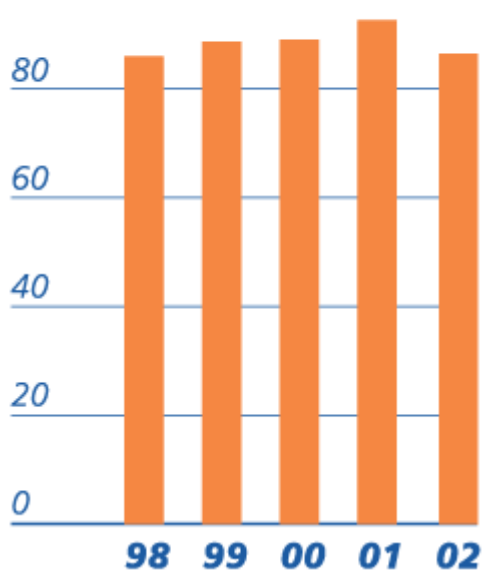
Henkilöstön kehitys ja yhteistyö

Kaikkia henkilöstöryhmiä edustava henkilöstöneuvosto kokoontui viisi kertaa. Kokouksissa asioita on käsitelty perinteisen tavan mukaan avoimesti. Yksi tärkeimpiä käsitellyistä ja hyväksytyistä asioista oli uuden tietosuojalainsäädännön mukaiset pelisäännöt: Tietosuoja työelämässä - Tamrossa, jonka laativat henkilöstöstä kootut työryhmät.

Trainers' House aloitti koko henkilöstöä koskevan esimies- ja myyntivalmennuksen. Valmennuksen teema on asiakasfokus.

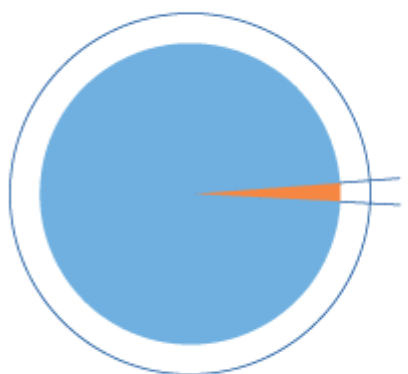
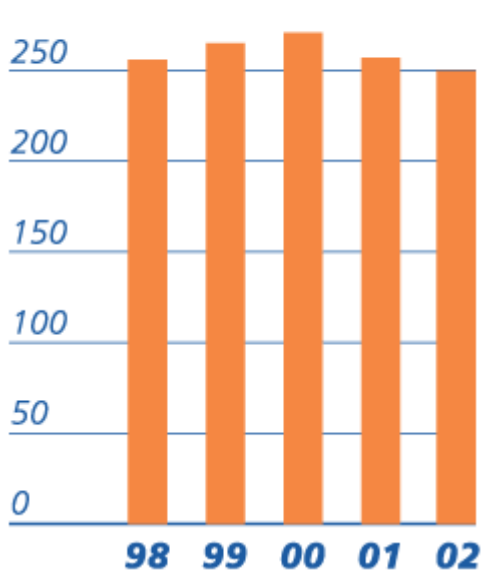
Liikevaihto

100 milj. €

Henkilöstö

300

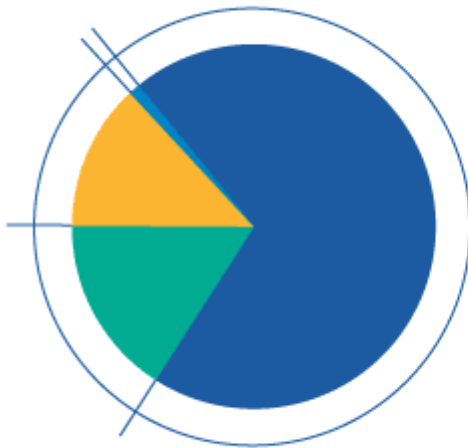

**Osuus konsernin
liikevaihdosta 2 %**

Henkilöstön jakauma

■ Suomi	64 %
■ Norja ja Tanska	16 %
■ Ruotsi	16 %
■ Baltia	4 %

Myynnin jakauma

	Suomi	70 %
	Norja ja Tanska	16 %
	Ruotsi	13 %
	Baltia	1 %

Tamro verkkovuosisikertomus 2002. Julkaistu 12.3.2003.
Copyright © Tamro Corporation 2003. Kaikki oikeudet pidätetään.

Vuoden 2002 aikana Tamro-konserni keskittyi toiminnassaan intensiivisesti ydinliiketoimintaansa ja todellisten edellytysten rakentamiseen kustannusjohtajuuden saavuttamiseksi Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Yhtiössä tehtiin töitä menestyksellisesti vahvan markkina-aseman mahdollistamana tehokkuuden ja korkealaatuisen asiakaspalvelun eteen.

Paraneva tuloskehitys osoitti, että edistystä tapahtui paljon ja merkittävä tulosparannus tulostasossa ennen veroja ja ilman kertaluonteisia eriä saavutettiin.

Tamro laajensi toimintaansa apteekkisektorilla. Yhtiön omistusosuus norjalaisesta Apokjedenistä nousi 78,2 prosenttiin ja ketju laajeni käsittämään yhteensä 198 Apokjedenin kokonaan omistamaa tai jäsenapteekkia. Virossa Tamro hankki omistukseensa Virunmaan ja Öismäen apteekit. Lääketukusektorilla Tamro vahvisti asemaansa Liettuassa ostamalla Litfarma ir partneriain ja Luoteis-Venäjällä muuttamalla omistuksensa Pharm Tamda 77:ssä vähemmistöosuuteen maan neljänneksi suurimmasta lääketukkuliikkeestä. Järjestely saadaan päätökseen vuoden 2003 aikana.

Lisätietoa:

- 23.07.2002: Tamro-konserni osti 6 apteekkia Virossa
- 19.12.2002: Tamrosta markkinajohtaja Liettuassa yrityskaupalla
- 04.12.2002: Tamro-konsernin toiminnassa Venäjällä uudelleenjärjestelyjä

Toimintaympäristö ja markkinat

Markkinat

Lääkemarkkinoiden vahva kasvu kaikissa Pohjoismaissa jatkui. Keskimääräinen kasvu oli edelleen 9 %, jolla tasolla se on pysynyt jo viimeiset viisi vuotta. Koko vuoden kasvu oli voimakkainta Norjassa, jossa se oli 11,3 % ja hitainta Ruotsissa, jossa se oli 7,0 %.

Lääkemarkkinoiden yhteenlaskettu arvo Pohjoismaissa oli 6,5 miljardia euroa tukkuhinnoin laskettuna. Voimakasta kasvua vauhditti jälleen mm. siirtymä uusiin, mutta entistä kalliimpiin lääkkeisiin, muutokset hoitokäytännöissä ja väestön ikääntyminen. Toisaalta geneeriset valmisteet, rinnakkaistuonti ja rajoitukset lääkekorvausjärjestelmissä hidastivat jossain määrin markkinoiden kasvua.

Baltian maissa lääketukku-markkinat kasvoivat noin 2 prosentin ja Luoteis-Venäjällä noin 7 prosentin vuosivauhdilla.

Tamron osuus Pohjoismaiden lääketukku-markkinoista oli noin 49 %, kun se vuotta aiemmin oli 51 %. Yhtiön markkina-asema heikkeni Suomessa ja Ruotsissa, kun taas Tanskassa ja Norjassa se pysyi vakaana.

Tamro-konserni on selkeä markkinajohtaja lääketukku-markkinoilla Pohjoismaissa ja sillä on johtava asema viidessä toimintamaassaan - Tanskassa, Ruotsissa, Suomessa, Latviassa ja Liettuassa. Apteekkisektorilla Tamro on markkinajohtaja Norjassa ja omistaa apteekkeja myös Virossa ja Latviassa.

Lue myös:

- Lääkemarkkinat

Toimintaympäristö

Markkinoiden jatkuva nopea kasvu Pohjoismaissa on voimistanut julkisen vallan toimenpiteitä yrittää hidastaa kasvavia lääkekustannuksia. Näiden tavoitteiden tueksi Ruotsin eduskunta hyväksyi geneerisen substituution lokakuusta 2002 ja Suomen eduskunta huhtikuusta 2003 lähtien.

Apteekkimarkkinoiden liberalisointi Tanskassa on johtanut apteekkikanavan ulkopuolella myytävien ns. vapaakauppatuotteiden valikoiman laajentumiseen. Sama kehitys näkyy myös Norjassa, jossa apteekki-sektori on Euroopan vapain apteekkien omistamisessa ja uusien apteekkien perustamisessa. Baltian maista apteekkien omistus vapautui Liettuassa. Virossa ja Latviassa valtiovalta on tehnyt vastaavan päätöksen jo aiemmin. Viron uusi lakiehdotus, mikäli se hyväksytään maan eduskunnassa, tulee rajoittamaan yhden apteekkiketjun markkinaosuuden 25 prosenttiin markkinoista.

Suomessa Tamron kilpailutilanteeseen vaikutti toisen kilpailijan omistus pohjan muutos. Kumpikin kilpailija kuuluu nyt samaan konserniin. Pharmacia:n yhdistyminen Pfizeriin johtaa maailman suurimman lääkeyrityksen syntymiseen ja sillä voi olla tulevaisuudessa vaikutusta Tamron liiketoimintaan ns. yksikanavamaissa Ruotsissa ja Suomessa.

Neljännän vuosineljänneksen kehitys

Markkinat

Pohjoismaisten lääke-markkinoiden myönteinen kasvu jatkui vuoden 2002 viimeisen neljänneksen aikana. Yhteenlasketun tukkumyynnin arvo nousi 1,7 miljardiin euroon tukkuhinnoin laskettuna.

Joitakin kasvun hidastumisen merkkejä oli kuitenkin nähtävissä, ja viimeisen neljänneksen aikana kasvu jäi 8,7 prosenttiin vuosikasvun ollessa 9,0 prosenttia. Markkinoiden kasvu oli nopeinta Norjassa, 12 prosenttia, ja hitainta Ruotsissa, 7 prosenttia.

Tamron osuus Pohjoismaisista lääketukku-markkinoista laski viimeisen vuosineljänneksen aikana 47,4 prosenttiin pääosin Suomessa ja Ruotsissa vuoden aikana päättyneiden muutamien jakelusopimusten johdosta.

Lisätietoa:

→ Kehitys neljännesvuosittain

Neljännän vuosineljänneksen liikevaihto ja tulos

Tamro-konsernin liikevaihto viimeisen vuosineljänneksen aikana nousi 1 078,2 (1 002,7) miljoonaan euroon, jossa on kasvua 7,5 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Konsernin liikevoitto oli 13,6 (39,0) miljoonaa euroa ja liikevoittomarginaali 1,3 %. Vertailuvuoden 2001 liikevoittoon sisältyi 55,5 miljoonaa euroa myyntivoittoja ja 18,9 miljoonaa euroa kertaluonteisia liikearvopoistoja eikä ole näin ollen vertailukelpoinen vuoden 2002 viimeisen neljänneksen liikevoittoon. Vuoden 2002 liikevoitto sisältää 2,6 miljoonan euron kulurirjauksen Venäjän liiketoimintojen yhdistämisestä johtuvista laskennallisista tappioista.

Konsernin tulos ennen veroja oli viimeisellä neljänneksellä 10,3 miljoonaan euroa ja tulos osaketta kohden 0,05 euroa.

Koko vuoden liikevaihto ja tulos

Tamro-konsernin liikevaihto kertomusvuoden aikana nousi 4 102,7 (3 795,6) miljardiin euroon, jossa on kasvua 8,1 % (307,1 miljoonaa euroa) edellisestä vuodesta. Kasvusta suurin osa tuli Norjasta ja Tanskasta.

Konsernin liikevoitto oli 55,1 (66,6) miljoonaa euroa ja koko vuoden liikevoittomarginaali oli

1,3 %. Vuoden 2001 liikevoittoa paransivat merkittävästi 58,3 miljoonan euron suuret myyntivoitot. Samanaikaisesti vuoden 2001 tilinpäätökseen sisältyi myös 18,9 miljoonan euron suuret kertaluonteiset liikearvopositiot. Vuoden 2002 tilinpäätökseen sisältyy 2,6 miljoonan euron kulukirjaus kertaluonteisesta laskennallisesta kulusta, joka johtuu liiketoiminnan uudelleen organisoinnista Venäjällä uuteen ZAO ROSTA -nimiseen yhtiöön.

Liikevoitto oli tasoltaan tavoitteiden mukainen ja kertoi vakiintuneesta tuloskehityksestä konsernitason kertomusvuoden aikana. Kaikki liiketoimintayksiköt Latvian liiketoimintaa lukuun ottamatta pystyivät parantamaan tulostaan edellisestä vuodesta ja pystyivät näyttämään liikevoittoa vuositasolla. Eniten tulostaan paransivat Suomen ja Norjan liiketoimintayksiköt.

Konsernin varsinaisen toiminnan tulos ennen veroja oli 41,3 (55,5) miljoonaa euroa.

Raportoitu veroaste oli 33,8 %. Aikaisempien vuosien veroja lukuun sisältyy 0,8 miljoonaa euroa. Norjan tappioiden vähemmistöosuus paransi konsernin tulosta 2,7 miljoonalla eurolla.

Konsernin varsinaisen toiminnan tulos oli 30,0 (38,1) miljoonaa euroa.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 10,6 (13,1) % ja oli edellisvuotta alhaisempi vuoden 2001 kertaluonteisista eristä johtuen. Oman pääoman tuotto oli 7,6 (10,4) % ja tulos osaketta kohden 0,26 (0,33) euroa.

Konsernin tilikauden tulos oli 30,0 (38,1) miljoonaa euroa.

Vuoden 2000 lokakuussa Norjan tytäryhtiössä havaittuun kirjanpitoläärennykseen liittyneet oikeudenkäynnit saatiin päätökseen vuoden 2002 aikana. Tuomioistuin totesi paikallisen talousjohtajan syylliseksi ja tuomitsi myös Norjan tytäryhtiön tilintarkastustoimiston maksamaan konsernille 0,4 miljoonan euron korvaukset.

Lue myös:

[→ Liiketoimintayksiköt 2002](#)

Rahoitus

Vuoden 2002 aikana Tamron rahoitusrakenne ja -asema parantuivat edelleen edellisestä vuodesta. Joulukuussa Tamro-konserni sopi arvopaperistamisohjelmasta, joka mahdollistaa myyntisaatavien myynnin ilman takautumisoikeutta 1 200 miljoonan Ruotsin kruunun (131 milj. euron) limiittimäärään asti.

Lisätietoa:

[→ 17.12.2002: Tamro-konserni sopinut 1,2 miljardin Ruotsin kruunun saatavien arvopaperistamisesta](#)

Nettovelka vuoden lopussa oli 96,6 (171,8) miljoonaa euroa. Efektiivinen nettovelka, johon sisältyy joulukuussa myydyt 65,9 miljoonan euron myyntisaatavat, oli 162,3 (171,8) miljoonaa euroa. Keskimääräinen nettovelka vuoden aikana oli 227 (236) miljoonaa euroa.

Likvidit varat olivat 45,6 (60,2) miljoonaa euroa. Konsernin velkaantumisaste oli 26,0 (49,2) ja omavaraisuusaste nousi 32,7 (29,4) prosenttiin.

Vapaa kassavirta ja nettokäyttöpääoma

Vapaa kassavirta investointien jälkeen oli 86,7 (-18,7) miljoonaa euroa positiivinen vuonna 2002. Bruttoinvestoinnit olivat 93,9 (96,2) miljoonaa euroa ja liiketoiminnan kassavirta ennen nettokäyttöpääomamuutoksia oli 51,3 (21,0) miljoonaa euroa. Nettokäyttöpääoma laski 126,9 (-30,4) miljoonalla eurolla ja oli suuruudeltaan 132,9 (257,7) miljoonaa euroa vuoden lopussa. Nettokäyttöpääoman lasku sisältää Mönlycke Health Care AB:n osakkeista saadun myyntihinnan 73,1 miljoonaa euroa tammikuussa ja 65,9 miljoonan euron suuruisen maksun myyntisaatavista joulukuussa. Nettokäyttöpääomaa puolestaan kasvattivat Litfarman osto Liettuassa ja apteekkiostot Norjassa ja Virossa.

Vapaa kassavirta investointien jälkeen parani viimeisellä neljänneksellä tuntuvasti ja oli 114,7 (-41,2) miljoonaa euroa. Nettoinvestoinnit olivat 14,6 miljoonaa euroa ja nettokäyttöpääoma väheni 115,6 miljoonalla eurolla (sisältäen joulukuussa myydyt 65,9 miljoonan euron arvoiset myyntisaatavat). Positiivinen kassavirta toiminnasta ennen edellä mainittuja eriä oli 13,7 miljoonaa euroa. Korollinen nettovelka taseessa väheni viimeisen neljänneksen aikana 111,6 miljoonalla eurolla ja oli 96,6 miljoonaa euroa.

Apokjeden AS:n pääomalisäykset Norjassa

Kertomusvuoden aikana Apokjeden AS:n osakepääoma kasvoi 205 miljoonalla Norjan kruunulla (26 milj. eurolla) helmikuussa ja 255 miljoonalla Norjan kruunulla (35 milj. eurolla) lokakuussa. Tamron omistus Apokjedenistä lisääntyi vuoden aikana 49 prosentista 78,2 prosenttiin.

Lisätietoa:

- 15.02.2002: Tamron osuus Apokjedenistä osakeannin jälkeen 56,2 %
- 24.09.2002: Apokjedenin osakepääomaa korotetaan

Rahoituskulut

Konsernin nettorahoituskulut vuonna 2002 olivat 14,1 (13,0) miljoonaa euroa. Nettokorkokulut olivat 14,3 (12,5) miljoonaa euroa. Valuuttakurssivoitot olivat 0,3 (1,1) milj. euroa ja muut rahoituskulut ja -tuotot olivat -0,1 (-1,6) milj. euroa. Nettokorkokulujen kasvu edellisvuodesta johtui aikaisempaa suuremmasta Norjan kruunun määräisestä velasta. Arvopaperistamisohjelmaan liittyvät kulut on kirjattu joulukuussa kokonaan muihin rahoituskuluihin.

Valuutat ja valuuttojen muuntoerot

Pääosa konsernin myynnistä tapahtuu paikallisissa valuutoissa. Liikevaihdon valuuttajakauma oli: Ruotsin kruunu 37 (39) %, Tanskan kruunu 24 (24) %, euro 17 (19) %, Norjan kruunu 15 (12) % ja Latvian liti, Venäjän rupla, Liettuan liti ja Viron kruunu yhteensä 7 (6) %.

Pääosa konsernin ostoista tapahtuu myös paikallisessa valuutassa. Vain 2 % eli 86 (132) miljoonaa euroa ostoista sisältää valuuttariskin. Riski jakaantuu valuutoittain seuraavasti: USA:n dollari 55 %, euro 29 % ja muut valuutat yhteensä 16 %.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden omat pääomat ja pääomaehtoiset lainat olivat suuruudeltaan 275 (204) miljoonaa euroa vuoden lopussa. Tässä summasta oli Ruotsin kruunun määräisiä pääomia 36 (43) %, Tanskan kruunun määräisiä 31 (40) %, Norjan kruunun määräisiä 27 (9) % ja muissa valuutoissa 6 (8) %.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden omien pääomien ja pääomaehtoisten lainojen muuntoerot olivat suuruudeltaan 6,3 (-1,4) miljoonaa euroa. Muuntoerot on kirjattu suoraan konsernin omaan pääomaan. Venäjän toiminnan uudelleen järjestelystä tehty 2,6 miljoonan euron kulukirjaus sisältää vanhoja muuntotappioita, jotka on vuoden 2002 tilinpäätöksessä kirjattu tulosvaikutteisesti tuloslaskelmaan.

Konsernin valuutta- ja muita rahoitusriskejä hallitaan konsernin rahoituspolitiikan mukaisesti.

Lue myös:

- [Rahoitusriskien hallinta](#)

Investoinnit ja yrityskaupat

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat suuruudeltaan 93,9 (96,2) miljoonaa euroa. Valtaosa näistä kohdistui apteekkiostoihin Norjassa ja Virossa ja Litfarma-lääketukkukaupan ostoon Liettuaassa. Muut investoinnit ovat lähinnä vuosittaisia ylläpitoinvestointeja varastoissa ja pienempiä IT-hankintoja.

Merkittävä pääomasijoitus tehtiin helmikuussa Norjaan, kun Apokjedenin osakepääomaa korotettiin osakeannilla yhtiön nykyisille omistajille. Tamron osuus pääomakorotuksesta oli 121 miljoonaa Norjan kruunua (15 milj. euroa). Osakeannin jälkeen Tamron omistus Apokjedenistä nousi 56,2 prosenttiin. Toinen Apokjedenin osakepääoman korotus tehtiin lokakuussa, jolloin Tamron sijoitus oli 244 miljoonaa Norjan kruunua (33 milj. euroa). Vuoden lopussa Tamron omistus Apokjedenistä oli 78,2 %.

Muutoksia konsernirakenteessa

Tamron Venäjän lääketukkutoiminnan uudelleen järjestelyt julkistettiin joulukuussa. Voimistaakseen maantieteellistä laajentumista Venäjällä nykyistä pienemmin taloudellisin riskein Tamro vaihtoi omistuksensa Pharm Tamda 77:ssä 18 %:n vähemmistöosuuteen ZAO ROSTA -nimisestä yhtiöstä. ZAO ROSTA on uusi perustettu lääketukkuliike, joka muodostettiin kolmen vahvan alueellisen tukkuliikkeen yhteenliittymäksi.

Lisätietoa:

→ 04.12.2002: Tamro-konsernin toiminnassa Venäjällä uudelleenjärjestelyjä

Tutkimus ja tuotekehitys

Konsernin tutkimus- ja tuotekehitystoiminta kohdistui tietoteknologiaan ja erilaisiin internet-pohjaisiin tietopalveluihin sekä päämiehille että asiakkaille. Tätä työtä tehtiin pääosin Tanskassa (Vendor Managed Inventory -palvelu apteekkeille), Ruotsissa (Tamro Web Direct apteekkeille) ja Suomessa (Tamro Smart päämiehille).

Henkilöstö ja organisaatio

Konsernin palveluksessa oli kertomusvuoden aikana keskimäärin 3 438 (2 854) henkilöä . Heistä 18 % työskenteli Tanskassa, 16 % Suomessa, 15 % Ruotsissa, 32 % Norjassa ja 19 % Baltian maissa ja Venäjällä. Henkilöstöstä keskimäärin 1 064 (31%) työskenteli vähittäiskaupan palveluksessa Norjassa, Latviassa ja Virossa. Vuoden lopussa konsernin palveluksessa oli jo 3 700 henkilöä, joista 1 319 (36 %) työskenteli vähittäiskauppasektorilla.

Konsernin maksamat palkat olivat kertomusvuonna yhteensä 123 (88) miljoonaa euroa, mistä emoyhtiö Tamro Oyj:n osuus oli 14 (14) miljoonaa euroa. Tamro Oyj:n hallitukselle ja konsernihoitajalle maksettujen palkkojen ja palkkioiden määrä oli 0,4 (0,4) miljoonaa euroa.

Ylimääräinen yhtiökokous

Marraskuun 15. päivänä pidetty ylimääräinen yhtiökokous päätti muuttaa yhtiön toiminimenkirjoitusoikeutta (7 §).

Ylimääräinen yhtiökokous päätti myös uudistaa vuoden 2000 varsinaisen yhtiökokouksen tekemän päätöksen optio-oikeuksien antamisesta yhtiön avainhenkilöille.

Lisätietoa:

→ 15.11.2002: Tamro Oyj:n ylimääräisen yhtiökokouksen päätökset 15.11.2002

Tamron osakkeet

Osakepääoma

Konsernin emoyhtiön Tamro Oyj:n osakepääoma 31.12.2002 oli yhteensä 114 837 083 euroa ja se jakaantui yhteensä 114 837 083:een yhden euron nimellisarvoiseen osakkeeseen. Tamro Oyj:n osakkeet on noteerattu Helsingin Pörssissä.

Tamro Oyj:n osakkeista 19,2 % oli 31.12.2002 kotimaisessa omistuksessa, 19,3 % ruotsalaisessa ja 39,6 % saksalaisessa omistuksessa. Hallintarekisterissä yhtiön osakkeista oli

lisäksi 21,4 %, ja muilla ulkomaisilla omistajilla oli 0,2 %. Ulkomaisen omistuksen osuus oli siten yhteensä 80,5 % yhtiön osakkeista.

Lisätietoa:

- 16.05.2002: Phoenix lisää omistustaan Tamrosta
- 12.06.2002: AML: n 2:9 mukainen ilmoitus omistusosuuden muutoksesta

Vuoden lopussa yhtiön hallussa oli 341 000 omaa osaketta, jotka on hankittu vuoden 1999 yhtiökokouksen päätöksen perusteella. Omistus vastaa 0,3 prosenttia vuoden lopun osakepääomasta. Yhtiön hallituksella ei ollut tilikauden aikana valtuutusta ostaa tai luovuttaa omia osakkeita.

Osakkeen kurssikehitys ja vaihto

Osakekurssi vuoden 2002 lopussa oli 3,80 (3,59) euroa, mikä oli 6 % korkeampi kuin vuoden 2001 lopussa. Ylin kaupan tekokurssi oli 3,99 (4,10) euroa ja alin 3,35 (1,65) euroa. Osakkeita vaihdettiin yhteensä 17,5 (19,6) miljoonaa kappaletta , mikä edustaa 15,3 % keskimääräisestä osakemäärästä. Osakevaihdon arvo oli 66,7 (67,3) miljoonaa euroa. Vaihdetujen osakkeiden määrä laski 10,3 %, mutta osakevaihdon arvo oli lähes edellisen vuoden tasoa.

Osakekannan markkina-arvo vuoden 2002 lopussa oli 435,1 miljoonaa euroa sen oltua 411,0 miljoonaa euroa vuoden 2001 lopussa. Markkina-arvoa laskettaessa ei ole otettu huomioon yhtiön omistuksessa olevia omia osakkeita. Osakkeen pörssi-kehitykseen liittyvät tiedot ja osakekohtaiset tunnusluvut viideltä vuodelta on kohdassa [Osakkeet ja osakkeenomistajat](#).

Pysyvän sisäpiirin osakeomistus ja optiot

Vuoden lopussa hallituksen jäsenet ja konsernijohtaja omistivat yksin ja määräysvalta-yhtiöidensä kautta 220 000 Tamron osaketta ja 60 000 vuoden 1997 optio-oikeutta. Osakeomistukset vastaavat 0,2 % osakkeista ja äänistä. Konsernin muu johto ja muu pysyvä sisäpiiri omistivat vastaavasti 6 293 osaketta, 230 000 vuoden 1997 optio-oikeutta ja 618 000 vuoden 2000 optio-oikeutta.

Lue myös:

- Pysyvä sisäpiiri
- Pysyvän sisäpiirin osake- ja optio-omistus

Hallitus ja tilintarkastajat

Varsinainen yhtiökokous 10. päivänä huhtikuuta 2002 valitsi Tamro Oyj:n hallitukseen kuusi jäsentä. Dr Bernd Scheifele (Phoenix-konsernin konsernijohtaja) valittiin hallituksen puheenjohtajaksi. Muiksi hallituksen jäseniksi valittiin Mikael von Frenckell, Johan Horelli, Dag Johannesson, Reimund Pohl ja Dr Lorenz Näger.

Yhtiön tilintarkastajiksi valittiin PricewaterhouseCoopers Oy ja KHT Johan Kronberg.

Lisätietoa:

- 10.04.2002: Tamro Oyj:n varsinainen yhtiökokous 10.4.2002

Lue myös:

- Hallintoperiaatteet
- Hallitus

Konsernin johto

Hallitus nimitti tammikuussa konsernijohtajaksi ja konsernin johtoryhmän puheenjohtajaksi Tamron Norjan tukkutoimintojen toimitusjohtajan Jo Langmoenin. Logistiikkajohtaja Stefan Pflug nimitettiin konsernin johtoryhmän jäseneksi. Heinäkuussa Juha Koponen nimitettiin uudeksi talousjohtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi.

Lisätietoa:

- 23.01.2002: Tamrolle uusi konsernijohtaja
- 04.07.2002: Tamro-konsernille uusi eurooppalaisen kokemustaustan omaava talousjohtaja

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Apokjedenin tehokkuuden ja kannattavuuden edelleen parantamiseksi tehtiin tammikuussa päätös sulkea sekä Bergenin että Trondheimin varastot Norjassa.

Vuoden 1997 optio-oikeuksien ja vuoden 2000 A-optio-oikeuksien listaus Helsingin Pörssin päälistalla alkoi 3. päivänä helmikuuta 2003.

Lisätietoa:

- 31.01.2003: Tamro Oyj:n vuoden 1997 optio-oikeudet ja vuoden 2000 A-optio-oikeudet Helsingin pörssin päälistalle

Lähiajan näkymät

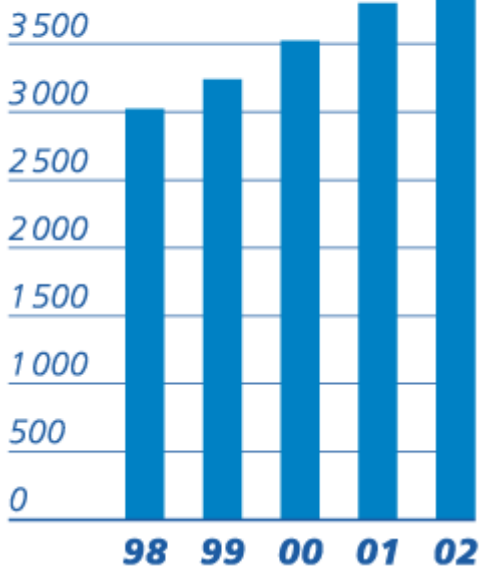
Lääkemarkkinoiden arvon odotetaan kasvavan 6-8 prosentin vuosivauhdilla Pohjoismaissa. Kasvua hidastaa hieman geneeristen tuotteiden lisääntyvä käyttö patenttinsa menettäneiden volyymlääkkeiden asemesta ja myös rinnakkaistuonti. Lääketeollisuuden yhdistymiset saattavat vaikuttaa konserniin yksikanavamaissa Suomessa ja Ruotsissa.

Vuoden 2002 aikana tehty intensiivinen työ jatkuu ja sen odotetaan tuovan tuloksia myös vuonna 2003. Konsernin talouden suotuisan kehityksen odotetaan jatkuvan kaikissa liiketoimintayksiköissä. Kannattavuuden parantamisessa avainasemassa ovat edelleen Norja ja Suomi. Toiminnan tehokkuuden jatkuvan parantamisen lisäksi asiakaslähtöisyyteen kiinnitetään huomiota päivittäisessä työssä vuoden 2003 aikana.

Kokonaisuutena Tamro-konsernin vahva markkina-asema yhdistettynä selkeään kustannusjohtajuusstrategiaan antaa syyn uskoa, että vuoden 2002 hyvä kehitys jatkuu. Vuodesta 2003 odotetaan toista peräkkäistä tulosparannuksen vuotta.

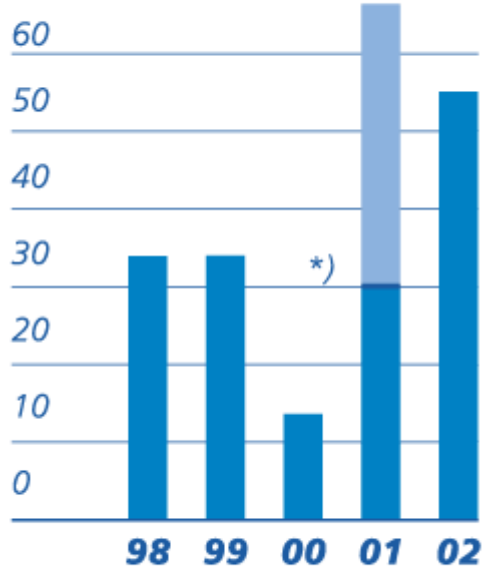
Liikevaihto

4000 milj. €

Liikevoitto

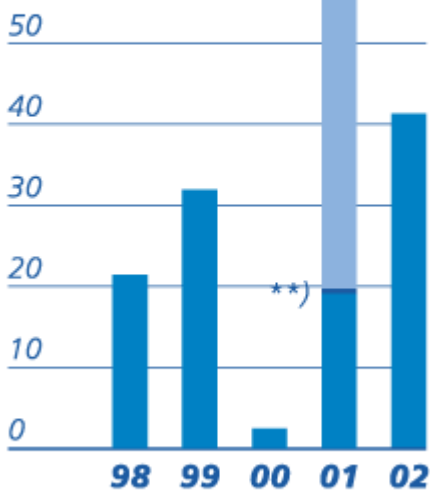
70 milj. €

*) Ilman kertaluonteisia eriä liikevoitto oli 30 milj. €

Varsinaisen toiminnan voitto ennen veroja

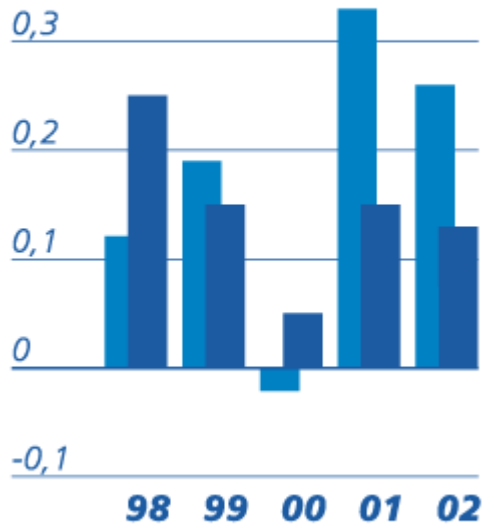
60 milj. €

**) Ilman kertaluonteisia eriä voitto ennen veroja oli 19 milj. €

Tulos ja osinko per osake

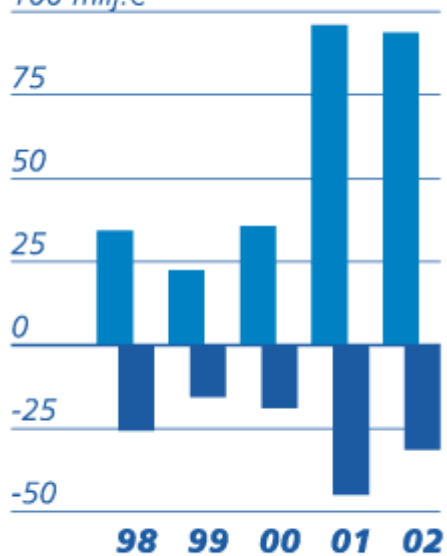
0,4 €

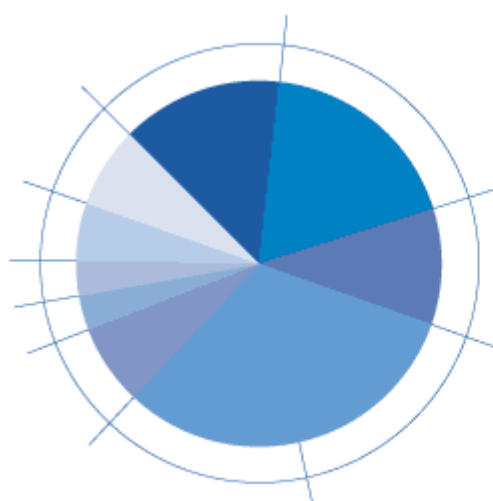
■ Tulos per osake
■ Osinko per osake

Investoinnit ja poistot

100 milj.€

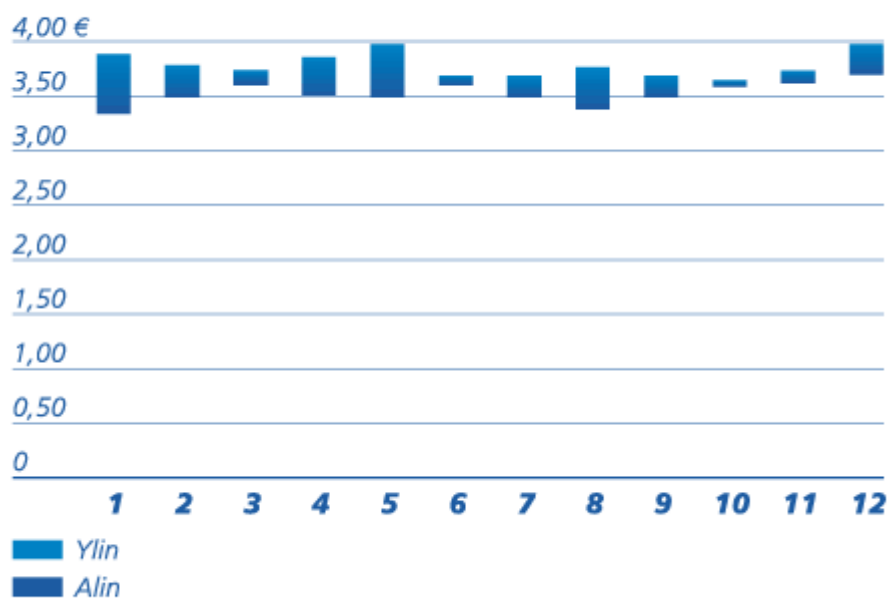
■ Investoinnit
■ Poistot

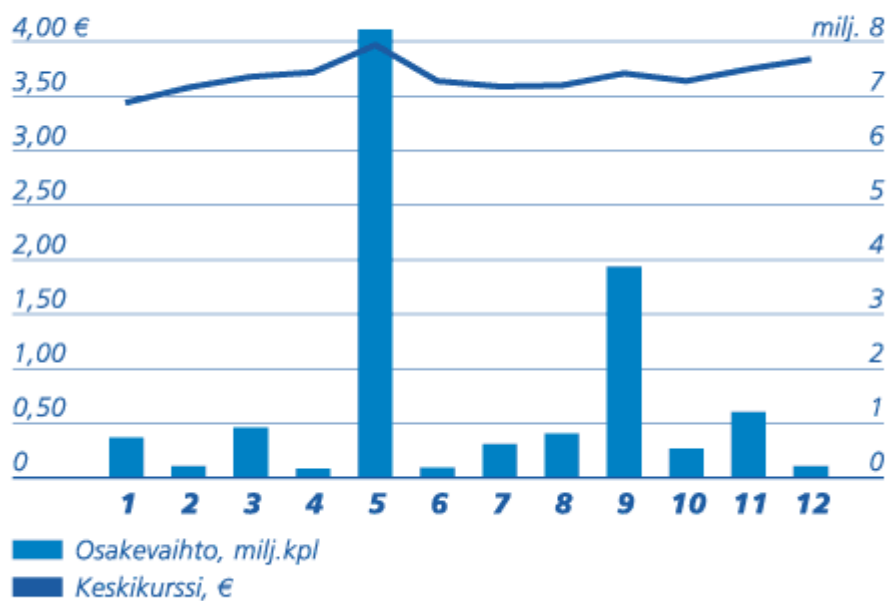
Henkilöstö keskimäärin

■ Tamro Ruotsi	14 %
■ Tamro Tanska	18 %
■ Tamro Suomi	10 %
■ Tamro Norja	31 %
■ Tamro Latvia	7 %
■ Tamro Viro	3 %
■ Tamro Liettua	3 %
■ Tamro Venäjä	5 %
■ Tamro MedLab	7 %

Osakekurssin kehitys 2002

Osakkeen keskipörssi ja vaihto kuukausittain 2002

Osakekannan markkina-arvo 1998–2002

Liikevaihto yksiköittäin (milj. euroa)	2002	2001	Muutos, %
Tamro Ruotsi	1 526,2	1 487,0	2,6%
Tamro Tanska	1 011,1	919,8	9,9%
Tamro Suomi	654,7	672,2	-2,6%
Tamro Norja	612,1	453,3	35,0%
Tamro Viro	41,0	37,1	10,5%
Tamro Latvia	70,4	59,2	18,9%
Tamro Liettua	50,8	39,4	28,9%
Tamro Venäjä	59,9	47,7	25,6%
Tamro MedLab	86,4	92,6	-6,7%
Muut ja sisäinen	-9,9	-12,7	-22,0%
Yhteensä	4 102,7	3 795,6	8,1%

Henkilöstö yksiköittäin	2002	2001	Muutos, %
Tamro Ruotsi	478	519	-7,9%
Tamro Tanska	618	632	-2,2%
Tamro Suomi	359	366	-1,9%
Tamro Norja	1 063	491	116,5%
Tamro Viro	111	85	30,6%
Tamro Latvia	253	189	33,9%
Tamro Liettua	92	86	7,0%
Tamro Venäjä	187	185	1,1%
Tamro MedLab	250	257	-2,7%
Muut	27	44	-38,6%
Henkilöstö yhteensä	3 438	2 854	20,5%

Konsernin tuloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA

1.1. - 31.12.
(tuhatta euroa)

	LIITE	2002	%	2001	%
LIIKEVAIHTO	1	4 102 732	100,0	3 795 622	100,0
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	2	319		58 286	
Materiaalit ja palvelut	3	3 786 502		3 564 238	
Henkilöstökulut	4	147 328		108 271	
Poistot ja arvonalentumiset	5	31 158		44 777	
Liiketoiminnan muut kulut		82 979		70 032	
Liiketoiminnan kulut yhteensä		4 047 967		3 787 318	
LIIKEVOITTO		55 084	1,3	66 590	1,8
Rahoituksen tuotot ja kulut	6	-14 067		-12 948	
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	10	310		1 893	
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO ENNEN VEROJA		41 327	1,0	55 535	1,5
Varsinaisen toiminnan tuloverot	7	-13 967		-21 857	
Vähemmistön osuus		2 658		4 454	
VOITTO VARSINAISESTA TOIMINNASTA		30 018	0,7	38 132	1,0
Satunnaiset erät verojen jälkeen		-		-	
TILIKAUDEN VOITTO		30 018	0,7	38 132	1,0

Tamro verkkovuosikertomus 2002. Julkaistu 12.3.2003.
Copyright © Tamro Corporation 2003. Kaikki oikeudet pidätetään.

Konsernin tase

KONSERNIN TASE

31.12. (tuhatta euroa)	LIITE	2002	%	2001	%
PYSYVÄT VASTAAVAT					
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	8				
Aineettomat oikeudet		2 985		3 131	
Liikearvo		123 666		60 881	
Konserniliikearvo		2 821		8 443	
Muut pitkävaikutteiset menot		1 105		1 715	
		130 577		74 170	
AINEELLISET HYÖDYKKEET	8				
Maa- ja vesialueet		11 951		11 985	
Rakennukset ja rakennelmat		114 272		114 816	
Koneet ja kalusto		43 037		37 899	
Muut aineelliset hyödykkeet		993		890	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		208		337	
		170 461		165 927	
SIJOITUKSET					
Osuudet saman konsernin yrityksissä		118		120	
Osakkuusyritysten osakkeet ja osuudet	10	14 591		13 513	
Muut osakkeet ja osuudet		998		982	
Muut sijoitukset	9	6 271		748	
Omat osakkeet	32	975		975	
Laskennallinen verosaaminen	17	11 797		9 854	
		34 750		26 192	
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		335 788	29,5	266 289	22,5
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus					
Tavarat		308 458		286 479	
		308 458		287 487	
Saamiset					
Myyntisaamiset	11	432 728		483 514	
Lainasaamiset		1 772		1 439	
Siirtosaamiset	12	8 580		80 950	
Muut saamiset		3 609		5 222	
		446 689		571 125	
Rahoitusarvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset		10 177		23 016	
		35 461		37 138	
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		800 785	70,5	918 766	77,5
VASTAAVAA YHTEENSÄ		1 136 573	100,0	1 185 055	100,0
31.12. (tuhatta euroa)	LIITE	2002	%	2001	%

OMA PÄÄOMA	14				
Osakepääoma	13	114 837		114 837	
Ylikurssirahasto		5 641		5 640	
Arvonkorotusrahasto		1 138		1 135	
Muut rahastot		349		322	
Omien osakkeiden rahasto		975		975	
Kertyneet voittovarot		228 840		209 751	
		351 780	31,0	332 660	28,1
Vähemmistön osuus		20 856	1,8	17 219	1,5
PAKOLLISET VARAUKSET	15	1 079	0,1	3 720	0,3
VIERAS PÄÄOMA					
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta	16	4 097		39 523	
Eläkelainat	16	19 161		23 521	
Muut pitkäaikaiset velat	16	298		81	
		23 556		63 125	
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta ja muut korolliset velat		113 360		163 353	
Eläkelainat		5 424		5 553	
Saadut ennakot		227		116	
Ostovelat		556 750		555 321	
Siirtovelat	18	42 443		23 311	
Muut lyhytaikaiset velat		21 098		20 677	
		739 302		768 331	
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		762 858	67,1	831 456	70,1
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 136 573	100,0	1 185 055	100,0

Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

1.1. - 31.12.
(miljoonaa euroa)

	2002	2001
Liikevoitto	55,1	66,6
Poistot, arvonalennukset ja muut korjaukset	31,6	-14,3
Rahoituksen tuotot ja kulut	-14,3	-14,1
Muut tuotot ja kulut	-0,1	-0,3
Verot	-21,0	-17,0
	51,3	21,0
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	-21,0	20,9
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-), vähennys (+)	124,8	-69,8
Korottomien velkojen lisäys (+), vähennys (-)	23,1	18,5
	126,9	-30,4
KASSAVIRTA ENNEN INVESTOINTEJA	178,2	-9,4
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-93,9	-96,2
Käyttöomaisuuden myynti ja muut muutokset	2,4	86,9
	-91,5	-9,3
VAPAA KASSAVIRTA	86,7	-18,7
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	-39,6	25,2
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	-50,1	-44,3
Pitkäaikaisten sijoitusten lisäys (-), vähennys (+)	-5,9	32,2
Osingot	-17,2	-5,7
Vähemmistön sijoitukset tytäryhtiöihin	13,0	0,0
Muuntoerot ja muut muutokset	-1,5	2,2
	-101,3	9,6
LIKVIDIEN VAROJEN LISÄYS (+), VÄHENNYS (-)	-14,6	-9,1

Vuonna 2002 käyttöpääoman muutoksessa on mukana Tamro AB:n saatavien myynti 66 milj. euroa. Vuonna 2001 käyttöpääoman muutos sisältää Mölnlycke Health Care -osakkeiden kauppahintasaatavan. Vastaava erä on esitetty "käyttöomaisuuden myynti" rivillä investoinneissa. Kauppahinta maksettiin 25.1.2002.

Emoyhtiön tuloslaskelma

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

1.1. - 31.12.
(tuhatta euroa)

	LIITE	2002	%	2001	%
LIIKEVAIHTO	21	650 116	100,0	668 886	100,0
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	22	4 536		53 831	
Materiaalit ja palvelut	23	627 960		646 515	
Henkilöstökulut	24	17 577		16 943	
Poistot ja arvonalentumiset	25	5 302		15 674	
Liiketoiminnan muut kulut		6 297		12 911	
Liiketoiminnan kulut yhteensä		657 136		692 043	
LIIKEVOITTO		-2 484	-0,4	30 674	4,6
Rahoituksen tuotot ja kulut	26	26 505		13 051	
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO ENNEN VEROJA		24 021	3,7	43 725	6,5
Satunnaiset erät	27	5 082		-164	
VOITTO SATUNNAISTEN ERIEN JÄLKEEN		29 103	4,5	43 561	6,5
Tilinpäätössiirrot	28	2 248		12 113	
Varsinaisen toiminnan tuloverot	29	-4 229		-5 868	
TILIKAUDEN VOITTO		27 122	4,2	49 806	7,4

Tamro verkkovuosikertomus 2002. Julkaistu 12.3.2003.
Copyright © Tamro Corporation 2003. Kaikki oikeudet pidätetään.

Emoyhtiön tase

EMOYHTIÖN TASE

31.12.

(tuhatta euroa)

	LIITE	2002	%	2001	%
PYSYVÄT VASTAAVAT					
AI NEETTOMAT HYÖDYKKEET	30				
Aineettomat oikeudet		1 575		1 874	
Liikearvo		3 347		3 904	
Muut pitkävaikutteiset menot		81		80	
		5 003		5 858	
AI NEELLISET HYÖDYKKEET	30				
Maa- ja vesialueet		1 348		1 348	
Rakennukset ja rakennelmat		41 339		43 221	
Koneet ja kalusto		3 523		5 541	
Muut aineelliset hyödykkeet		245		240	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		121		168	
		46 576		50 350	
SIJOITUKSET					
Osuudet saman konsernin yrityksissä	31	347 763		297 625	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	33	123 816		122 960	
Muut osakkeet ja osuudet	32	413		409	
Muut sijoitukset	10	-		0	
Omat osakkeet	32	975		975	
Laskennallinen verosaaminen		5 098		0	
		478 065		421 969	
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		529 644	67,1	478 177	54,5
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
VAIHTO-OMAISUUS					
Tavarat		64 986		88 188	
PITKÄAIKAISET SAAMISET					
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	33	85 345		72 691	
LYHYTAIKAISET SAAMISET					
Myyntisaamiset		26 583		34 013	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	33	51 273		75 252	
Lainasaamiset		2		87	
Siirtosaamiset	34	1 855		77 834	
		79 713		187 186	
Rahoitusarvopaperit					
Rahat ja pankkisaamiset		10 147		22 865	
		18 957		28 531	
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		259 148	32,9	399 461	45,5
VASTAAVAA YHTEENSÄ		788 792	100,0	877 638	100,0

31.12.

(tuhatta euroa)

	LIITE	2002	%	2001	%
OMA PÄÄOMA	35				

Osakepääoma	13	114 837		114 837	
Ylikurssirahasto		5 640		5 640	
Arvonkorotusrahasto		1 093		1 093	
Omien osakkeiden rahasto		975		975	
Edellisten tilikausien voittovarot		400 897		390 949	
		523 442	66,4	513 494	58,5
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					
Poistoero	36	30 675	3,9	32 924	3,8
PAKOLLISET VARAUKSET	37	364	0,0	2 880	0,3
VIERAS PÄÄOMA					
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta	38	8 136		13 560	
		8 136		13 560	
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA					
Lainat rahoituslaitoksilta ja muut korolliset velat		5 424		115 864	
Ostovelat		89 899		121 851	
Velat saman konsernin yrityksille	33	104 099		67 767	
Siirtovelat	39	5 062		7 723	
Muut lyhytaikaiset velat		21 691		1 575	
		226 175		314 780	
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		234 311	29,7	328 340	37,4
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		788 792	100,0	877 638	100,0

Emoyhtiön rahoituslaskelma

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

1.1. - 31.12.
(miljoonaa euroa)

	2002	2001
Liikevoitto	-2,5	30,7
Poistot, arvonalennukset ja muut korjaukset	5,3	-36,0
Rahoituksen tuotot ja kulut	12,2	15,9
Muut tuotot ja kulut	0,0	0,5
Verot	-9,6	-6,2
	5,4	4,8
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	23,2	6,4
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-), vähennys (+)	99,3	-68,0
Korottomien velkojen lisäys (+), vähennys (-)	-31,2	1,6
	91,3	-59,9
KASSAVIRTA ENNEN INVESTOINTEJA	96,7	-55,1
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1,4	-2,3
Investoinnit tytäryhtiöiden osakkeisiin	-50,1	-30,7
Käyttöomaisuuden myynti ja muut muutokset	0,7	84,5
	-50,8	51,6
VAPAA KASSAVIRTA	45,9	-3,5
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (+), vähennys (-)	-13,5	14,3
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (+), vähennys (-)	22,5	-46,6
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	-5,4	33,2
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	-54,6	1,6
Konserniavustukset	0,0	-0,2
Muut muutokset	-0,1	-0,3
Osingot	-17,2	-5,7
	-68,3	-3,7
LIKVIDIEN VAROJEN LISÄYS (+), VÄHENNYS (-)	-22,4	-7,2

Käyttöpääoman muutos sisältää Mölnlycke Health Care -osakkeiden kauppahintasaatavan. Vastaava erä on esitetty Käyttöomaisuuden myynti -rivillä investoinneissa. Kauppahinta maksettiin 25.1.2002.

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tamro Oyj:n tilinpäätös ja konsernitilinpäätös on laadittu Suomen tilinpäätöksen laadintaa säätelevän lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Suomen tilinpäätöslainsäädäntö perustuu olennaisilta osin Euroopan unionin 4. ja 7. direktiivin määräyksiin.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Tilinpäätös käsittää emoyhtiö Tamro Oyj:n lisäksi ne kotimaiset ja ulkomaiset tytäryhtiöt, joiden osakkeiden äänimäärästä konserni hallitsee joko suoraan tai välillisesti yli puolta. Tilikauden aikana hankitut tytäryhtiöt on sisällytetty konsernitilinpäätökseen hankinta-ajankohdasta lähtien. Mikäli tytäryhtiö on myyty ennen tilikauden loppua, sisältyy yhtiö konsernitilinpäätökseen myyntiajankohtaan saakka.

Konsernitilinpäätös ei sisällä pienempiä pääosin toimimattomia yhtiöitä. Konsernitilinpäätökseen sisällytettävillä yhtiöillä ei ole olennaista vaikutusta konsernin vapaaseen omaan pääomaan.

Osakkuusyhtiöiden tilinpäätöstiedot on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Osakkuusyhtiöiksi katsotaan yhtiöt, joissa konsernilla on 20 - 50 % osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Eräitä pieniä osakkuusyhtiöitä ei ole sisällytetty konsernitilinpäätökseen. Näiden yhtiöiden vaikutus konsernin vapaaseen omaan pääomaan on epäolennainen.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on käytetty sekä hankintameno- että poolingmenetelmää.

Poolingmenetelmä

Tamro AB:n sekä Nomeco AS:n osakkeiden eliminoinnissa on käytetty poolingmenetelmää. Tytäryhtiöiden osakkeiden hankintameno-eliminointi on ensin tehty tytäryhtiön sidotusta omasta pääomasta hankintavuoden alussa, sen jälkeen Tamro Oyj:n suunnatusta annista syntyneestä ylikurssirahastosta ja viimeiseksi konsernin muista vapaista jakokelpoisista omista pääomista. Näin ollen hankinnoista ei ole syntynyt konserniaktiivaa.

Hankintamenomenetelmä

Muiden tytäryhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa on käytetty hankintamenomenetelmää.

Tytäryhtiöosakkeiden hankinta-arvon ja oman pääoman erotus kohdistetaan tytäryhtiöiden käyttöomaisuuteen. Kohdistusten jälkeinen konserniaktiiva esitetään taseessa omana eränään, joka poistetaan tasapoistoin enintään 10 vuodessa, kuitenkin niin, että oleellisten ja strategisesti merkittävien yrityskauppojen konserniaktiiva voidaan erityisperustein poistaa enintään 20 vuodessa.

Ulkomaiset tytäryhtiöt ja muuntoerot

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätökset on muunneltu ja ryhmitelty vastaamaan Suomen kirjanpitolakia.

Ulkomaisten yhtiöiden tuloslaskelmat on muunneltu euroiksi tilikauden painotettuun keskipurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän Euroopan Keskuspankin noteeraamaan keskipurssiin. Muuntoerot kirjataan suoraan omaan pääomaan. Emoyhtiön ruotsalaiselta tytäryhtiöltä olevien oman pääoman luonteisten pitkäaikaisten lainasaamisten kurssierot on konsernin tilinpäätöksessä kirjattu muuntoeroihin.

Emoyhtiön edellä mainittujen pitkäaikaisten lainasaamisten suojaamisesta aiheutuneet

kurssierot on kirjattu konsernitilinpäätöksessä muuntoeroihin vasten lainasaamisten kurssieroja. Olennaiset verovaikutukset huomioidaan muuntoeroja laskettaessa.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuus lasketaan vähemmistön osuudesta tytäryhtiöiden omasta pääomasta ja tilikauden nettotuloksesta, jollei esimerkiksi osakassopimuksessa ole muusta sovittu.

Tilikausien pituus

Kaikkien konserniin kuuluvien yhtiöiden tilikausi on kalenterivuosi.

Sisäiset liiketapahtumat

Sisäiset liiketapahtumat, kuten konsernin sisäinen myynti ja sisäiset ostot, konserniyhtiöiden jakamat keskinäiset osingot, yhtiöiden väliset saatavat ja velat sekä toisesta konserniyhtiöstä hankitun vaihto- ja käyttöomaisuuden arvoon sisältyvä kate, on eliminoitu. Konsernin ja osakkuusyhtiöiden välisten käyttöomaisuuskauppojen yhteydessä syntyneet myyntivoitot eliminoidaan omistuosuuden suhteessa. Erä vähennetään konsernin kertyneistä voittovaroista ja käyttöomaisuudesta. Eliminoitu myyntivoitto tuloutetaan poistojen tahdissa.

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen välittömään hankintamenuon vähennettynä tehdyillä suunnitelmapoistoilla. Lisäksi eräisiin kiinteistöihin sisältyy arvonorotuksia, jotka on eritelty taseen liitetiedoissa. Arvonorotuksista ei tehdä poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat alkuperäiseen hankintamenuon ja hyödykkeen taloudelliseen käyttöikään. Poistot on pääosin tehty tasapoistoina seuraavin poistoajoin

aineettomat oikeudet	5-10 vuotta
liikearvo	5-10 vuotta
konserniliikearvo	5-20 vuotta
muut pitkävaikutteiset menot	5-7 vuotta
rakennukset ja rakennelmat	10-40 vuotta
koneet ja kalusto	3-10 vuotta
muut aineelliset hyödykkeet	5-10 vuotta

Rakennusaikaiset korot

Emoyhtiön pääkonttorin ja varastorakennusten rakennusaikaiset korot sisältyvät rakennuksen hankintamenuon ja on poistettu suunnitelman mukaan kymmenessä vuodessa.

Leasing

Leasing-maksut on käsitelty vuokratuluna. Maksamattomat leasingmaksut on esitetty tilinpäätöksen vastuissa.

Tietohallintokulut (IT)

Ostetut ohjelmalienssit on pääosin aktivoitu ja sisältyvät taseen aineettomiin oikeuksiin. Lienssien hankintamenuo poistetaan korkeintaan viidessä vuodessa. Pienten ohjelmistostojojen lisäksi on oman ja ostetun ohjelmistotyön menot on kirjattu vuosikuluksi.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Konsernin vähäiset tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu vuosikuluksi.

Sijoitukset rahoitusinstrumentteihin

Sijoitukset rahoitusinstrumentteihin sisältyvät vaihtuvien vastaavien erään rahoitusomaisuusarvopaperit. Rahoitusinstrumentteihin sisältyvät joukkovelkakirjat on arvostettu yli-kurssin jaksotuksella huomioituun hankintahintaan tai tätä alempaan markkina-arvoon. Konsernissa ei ole tilikauden päättyessä merkittäviä pitkäaikaisia sijoituksia rahoitusinstrumentteihin.

Johdannaisinstrumentit

Saadut ja maksetut valuuttaoptioiden preemiot kirjataan taseen ennakkomaksuihin. Preemiotuotot ja -kulut kirjataan tulokseen optioiden erääntyessä. Saadut ja maksetut korko-optioiden preemiot kirjataan taseen ennakkomaksuihin ja jaksotetaan option voimassaoloajalle. Avoimet optiosopimukset arvostetaan markkinahintaan.

Vaihto-omaisuus

Varaston arvostuksessa on käytetty alimman arvon periaatetta, eli varasto arvostetaan hankintahintaan, jälleenhankintahintaan tai todennäköiseen myyntihintaan sen mukaan, mikä näistä arvoista on alhaisin. Aineiden ja tarvikkeiden käyttö on kirjattu FIFO-periaatteen mukaan.

Ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat

Emoyhtiön ja kotimaisten tytäryhtiöiden kaikki ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän Euroopan Keskuspankin keskipurssin mukaan. Ulkomaisten konserniyhtiöiden ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat on muunnettu asianomaisen maan tilinpäätöspäivän valuuttakurssiin. Valuuttamääräiset avoimet johdannaissopimukset on arvostettu tilinpäätöspäivän kurssiin ja niistä aiheutuneet kurssierot kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin.

Eläkesitoumukset

Eläkekulut on laskettu noudattaen kunkin maan paikallista lainsäädäntöä. Konserniyhtiöiden eläketurva on pääosin hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Työehtosopimuksiin perustuvat eläkevastuut sisältyvät taseen pitkäaikaisiin eläkelainoihin tai saamisiin, mikäli rahasto on ylijäämäinen. Eläke-edut näissä tapauksissa ovat suurelta osin työmarkkinaosapuolten sopimia, eikä yhtiö voi niihin vaikuttaa.

Tilinpäätössiirrot ja vapaaehtoiset varaukset

Tilinpäätössiirtoja ovat vapaaehtoisten varausten muutokset ja poistoero. Emoyhtiössä suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjanpidollisten poistojen erotus esitetään tuloslaskelmassa tilinpäätössiirtona. Suunnitelman mukaisten ja kirjanpidollisten poistojen kertynyt erotus esitetään emoyhtiössä yhtenä eränä vapaaehtoisissa varauksissa. Konsernin tase ja tuloslaskelma esitetään ilman vapaaehtoisia varauksia ja tilinpäätössiirtoja. Konserniyhtiöiden taseen vapaaehtoiset varaukset on jaettu laskennalliseen verovelkaan, joka sisältyy pitkäaikaisiin velkoihin, ja vapaaseen omaan pääomaan. Vastaavasti konserniyhtiöiden tilinpäätössiirrot on eliminoitu konsernin tuloslaskelmasta kuitenkin huomioiden laskennallisen verovelan vaikutus.

Vapaaehtoisten varausten oman pääoman osuus konsernitalinpäätöksessä ei ole jakokelpoista omaa pääomaa.

Pakolliset varaukset

Pakollisina varauksina taseessa esitetään eriä ja vastuita, jotka kohdistuvat tilikauteen tai edellisiin tilikausiin ja jotka tilinpäätöspäivänä varmasti tai erittäin todennäköisesti johtavat vastaisiin menetyksiin, mutta joiden realisoidumisen ajankohta tai menetyksen suuruus ei ole tarkasti tiedossa.

Vastaisen menetyksen suuruus on laskettu tilinpäätöksen laatimisajankohdan näkemyksen mukaan. Pakollisten varausten tulosvaikutteiset muutokset sisältyvät siihen tuloslaskelman erään, johon ne luonteensa mukaan kuuluvat.

Liikevaihto

Liikevaihto koostuu varsinaisen toiminnan myyntituotoista ja vuokratuotoista sekä vähäisistä käyttöomaisuuden myyntituotoista. Myyntituotoista on vähennetty välilliset verot, myyntiin liittyvät alennukset ja hyvitykset.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot koostuu pysyvien vastaavien myyntivoitoista.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut sisältävät konsernin varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat poikkeukselliset ja merkitykseltään olennaiset liiketapahtumat. Näihin sisältyy myös aikaisempien vuosien kyseisten erien korjauksia. Emoyhtiössä satunnaisiin eriin kirjataan myös konserniavustukset.

Satunnaisista eristä johtuvat verot on eritelty varsinaisen toiminnan tuloveroista ja ne sisältyvät rivillä satunnaiset erät esitettyyn lukuun.

Välittömät verot

Konserniyhtiöiden verot on laskettu konsernitalinpäätöksessä kunkin tytäryhtiön paikallisen käytännön mukaan. Veroihin sisältyvät suoriteperusteisesti lasketut tilikauden verot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuun tulleet tai palautetut verot. Lisäksi veroihin sisältyy laskennallisen verovelan muutos. Laskennallisen verovelan muutoksen arvioinnissa on huomioitu jaksotuseroista, vahvistetuista tappioista, poistoeroista ja vapaaehtoisista varauksista sekä konsernitasolla tehtävistä kirjauksista johtuvat verovelat ja verosaamiset. Niiltä osin kuin verovelan muutos kohdistuu edellisten tai tulevien tilikausien ko. eriin on verovelan muutos esitetty satunnaisissa erissä. Satunnaisiin eriin kohdistettavat verot, vertaa satunnaiset tuotot ja kulut kohtaan.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on laadittu ns. epäsuoraa menetelmää käyttäen, jossa tuloslaskelman osoittamaa tulosta on oikaistu ei rahamääräisillä erillä. Rahoituslaskelman investoinneissa oleelliset yrityskaupat huomioidaan osakkeiden kauppahinnan määrän mukaisena. Osakekauppa, joka osaksi tai kokonaan on maksettu vaihtamalla osakkeita huomioidaan rahoituslaskelmassa vain maksetun kauppahinnan määräisenä.

Vuosikertomuksen ja virallisen tilinpäätöksen erot

Virallisesta tilinpäätöksestä poiketen vuosikertomuksen tilinpäätös on esitetty osittain miljoonissa euroissa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

(luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

2002

2001

KONSERNIN TUOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1. LIIKEVAIHTO MARKKINA-ALUEITTAIN JA YKSIKÖITTÄIN, MILJ. EUROA

Markkina-alueittain:		
Ruotsi	1 536,1	1 496,1
Tanska	991,2	899,1
Suomi	712,0	736,3
Norja	624,8	465,1
Baltian maat	159,3	132,1
Venäjä	59,7	47,5
Muut	19,6	19,4
	4 102,7	3 795,6
Yksiköittäin:		
Tamro Ruotsi	1 526,2	1 487,0
Tamro Tanska	1 011,1	919,8
Tamro Suomi	654,7	672,2
Tamro Norja	612,1	453,3
Tamro Baltia	162,2	135,7
Tamro Venäjä	59,9	47,7
Tamro MedLab	86,4	92,6
Muut	-9,9	-12,7
	4 102,7	3 795,6

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Käyttöomaisuuden myyntivoitto	319	58 286
-------------------------------	-----	--------

3. MATERIAALIT JA PALVELUT

Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	3 781 021	3 516 827
Varastojen muutos, lisäys(-), vähennys(+)	-20 971	20 788
Ulkopuoliset palvelut	26 452	26 623
Materiaalit ja palvelut yhteensä	3 786 502	3 564 238

4. HENKILÖSTÖ JA PALKAT

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin yksiköittäin:		
Tamro Ruotsi	478	519
Tamro Tanska	618	632
Tamro Suomi	359	366
Tamro Norja	1 063	491
Tamro Baltia	456	360
Tamro Venäjä	187	185

Tamro MedLab	250	257
Muut	27	44
	3 438	2 854
Henkilöstökulut:		
Palkat ja palkkiot	122 840	88 482
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	7 093	8 058
Muut henkilösivukulut	17 395	11 731
	147 328	108 271
Hallitukset ja toimitusjohtajat		
Palkat ja palkkiot	3 557	2 027

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajien eläkesitoumukset:
Emoyhtiöllä ei ole eläkesitoumuksia hallitusten jäsenten osalta. Emoyhtiön toimitusjohtajan ja eräiden muiden konserniyhtiöiden toimitusjohtajien eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta.

Muut eläkesitoumukset:

Erään tytäryhtiön johdolle on annettu eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksista johtuva vastuu ei ole suuruudeltaan olennainen eikä sitä ole näin ollen kirjattu tilinpäätökseen.

5. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat oikeudet	1 291	1 204
Liikearvo	5 864	2 280
Konserniliikearvo	1 152	22 132
Muut pitkävaikutteiset menot	614	1 126
Rakennukset	5 902	6 185
Koneet ja kalusto	14 910	11 737
Muut aineelliset hyödykkeet	190	113
	29 923	44 777

Vuonna 2002 on koneisiin ja kalustoon on tehty arvonalennuksia 1,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2001 konserniliikearvopoistoihin sisältyy lisäpoistoja 18,9 miljoonaa euroa, joista 10,1 miljoonaa euroa kohdistuu Apokjedeniin ja 8,8 miljoonaa euroa Lääketukkuun.

6. RAHOITUKSEN TUOTOT JA KULUT

Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	202	1 271
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot		
Korkotuotot	2 097	2 805
Muut rahoitustuotot	408	84
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Korkokulut	-16 554	-16 506
Muut rahoituskulut	-485	-1 733
Kurssierot, netto	265	1 131
	-14 067	-12 948

7. VARSINAISEN TOIMINNAN TULOVEROT

Tilikauden verot		
Suomalaiset konserniyhtiöt	-3 119	-7 253
Ulkomaiset konserniyhtiöt	-11 659	-9 094
	-14 778	-16 347

Aikaisempien tilikausien verot:	-839	-290
Laskennallisen verovelan muutos, erittely kohdassa 17	1 650	-5 220
Varsinaiset toiminnan tuloverot yhteensä	-13 967	-21 857

KONSERNITASEEN LIITETIEDOT

8. PYSYVÄT VASTAAVAT

	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet				Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat
	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Konserni-liikearvo	Muut pitkävaikuttavat menot	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.	11 348	64 261	60 370	6 033	11 565	145 560	110 993	1 261	337
Lisäykset	1 086	67 079	-4 470	9	81	5 450	21 326	316	127
Vähennykset		-20			-177	-853	-17 857	-70	
Muu muutos	145	-2 937		-98	-1	141	297	13	-252
Hankintameno 31.12.	12 579	128 383	55 900	5 944	11 468	150 298	114 759	1 520	212
Kertyneet poistot 1.1.	-8 217	-3 380	-51 927	-4 318		-33 099	-73 094	-371	0
Tilikauden poisto	-1 291	-5 864	-1 152	-614		-5 902	-16 145	-190	
Vähennysten kert. poistot						91	16 570	47	
Muu muutos	-89			-5		-37	-339	20	
Kertyneet poistot 31.12.	-9 597	-9 244	-53 079	-4 937	0	-38 947	-73 008	-494	0
Arvonkorotukset 1.1. & 31.12					420	2 355			
Muuntoero	3	4 527		98	63	566	1 286	-33	-4
Kirjanpitoarvo 31.12.2002	2 985	123 666	2 821	1 105	11 951	114 272	43 037	993	208
Kirjanpitoarvo 31.12.2001	3 131	60 881	8 443	1 715	11 985	114 816	37 899	890	337

Arvonkorotuksia on tehty vain emoyhtiössä (vuonna 1988). Arvonkorotuksia vastaavaa laskennallista verovelkaa (805 000 euroa) ei ole huomioitu. Arvonkorotukset eivät kuulu konsernin normaaleihin toimintaperiaatteisiin.

(luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

	2002	2001
Suoritetuotannossa käytettävät koneet ja laitteet, tasearvo	937	1 175

*Tamro verkkovuosikertomus 2002. Julkaistu 12.3.2003.
Copyright © Tamro Corporation 2003. Kaikki oikeudet pidätetään.*

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

(luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

2002

2001

KONSERNITASEEN LIITETIEDOT

9. MUUT SIJOITUKSET

Muut saamiset	6 271	748
	6 271	748

Muut saamiset sisältävät eläkesaamisia 4,6 miljoonaa euroa.

10. OSAKKUUSYRITYKSET

Vuoden alussa	13 513	22 885
Uudet osakkuusyhtiöt	3 620	12 723
Poistuneet osakkuusyhtiöt	-3 932	-19 265
Osuus osakkuusyhtiöiden nettotuloksesta	310	1 893
Muuntoerot	1 156	-83
Muu muutos	-76	-4 640
Vuoden lopussa	14 591	13 513

11. MYYNTISAAMISET

Konserni on tehnyt arvopaperistamisjärjestelyn, joka mahdollistaa tiettyjen myyntisaamisten myynnin ilman takautumisoikeutta ja siten konsernin taseen ulkopuolelle 1,200 miljoonan ruotsinkruunun (EUR 131) määräiseen limiittiin asti. Myytyt saatavat vuoden lopussa olivat SEK 603 (EUR 66) miljoonaa. Saatavien myyntiin liittyvä varaus on raportoitu myyntisaamisissa. Järjestelyyn liittyvät kertaluontoiset palkkiot ja muut kustannukset on kirjattu kuluksi joulukuussa 2002. Järjestelyyn liittyvät juoksevat kulut raportoidaan rahoituskuluissa.

(luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

2002

2001

12. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYYVÄT OLENNAISET ERÄT

Osakkeiden myyntiin liittyvä saaminen	-	73 109
Verojaksotus	272	123
Rahoitustuotot	150	2 297
Ennakkomaksut	5 477	1 957
Muut tuotot	239	3 164
Muut siirtosaamiset	2 442	300
Yhteensä	8 580	80 950

13. OSAKEPÄÄOMA JA MERKINTÄOIKEUDET

Yhtiön osakepääoma 31.12.2002 oli 114 837 083 euroa, ja se jakautuu 114 837 083 osakkeeseen, joilla jokaisella on yksi ääni. Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden lukumäärä on 341 000 osaketta.

Tilikauden lopussa yhtiöllä oli lisäksi liikkeelle laskettuna

merkintäoikeudet, jotka oikeuttavat merkitsemään seuraavat osakemäärät:

	Osake- määrä	Osuus osake- määrästä
Optiolaina 1997	4 552 000	3,74%
Optio-oikeudet 2000	2 330 000	1,91%
Osakemäärä mukaanlukien optiot	121 719 083	100,00%

Merkintäoikeuksien ehdot

Optiolaina 1997

Optiotodistuksia, kpl	2 276 000 A 2 276 000 B
Merkintäaika	A: 1.12.2000-31.1.2004 B: 1.12.2001-31.1.2004
Merkintäehdot	Yhdellä optiotodistuksella voi merkitä 1 euron nimellisarvoisen Tamro Oyj:n osakkeen merkintähintaan 6,56 euroa vähennettynä liikkeeseenlaskun jälkeen jaettavan säännönmukaisen osingon määrällä.

Optio-oikeudet 2000

Optiotodistuksia, kpl	1 165 000 A 1 165 000 B
Merkintäaika	A: 1.4.2002-30.4.2006 B: 1.4.2004-30.4.2006
Merkintäehdot	Yhdellä A-optio-oikeudella voi merkitä 1 euron nimellisarvoisen Tamro Oyj:n osakkeen merkintähintaan 4,00 euroa ja yhdellä B-optio-oikeudella voi merkitä 1 euron nimellisarvoisen Tamro Oyj:n osakkeen merkintähintaan 4,80 euroa vähennettynä 12.4.2000 jälkeen päätettävien ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä, jotka ovat yli 50 % sen tilikauden osakekohtaisesta voitosta, jolta osinkoja jaetaan. Mikäli tilikausi, jolta osinko jaetaan, on ollut tappiollinen, vähennetään merkintähinnasta ko. tilikaudelta jaettu osinko kokonaisuudessaan. Osakkeen merkintähinta on kuitenkin vähintään osakkeen nimellisarvo.

Konserni omistaa yhteensä 826 000 vuoden 1997 optiotodistusta ja 1 035 000 vuoden 2000 optiotodistusta.

14. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Arvon- korotus- rahasto	Omien osak- keiden rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2001	114 837	5 640	1 136	569	465	178 258	300 905
Osingonjako						-5 725	-5 725
Tilikauden voitto						38 132	38 132
Muuntoero						-1 368	-1 368
Omien osakkeiden arvostus				406			406
Oikaisu osakkuusyhtiö osuuteen						311	311
Siirrot oman pääoman erien välillä					-143	143	0
Muu muutos			-1				-1

Oma pääoma 31.12.2001	114 837	5 640	1 135	975	322	209 752	332 660
Osingonjako						-17 174	-17 174
Tilikauden voitto						30 018	30 018
Muuntoero						6 317	6 317
Siirrot oman pääoman erien välillä					27	-27	0
Muu muutos		1	3			-46	-42
Oma pääoma 31.12.2002	114 837	5 641	1 138	975	349	228 840	351 779
Jakokelpoinen oma pääoma							
Kertyneet voittovarot			228 840				
Tilinpäätössiirtojen kertymä verovelalla vähennettynä			-25 962				
Jakokelpoinen oma pääoma 31.12.2002			202 878				

(luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

2002

2001

15. PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevastuut	1 066	840
Verovaraus	-	2 588
Muut varaukset	13	292
	1 079	3 720
Pakollisten varausten muutokset tuloslaskelmassa		
Kulut	157	-1 014

16. PITKÄAIKAISET LAINAT

Pitkäaikaiset lainat erääntyvät maksettavaksi seuraavasti:		
2004	8 307	18 512
2005-2007	2 924	34 168
2008- erityisehdoin	1 218	402
	11 107	10 043
	23 556	63 125
Pitkäaikaisten lainojen valuuttajakauma:		
NOK	844	33 641
EUR	8 194	13 561
SEK	11 106	9 961
DKK	3 388	5 881
Muut	24	81
	23 556	63 125

Eläkelainoista 10 848 000 (9 961 000) euroa on ruotsalaisen tytäryhtiön Tamro AB:n eläkesitoumuksia, jotka paikallisen käytännön mukaan voidaan kirjata velaksi. Velan vakuutena on Tamro Oyj:n takaus.

17. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA VEROVELAT

	1.1.01	Vars. toim. vero kulu (+) tuotto (-)	Satunn. toim. vero kulu (+) tuotto (-)	Muut muutokset	31.12.01
Laskennalliset verovelat					
Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset	17 860	-1 369		-156	16 335
	17 860	-1 369	0	-156	16 335
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut/vahvistettavat tappiot	10 243	-1 782		-9 208	21 233
Muut ajoituserot	11 431	8 371		-1 896	4 956
	21 674	6 589	0	-11 104	26 189
Laskennalliset +verovelat /-verosaamiset, netto	-3 814	5 220	0	-11 260	-9 854
	1.1.02	Vars. toim. vero kulu (+) tuotto (-)	Satunn. toim. vero kulu (+) tuotto (-)	Muut muutokset	31.12.02
Laskennalliset verovelat					
Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset	16 335	-508		126	15 953
	16 335	-508		126	15 953
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut/vahvistettavat tappiot	21 233	-2 540		-426	24 199
Muut ajoituserot	4 956	1 398		7	3 551
	26 189	-1 142	0	-419	27 750
Laskennalliset +verovelat /-verosaamiset, netto	-9 854	-1 650	0	-293	-11 797

Arvonkorotuksia vastaavaa laskennallista verovelkaa (805 000) ei ole huomioitu.

(luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

2002

2001

18. SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

Henkilöstökulut	23 688	11 700
Jaksotetut tavaraostot	1 837	397
Verojaksotus	3 203	5 528
Rahoituskulut	1 476	1 011
IT-kustannukset	94	99
Muut siirtovelat	12 145	4 576
Yhteensä	42 443	23 311

MUUT LIITETIEDOT

19. VASTUUSITOUIMUKSET

Kiinnitykset		
Omista veloista (1)	15 653	23 600
Pantit	73 168	44 180

Takaukset		
Konserniyhtiöiden johdon puolesta	232	752
Muiden puolesta	15 392	11 229
	15 624	11 981
Muut vastuut		
Leasing-vastuut		
Seuraavana vuonna	1 534	2 135
Yli vuoden kuluttua	858	1 248
Vuokravastuut	17 207	9 620
Takaisinostovastuut	18	28
Muut vastuut	691	181
	20 308	13 212
Konsernin velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä, pantteja tai muita vakuuksia:		
Kiinnitykset (1)	13 575	19 541
Pantit	60 482	41 502
	74 057	61 043

20. JOHDANNAISSOPIMUKSET

Johdannaisopimukset - nimellisarvot		
Valuuttajohdannaiset		
Valuuttatermiinit	141 586	141 561
Ostetut valuuttaoptiot	-	-
Mydyt valuuttaoptiot	-	-
Korkojohdannaiset		
Korkotermiinit ja futuurit	-	-
Korko-optiot	-	-
Koronvaihtosopimukset	10 000	10 000
Johdannaisopimukset - käyvät arvot		
Valuuttajohdannaiset		
Valuuttatermiinit	-707	616
Korkojohdannaiset		
Koronvaihtosopimukset	-71	29

Tässä esitetyt johdannaisopimusten nimellisarvot eivät välttämättä vastaa osapuolten rahasuorituksia eivätkä siten anna kuvaa konsernin riskiasemasta. Rahoituspolitiikan mukaan johdannaisopimuksia käytetään vain allaolevien liiketoimintariskien suojaamiseen.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

(luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

2002

2001

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

21. LIIKEVAIHTO MARKKINA-ALUEITTAIN JA YKSIKÖITTÄIN

Markkina-alueittain:		
Suomi	648 158	666 539
Ruotsi	24	6
Baltian maat	1 934	2 341
	650 116	668 886

22. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Käyttöomaisuuden myyntivoitot	16	50 576
Vuokra- ym. tuotot	4 520	3 255
	4 536	53 831

23. MATERIAALIT JA PALVELUT

Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	601 042	636 185
Varastojen muutos	23 203	6 441
Ulkopuoliset palvelut	3 715	3 889
	627 960	646 515

24. HENKILÖSTÖKULUT

Palkat ja palkkiot	13 901	13 500
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	2 763	2 658
Muut henkilösivukulut	913	785
	17 577	16 943
Hallitukset ja toimitusjohtajat		
Palkat ja palkkiot	372	406

25. POISTOT SUUNNITELMAN MUKAAN

Aineettomat oikeudet	646	581
Liikearvo	557	10 556
Muut pitkävaikutteiset menot	5	4
Rakennukset	1 830	1 713
Koneet ja kalusto	2 264	2 820
	5 302	15 674

26. RAHOITUKSEN TUOTOT JA KULUT

Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Osinkotuotot	14 320	11 507
Korkotuotot	6 343	7 399
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Korkotuotot	11 593	10 823
Muut rahoitustuotot	199	38
Muut korko- ja rahoituskulut		
Korkokulut	-8 318	-11 517
Muut rahoituskulut		-6 289
Kurssierot, netto	2 368	1 090
	26 505	13 051
Konserniyrityksiltä		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Osinkotuotot	14 264	11 445
Korkotuotot	6 343	6 368
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Korkotuotot	10 442	9 404
Muut rahoitustuotot	167	38
Muut korko- ja rahoituskulut		
Korkokulut	-703	-512
	30 513	26 743

27. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Tuotot		
Muut satunnaiset tuotot	5 099	-
Konserniavustukset	36	-164
Kulut		
Arvonlennukset konsernilainoista ja tytäryhtiöosakkeista	-53	-
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	5 082	-164

28. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Poistoeron muutos tuloslaskelmassa		
Aineettomat oikeudet	-20	-20
Liikearvo	557	10 556
Muut pitkävaikutteiset menot	1	-1
Rakennukset	1 013	814
Koneet ja kalusto	697	764
	2 248	12 113

29. VÄLITTÖMÄT VEROT

Tilikauden verot	-2 733	-5 517
Aikaisempien tilikausien verot	-1 496	-351
	-4 229	-5 868

(luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

2002

2001

EMOYHTIÖN TASEEN LIITETIEDOT

30. PYSYVÄT VASTAAVAT

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet				Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat
	Aineet- tomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkä- vaikut- teiset menot	Maa- alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyö- dykkeet	
Hankintameno 1.1.	8 435	39 595	1 741	929	60 862	30 974	240	168
Lisäykset	374		6		18	914	5	51
Vähennykset	-	-	-	-	-	-1 560	-	
Muu muutos	72			-1		26		-98
Hankintameno 31.12.	8 881	39 595	1 747	928	60 880	30 354	245	121
Kertyneet poistot 1.1.	-6 659	-35 691	-1 661	0	-20 066	-25 433	0	
Tilikauden poisto	-646	-557	-5		-1 830	-2 264	-	
Vähennysten kert. poistot	-	-	-	-	-	866	-	
Muu muutos	-1							
Kertyneet poistot 31.12.	-7 306	-36 248	-1 666	0	-21 896	-26 831	0	0
Arvon- korotukset 1.1. & 31.12.				420	2 355			
Kirjanpitoarvo 31.12.2002	1 575	3 347	81	1 348	41 339	3 523	245	121
Kirjanpitoarvo 31.12.2001	1 776	3 904	80	1 348	43 151	5 541	240	168

31. OSUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ

Yhtiö	Kotipaikka	Konsernin osuus		Emo- yhtiön omistus- osuus %	Emoyhtiön omistamien osakkeiden		
		omistus- ja ääni- vallasta %	omasta pää- omasta		Luku- määrä kpl	Nimellis- arvo	Kirjan- pito- arvo
Nomeco A/S	Kööpen- hamina, Tanska	100	84 153	100	7 200 000	19 384	197 155
Tamro AB	Göteborg, Ruotsi	100	85 961	-	-	-	-
Tamro Health Care AB	Göteborg, Ruotsi	100	99	-	-	-	-
	Tukholma,	100	15 420	100	1 000	11	34 418

Tamro Sweden AB	Ruotsi							
Tamro SIA	Riika, Latvia	100	4 280	100	215	2 136	1 376	
Hansa Pharma Balticum SIA	Riika, Latvia	100	645	-	-	-	-	
Hansa Pharma SIA	Riika, Latvia	100	1 734	-	-	-	-	
Tamro MedLab AB	Göteborg, Ruotsi	100	1 213	-	-	-	-	
Kemistien Oy	Vantaa, Suomi	100	1 684	100	1 000 000	1 680	3 560	
Tamro UAB	Kaunas, Liettua	100	6 665	100	51 809	6 002	5 920	
UAB Litfarma	Kaunas, Liettua	100	3 947	-	-	-	-	
Apokjeden AS	Skårer, Norja	78	84 489	78	361 097	4 963	98 535	
Tamro Eesti AS	Tallinna, Viro	100	4 204	100	5 500	352	530	
Medinord OÜ	Tallinna, Viro	100	231	-	-	-	-	
Koduapteek OÜ	Tallinna, Viro	100	24	-	-	-	-	
Virumaa Apteek OÜ	Rakvere, Viro	100	24	-	-	-	-	
Öismäe Apteek OÜ	Tallinna, Viro	100	66	-	-	-	-	
Tamro MedLab OÜ	Tallinna, Viro	100	11	-	-	-	-	
Tamro MedLab A/S	Roskilde, Tanska	100	700	-	-	-	-	
Tamro MedLab AS	Skårer, Norja	100	-31	-	-	-	-	
Tamro MedLab Oy	Vantaa, Suomi	100	5 039	100	5 000	5 000	5 000	
Medinord Oy	Vantaa, Suomi	100	437	100	1 000	163	895	
Tam-Drug Oy	Vantaa, Suomi	100	29	100	489	49	49	
Tamro Russia Oy	Vantaa, Suomi	100	155	100	100 000	100	170	
Pharm Tamda 77	Pietari, Venäjä	85	463	85	2 805	16	0	
								347 608
Muut tytäryhtiöt ml. toimimattomat								155
								347 763

32. MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

	Emoyhtiön omistamien osakkeiden	
	Lukumäärä	Nimellisarvo
Osuuskunta OKR-Liikkeeseenlaskijat	8	27
HEX Oyj	24 400	27
Puhelinosuustodistukset ja vuokralliittymät		8
Asunnot ym.		114
Kiinteistö- ja muut yhtiöt		237
		413
Yhtiön ostamat omat osakkeet	341 000	975

Yhtiön omat osakkeet on arvostettu hankintamenoon. Tilinpäätöspäivän pörssikurssi oli 3,80 euroa.

(luvut ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

2002

2001

33. SAAMISET JA VELAT

Konserniyritykset		
Sijoitukset		
Lainasaamiset	123 816	122 960

Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	85 345	72 691
Lyhytaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	1 566	10 485
Siirtosaamiset	11 663	18 642
Lainasaamiset	38 044	46 125
	51 273	75 252
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	314	134
Siirtovelat		235
Muut lyhytaikaiset velat	103 785	67 398
	104 099	67 767

34. SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYYVÄT OLENNAISET ERÄT

Osakkeiden myyntiin liittyvä saaminen	-	73 109
Rahoitustuotot	146	2 068
Ennakkomaksut	261	417
Muut tuotot	1 448	2 240
Yhteensä	1 855	77 834

35. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

	Osake- pääoma	Yli- kurssi- rahasto	Arvon- korotus- rahasto	Omien osakkei- den rahasto	Muut rahastot	Kerty- neet voitto- varat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2000	114 837	5 640	1 093	569	0	346 867	469 006
Osingonjako						-5 725	-5 725
Tilikauden voitto						49 806	49 806
Omien osakkeiden arvostus				406			406
Muu muutos						1	1
Oma pääoma 31.12.2001	114 837	5 640	1 093	975	0	390 949	513 494
Osingonjako						-17 174	-17 174
Tilikauden voitto						27 122	27 122
Oma pääoma 31.12.2002	114 837	5 640	1 093	975	0	400 897	523 442

(luvat ovat tuhansina euroina, ellei toisin mainita)

2002

2001

36. POISTOERO

Suunnitelman ylittävät poistot		
Aineettomat oikeudet	442	422
Liikearvo	3 347	3 904
Muut pitkävaikutteiset menot	2	4

Rakennukset	28 011	29 024
Koneet ja kalusto	-1 127	-430
	30 675	32 924

37. PAKOLLISET VARAUKSET

Verovaraus	-	2 588
Eläkevaraukset	364	-
Muut pakolliset varaukset	-	292
	364	2 880

38. PITKÄAIKAISET LAINAT

Pitkäaikaiset lainat erääntyvät maksettavaksi seuraavasti:		
2004	5 424	5 424
2005-2007	2 712	8 136
	8 136	13 560
Pitkäaikaisten lainojen valuuttajakautuma:		
EUR	8 136	13 560

39. SIIRTOVELKoihin sisältyvät olennaiset erät

Henkilöstökulut	2 377	2 172
Rahoituskulut	974	742
IT-kustannukset	-	99
Verojaksotus	1 092	3 933
Muut siirtovelat	619	777
Yhteensä	5 062	7 723

EMOYHTIÖN MUUT LIITETIEDOT

40. VASTUUSITOUMUKSET

Kiinnitykset (1)		
Omista veloista	15 010	23 010
Takaukset		
Tytäryhtiöiden puolesta	17 437	35 714
Muiden puolesta	15 084	11 008
	32 521	46 722
Muut vastuut		
Leasing-vastuut		
Seuraavana vuonna	483	1 177
Yli vuoden kuluttua	304	536
Vuokravastuut	484	497
Takaisinosastovastuut	18	28
	1 289	2 238
(1) Lainat rahoituslaitoksilta, joiden vakuutena on kiinnitys	13 560	18 984

41. JOHDANNAISSOPIMUKSET

Johdannaissopimukset - nimellisarvot		
Valuuttajohdannaiset		
Valuuttatermiinit	141 804	144 436
Korkojohdannaiset		
Koronvaihtosopimukset	10 000	10 000
Johdannaissopimukset - käyvät arvot		
Valuuttajohdannaiset		
Valuuttatermiinit	-713	643
Korkojohdannaiset		
Koronvaihtosopimukset	-71	29

Tässä esitetyt johdannaissopimusten nimellisarvot eivät välttämättä vastaa osapuolten rahasuorituksia eivätkä siten anna kuvaa emoyhtiön riskiasemasta. Rahoituspolitiikan mukaan johdannaissopimuksia käytetään vain varsinaisen liiketoiminnan riskien suojaamiseen.

Voitonjakoehdotus

Tamro Oyj:n tilikauden voitto	27 122 315,42 euroa
Käyttämättömät voittovarot yhteensä	400 896 745,37 euroa
- josta jakokelpoinen osuus on	400 896 745,37 euroa

Konsernitaseen osoittamat käyttämättömät voittovarot 31.12.2002 on	228 840 000,00 euroa
- josta jakokelpoinen osuus on	202 878 000,00 euroa

Hallitus ehdottaa, että	
- osinkoa jaetaan osinkoon oikeutetuille 114 496 083 osakkeelle 0,13 euroa/osake, yhteensä	14 884 490,79 euroa
- käyttämättömiksi voittovaroiksi jätetään	386 012 254,58 euroa

Vantaalla 28. helmikuuta 2003

Dr Bernd Scheifele
puheenjohtaja

Mikael von Frenckell

Johan Horelli

Dag Johannesson

Dr Lorenz Näger

Reimund Pohl

Jo Langmoen
toimitusjohtaja

Tamro Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Tamro Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.2002. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Vantaalla 28. päivänä helmikuuta 2003

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Johan Kronberg
KHT

Jukka Ala-Mello
KHT

Tunnusluvut 1998-2002

TUNNUSLUVUT 1998-2002

	2002	2001	2000	1999	1998
TULOSLASKELMA, miljoonaa euroa					
Liikevaihto	4 102,7	3 795,6	3 518,4	3 235,8	3 019,8
Liiketoiminnan muut tuotot	0,3	58,3	3,3	7,6	19,6
Liiketoiminnan kulut	-4 016,7	-3 742,5	-3 489,1	-3 193,6	-2 979,8
Poistot	-31,2	-44,8	-18,8	-15,5	-25,5
Liikevoitto	55,1	66,6	13,7	34,2	34,1
Rahoituksen tuotot ja kulut	-14,1	-13,0	-14,5	-4,7	-5,8
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,3	1,9	3,3	2,4	-6,9
Varsinaisen toiminnan voitto ennen veroja	41,3	55,5	2,4	31,9	21,4
Varsinaisen toiminnan tuloverot ja vähemmistö	-11,3	-17,4	-4,4	-9,3	-7,3
Voitto varsinaisesta toiminnasta	30,0	38,1	-1,9	22,6	14,2
Satunnaiset erät verojen jälkeen	-	-	-10,3	0,9	1,5
Tilikauden voitto	30,0	38,1	-12,2	23,5	15,7
TASE, miljoonaa euroa					
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	301,0	240,1	181,7	177,3	169,8
Pitkäaikaiset sijoitukset	34,8	26,2	71,3	85,0	41,2
Vaihto-omaisuus	308,5	287,5	308,3	307,1	259,0
Saamiset	446,7	571,1	494,0	457,5	391,9
Likvidit varat ja lyhytaikaiset sijoitukset	45,6	60,2	69,3	34,0	67,3
Oma pääoma	351,8	332,7	300,9	351,2	353,7
Vähemmistö	20,9	17,2	1,9	0,0	0,0
Pakolliset varaukset	1,1	3,7	4,3	0,6	0,9
Pitkäaikaiset velat	23,5	63,1	16,2	36,6	40,7
Lyhytaikaiset velat	739,3	768,4	801,3	672,5	534,0
Taseen loppusumma	1 136,6	1 185,1	1 124,6	1 060,9	929,2
AVAINLUVUT					
Liikevaihdon muutos, %	8,1	7,9	8,7	7,2	39,3
Liikevoitto, %	1,3	1,8	0,4	1,1	1,1
Voittoprosentti, %	1,0	1,5	0,1	1,0	0,7
Sijoitetun pääoman tuotto, %	10,6	13,1	4,0	8,2	8,4
Oman pääoman tuotto, %	7,6	10,4	-0,6	6,5	4,4

Vapaa kassavirta, milj. euroa	86,7	-18,7	29,3	-86,7	42,6
Sijoitettu pääoma, milj. euroa	514,9	581,8	544,4	564,3	441,7
Nettovelat, milj. euroa	96,6	171,8	140,1	146,3	20,6
Velkaantumisaste, %	26,0	49,2	46,4	43,5	5,9
Korkokate	3,5	4,4	1,2	5,3	5,0
Omavaraisuusaste, %	32,7	29,4	26,9	31,8	38,1
OSAKEKOHTAISET TIEDOT *)					
Osakemäärä lopussa, milj. kpl	114,5	114,5	114,5	116,0	120,3
Osakemäärä keskimäärin, milj. kpl	114,5	114,5	114,7	119,3	121,8
Tulos per osake, euroa	0,26	0,33	-0,02	0,19	0,12
Osinko per osake - vanhat/uudet, euroa	0,13**)	0,15	0,05	0,15	0,25/0,10
Osinko per tulos, %	50	45	neg.	79	180
Efektiivinen osinkotuotto, %	3,4	4,2	3,0	4,9	5,7
Oma pääoma per osake, euroa	3,06	2,90	2,62	2,90	2,86
P/E-luku	15	11	neg.	16	32
TAMRON OSAKE					
Keskikurssi, euroa	3,80	3,44	2,65	3,47	5,11
Alin kurssi, euroa	3,35	1,65	1,62	2,75	3,36
Ylin kurssi, euroa	3,99	4,10	3,80	4,50	7,40
Kurssi 31. joulukuuta, euroa	3,80	3,59	1,67	3,04	3,70
Pörssivaihto, milj. kpl	17,5	19,6	22,4	53,2	48,3
Pörssivaihto, %	15	17	20	45	46
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. euroa	436,4	411,0	191,2	352,3	445,2
MUUT TIEDOT					
Investoinnit, milj. euroa	93,9	96,2	35,8	22,6	34,5
osuutena liikevaihdosta, %	2,3	2,5	1,0	0,7	1,1
Henkilöstö keskimäärin	3 438	2 854	2 683	2 532	2 578
*) omat osakkeet vähennetty					
**) hallituksen esitys					

Tunnuslukujen laskentakaavat

VOITTOPROSENTTI

$$\frac{\text{Varsinaisen toiminnan voitto ennen veroja}}{\text{Liikevaihto}}$$

SIJOITETTU PÄÄOMA

Taseen loppusumma - korottomat velat

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO

$$\frac{\text{Varsinaisen toiminnan voitto ennen veroja} + \text{korkokulut} + \text{muut rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma (kauden keskiarvo)}}$$

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO 1)

$$\frac{\text{Varsinaisen toiminnan voitto ennen veroja} - \text{varsinaisen toiminnan tuloverot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus (kauden keskiarvo)}}$$

VAPAA KASSAVIRTA

Katso Rahoituslaskelma

NETTOVELAT

Korolliset velat - likvidit varat ja lyhytaikaiset sijoitukset - Suomen valtion joukkovelkakirjat

VELKAANTUMISASTE 1)

$$\frac{\text{Nettovelat}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}$$

KORKOKATE

$$\frac{\text{Varsinaisen toiminnan voitto ennen veroja} + \text{korkokulut}}{\text{Korkokulut}}$$

PÖRSSIVAIHTO, %

$$\frac{\text{Osakkeen kappalemääräinen pörssivaihto}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä}}$$

OSAKEKANNAN MARKKINA-ARVO 1)

Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

TULOS/OSAKE 1)

$$\frac{\text{Voitto varsinaisesta toiminnasta}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä}}$$

OSINKO/TULOS 2)

$$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tulos / osake}}$$

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO

$$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}$$

OMA PÄÄOMA/OSAKE 1)

$$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$$

P/E-LUKU

$$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Tulos / osake}}$$

HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN

Lasketaan kuukausien lopun lukumääristä, oikaistuna osa-aikaishenkilöstön lukumäärällä.

OMAVARAISUUSASTE 1)

Oma pääoma + vähemmistöosuus
Taseen loppusumma - saadut ennakot

INVESTOINNIT

Sisältää hankittujen yritysten kauppahinnat.

OSAKKEEN KESKIKURSSI

Osakkeen pörssivaihdon arvo kauden aikana
Vaihdettujen osakkeiden lukumäärä

- 1) Omien osakkeiden vaikutus eliminoitu hankintahetkestä lukien.
- 2) Osinkomääränä on käytetty uusien ja vanhojen osakkeiden painotettua keskiarvoa.

*Tamro verkkovuosikertomus 2002. Julkaistu 12.3.2003.
Copyright © Tamro Corporation 2003. Kaikki oikeudet pidätetään.*

Kehitys neljännesvuosittain

KEHITYS NELJÄNNESVUOSITTAIN

	10-12 2002	7-9 2002	4-6 2002	1-3 2002	1-12 2002	1-12 2001	Muutos %
LIIKEVAIHTO							
(miljoonaa euroa)							
Tamro Ruotsi	387,3	364,4	390,7	383,8	1 526,2	1 487,0	2,6
Tamro Tanska	264,5	245,8	254,8	246,0	1 011,1	919,8	9,9
Tamro Suomi	161,5	143,7	176,9	172,6	654,7	672,2	-2,6
Tamro Norja	184,2	151,0	156,5	120,4	612,1	453,3	35,0
Tamro Viro	10,7	10,0	10,6	9,7	41,0	37,1	10,5
Tamro Latvia	18,5	16,2	17,3	18,4	70,4	59,2	18,9
Tamro Liettua	14,4	11,3	10,8	14,3	50,8	39,4	28,9
Tamro Venäjä	16,8	15,7	13,8	13,6	59,9	47,7	25,6
Tamro MedLab	22,5	19,2	22,3	22,4	86,4	92,6	-6,7
Muu ja konsernin sisäinen	-2,2	-2,1	-2,6	-3,0	-9,9	-12,7	-22,0
Konserni yhteensä	1 078,2	975,2	1 051,1	998,2	4 102,7	3 795,6	8,1
HENKILÖSTÖ							
Tamro Ruotsi	489	448	484	500	478	519	-7,9
Tamro Tanska	618	629	620	613	618	632	-2,2
Tamro Suomi	317	369	398	376	359	366	-1,9
Tamro Norja	1 262	1 182	1 011	812	1 063	491	116,5
Tamro Viro	126	117	99	100	111	85	30,6
Tamro Latvia	247	244	256	262	253	189	33,9
Tamro Liettua	110	85	84	84	92	86	7,0
Tamro Venäjä	190	190	188	182	187	185	1,1
Tamro MedLab	247	249	252	254	250	257	-2,7
Muut	25	26	27	27	27	44	-38,6
Konserni yhteensä	3 631	3 538	3 418	3 210	3 438	2 854	20,5
KONSERNIN TULOSLASKELMA							
(miljoonaa euroa)							
Liikevaihto	1 078,2	975,2	1 051,1	998,2	4 102,7	3 795,6	8,1
Liiketoiminnan muut tuotot	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	58,3	-99,5
Liiketoiminnan kulut	-1 054,8	-954,9	-1 026,0	-981,0	-4 016,7	-3 742,5	7,3
Poistot	-9,8	-7,6	-7,3	-6,5	-31,2	-44,8	-30,4
Liikevoitto	13,6	12,7	17,8	11,0	55,1	66,6	-17,3
Rahoituksen tuotot ja kulut	-3,8	-3,7	-4,0	-2,6	-14,1	-13,0	8,5
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,5	-0,2	0,2	-0,2	0,3	1,9	-84,2
Varsinaisen toiminnan voitto ennen veroja	10,3	8,8	14,0	8,2	41,3	55,5	-25,6
Varsinaisen toiminnan tuloverot	-4,1	-2,8	-4,5	-2,6	-14,0	-21,9	-36,1

Vähemmistön osuus	0,0	0,9	-0,1	1,9	2,7	4,5	-40,0
Voitto varsinaisesta toiminnasta	6,2	6,9	9,4	7,5	30,0	38,1	-21,3
Satunnaiset erät verojen jälkeen		-	-	-	-	-	
Tilikauden voitto	6,2	6,9	9,4	7,5	30,0	38,1	-21,3

	31.12	30.9	30.6	31.3	31.12	31.12	Muutos
	2002	2002	2002	2002	2002	2001	%

KONSERNIN TASE

(miljoonaa euroa)

Vastaavaa							
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	301,0	298,8	284,5	273,5	301,0	240,1	25,4
Pitkäaikaiset sijoitukset	34,8	29,0	32,3	34,1	34,8	26,2	32,8
Vaihto-omaisuus	308,5	289,9	293,0	317,2	308,5	287,5	7,3
Saamiset	446,7	492,9	531,7	542,8	446,7	571,1	-21,8
Likvidit varat ja lyhytaikaiset sijoitukset	45,6	13,7	17,7	31,4	45,6	60,2	-24,3
	1 136,6	1 124,3	1 159,2	1 199,0	1 136,6	1 185,1	-4,1
Vastattavaa							
Oma pääoma	351,8	343,1	335,4	343,5	351,8	332,7	5,7
Vähemmistön osuus	20,9	25,3	25,9	24,7	20,9	17,2	21,5
Pakolliset varaukset	1,1	1,1	2,5	1,6	1,1	3,7	-70,3
Pitkäaikaiset velat	23,5	86,6	92,8	64,6	23,5	63,1	-62,8
Lyhytaikaiset velat	739,3	668,2	702,6	764,6	739,3	768,4	-3,8
Taseen loppusumma	1 136,6	1 124,3	1 159,2	1 199,0	1 136,6	1 185,1	-4,1

	10-12	7-9	4-6	1-3	1-12	1-12	Muutos
	2002	2002	2002	2002	2002	2001	%

MUITA KONSERNIN AVAINLUKUJA

Liikevoitto, %	1,3	1,3	1,7	1,1	1,3	1,8	-23,5
Voittoprosentti, %	1,0	0,9	1,3	0,8	1,0	1,5	-31,2
Sijoitetun pääoman tuotto, %	10,9	9,4	14,1	8,4	10,6	13,1	-19,0
Oman pääoman tuotto, %	6,8	6,6	10,5	6,2	7,6	10,4	-26,6
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	17,8	18,5	16,8	40,8	93,9	96,2	-2,4
Vapaa kassavirta, milj. euroa	114,7	-55,6	-23,8	51,4	86,7	-18,7	563,6
Sijoitettu pääoma, milj. euroa	514,9	590,4	531,9	511,4	514,9	581,8	-11,5
Nettovelat, milj. euroa	96,6	208,2	152,9	111,9	96,6	171,8	-43,8
Velkaantumisaste, %	26,0	56,7	42,4	30,5	26,0	49,2	-47,2
Omavaraisuusaste, %	32,7	32,7	31,1	30,6	32,7	29,4	11,2
Osakemäärä - lopussa milj. kpl (omat)							

osakkeet vähennetty)	114,5	114,5	114,5	114,5	114,5	114,5	0,0
Osakemäärä - keskimäärin milj. kpl (omat osakkeet vähennetty)	114,5	114,5	114,5	114,5	114,5	114,5	0,0
Tulos per osake, euroa (omat osakkeet vähennetty)	0,05	0,06	0,08	0,07	0,26	0,33	-21,2
Oma pääoma per osake, euroa (omat osakkeet vähennetty)	3,06	2,99	2,92	2,99	3,06	2,90	5,5
Henkilöstö keskimäärin	3 631	3 538	3 418	3 210	3 438	2 854	20,5

*Tamro verkkovuosikertomus 2002. Julkaistu 12.3.2003.
Copyright © Tamro Corporation 2003. Kaikki oikeudet pidätetään.*
